
Kommunedirektørens forslag til

ÅRSBUDSJETT 2022

- Økonomiplan 2022–2025

Innhold

1.	Innledning og sammendrag.....	6
2.	Budsjettoversikter	14
3.	Rammebetingelser og forutsetninger for økonomiplanen	20
3.1	Statsbudsjettet	20
3.2	Rammetilskudd og skatt	21
3.3	Kraftinntekter	22
3.4	Eiendomsskatt	22
3.5	Fellesinntekter/fellesutgifter.....	23
3.6	Pensjon	24
4.	Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB) i Fauske	24
4.1	Finansielle måltall.....	27
4.2	Utvikling netto driftsresultat (NDR).....	27
4.3	Utvikling lånegjeld	28
4.3.1	Utvikling renter og avdrag.....	29
4.4	Utvikling likviditet.....	30
4.5	Fond.....	31
5.	Vekst og utvikling	32
5.1	Befolkningsutvikling og demografisk utgiftsbehov	32
5.2	Sysselsetting og næringsaktivitet	35
5.2.1	Sysselsetting	35
5.2.2	Næringsaktivitet	37
6.	Sentrale prosesser og prosjekter i planperioden	39
6.1	Omstilling.....	39
6.1.1	Tiltak og prosjekter.....	41
6.2	Plan- og styringssystemet.....	42
6.2.1	Kommuneplanens samfunnsdel	43
7.	Innarbeidede tiltak	45
7.1	Konsekvensjustert budsjett 2022 før innarbeiding av tiltak	47
8.	Medarbeidere og organisasjon	48
8.1	Heltidskultur	48
8.2	Rekruttering.....	48
8.3	Sykefravær.....	49

8.3.1	Prosjekt Prima arbeidsklime	51
8.3.2	Kostnader ved sykefravær	51
8.3.3	Utredning om sykefravær	51
8.4	Administrativ organisering	52
9.	Utfordringer og muligheter innenfor samhandlingsområdene	54
9.1	Oppvekst og kultur	54
9.1.1	Administrativ organisering	54
9.1.2	Hva har skjedd siden sist? Jf. budsjett- og økonomiplan 2021-2024	54
9.1.3	Utfordringer og muligheter i planperioden	56
9.1.4	Innarbeidede driftstiltak	59
9.1.5	Ikke innarbeidede driftstiltak	60
9.1.6	Utredninger i planperioden	60
9.2	Helse og omsorg	61
9.2.1	Administrativ organisering	61
9.2.2	Hva har skjedd siden sist? Jf. budsjett- og økonomiplan 2021-2024	61
9.2.3	Utfordringer og muligheter i planperioden	62
9.2.4	Innarbeidede driftstiltak	69
9.2.5	Utredninger i planperioden	69
9.3	Eiendom, plan og samfunnsutvikling	70
9.3.1	Administrativ organisering	70
9.3.2	Hva har skjedd siden sist? Jf. budsjett- og økonomiplan 2021-2024	70
9.3.3	Utfordringer og muligheter i planperioden	71
9.3.4	Innarbeidede driftstiltak	74
9.3.5	Utredninger i planperioden	74
9.4	Administrasjon og styring	75
9.4.1	Administrativ organisering	75
9.4.2	Hva har skjedd siden sist? Jf. budsjett- og økonomiplan 2021-2024	75
9.4.3	Utfordringer og muligheter i planperioden	76
9.4.4	Innarbeidede driftstiltak	79
9.4.5	Ikke innarbeidede driftstiltak	79
9.4.6	Utredninger i planperioden	79
9.5	Kommunedirektørens stab	80
9.5.1	Hva har skjedd siden sist?	80

9.5.2	Utfordringer og muligheter i planperioden.....	80
9.5.3	Innarbeidede driftstiltak.....	80
9.5.4	Utredninger i planperioden.....	80
9.6	Politikk.....	81
9.6.1	Innarbeidede driftstiltak.....	81
9.6.2	Utredninger i planperioden.....	81
10.	Investeringer.....	82
10.1	Ordinære investeringer.....	82
10.2	Om investeringsprosjektene.....	83
10.2.1	Investeringer som foreslås finansiert i 2022.....	83
10.2.2	Investeringer som er finansiert tidligere år.....	83
10.3	Investeringer som ikke er innarbeidet i kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan.....	85
10.4	Investeringer VA-området.....	86
10.5	Egenkapitaltilskudd KLP.....	86
10.6	Husbankens videreformidlingslån.....	86
11.	Vedlegg.....	87
	Vedlegg 1 – Betalingsregulativ.....	
	Vedlegg 2 – Innarbeidede driftstiltak.....	
	Vedlegg 3 – Ikke innarbeidede driftstiltak.....	
	Vedlegg 4 – Interkommunalt samarbeid.....	
	Vedlegg 5 – Fauske kirkelige fellesråd.....	
	Vedlegg 6 – Fauna KF.....	
	Vedlegg 7 – Salten regionråd.....	
	Vedlegg 8 – Salten brann.....	
	Vedlegg 9 – KOSTRA-analyse.....	
	Tabeller og figurer.....	88

1. Innledning og sammendrag

Kommunedirektøren legger med dette fram forslag til årsbudsjett 2022 og økonomiplan for perioden 2022–2025. Planen bygger på, og viderefører forpliktende plan, jf. kommunestyrets vedtatte økonomiplan for 2021–2024. Gjeldende økonomiplan er oppdatert med utfordringsbildet etter 2021 og nye rammebetingelser, som frie inntekter, finansposter, pensjon og endringer i etterspørsel etter kommunens tjenester.

Kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan legger grunnlaget for å levere velferdstjenester, som er forsvarlige og tilpasset våre rammebetingelser til innbyggerne på kort og lang sikt. Kvalitet og profesjonalitet i tjenesteleveransene er i fokus.

Fauske skal være en god kommune å bo i for alle. For å sikre fremtidig utvikling av fauskesamfunnet, må kommunen innrette seg langsiktig med nødvendig handlingsrom.

Styrket internkontroll er i fokus. Vi skal oppnå bedre helhetlig styring og riktig utvikling, kvalitet og effektivitet i tjenestene, godt omdømme og legitimitet, og vi skal sørge for etterlevelse av lover.

Det er knyttet usikkerhet til de økonomiske rammebetingelsene, samtidig som vi har store demografiske utfordringer og høy gjeld. Budsjettet og økonomiplanen er stramt innrettet, og må ytterlig strammes inn i økonomiplanperioden. Fauske kommune må innpasse aktiviteten innenfor en bærekraftig kommuneøkonomi. Oppskalering av inntekter og tjenester utfra forskuttert vekst, er ikke forsvarlig.

Gode velferdstjenester på nye måter

Folkevalgte og ansatte i Fauske kommune jobber hver dag for å levere gode velferdstjenester til innbyggerne. Ambisjonen i økonomiplanen er å legge til rette for tilpassede, kvalitetsmessig og fremtidsrettede tjenester til innbyggerne – så langt det lar seg gjøre – innenfor de økonomiske rammene vi har. Vi må sikre en bærekraftig kommuneøkonomi. De kommunale tjenestene er under press. Dagens etablerte løsninger og strukturer vil ikke være bærekraftige over tid. Vi må tenke nytt og finne nye måter å løse tjenestene på.

Det skal være godt å vokse opp og bli gammel i Fauske. Tidlig innsats, forebygging og tilpassede helhetlige tjenester er avgjørende for at innbyggerne skal få tjenester som skaper livsmestring i dag og i fremtida. Gode tjenestetilbud skapes ikke av kommunen alene, men gjennom samarbeid med andre. Aktive innbyggere, ildsjeler, lokalsamfunn og næringsliv er alle med og bidrar.

Fauske skal tiltrekke seg innbyggere, nye næringer, kompetansemiljøer og arbeidsplasser. For å klare dette må vi spille på lag. Samarbeid mellom kommune, næringsliv, akademia og frivillighet er nøkkelen til en vellykket samfunnsutvikling.

Muligheter og utfordringer

Fauske kommune er en kommune med betydelig potensial. Geografisk plassering gir kommunen et fortrinn i mange henseende. Kommunen har mineralforekomster og tilgjengelig areal for etableringer. Vi har gode ekstraintekter i hovedsak som følge av eiendomsskatt og kraft. Samtidig står vi midt i store økonomiske utfordringer som skal håndteres - over flere økonomiplanperioder. Forventningene fra innbyggerne, samfunnet og næringslivet er ikke satt på «pause», de fortsetter å øke.

Den demografiske utviklingen utfordrer både den økonomiske og sosiale bærekraften, ikke bare i Fauske, men i Norge. Vi er en av flere kommuner som allerede nå opplever ekstra press på utgifter innen helse og omsorg. Perspektivanalyser anskueliggjør at dette bare er begynnelsen. Flere eldre og forholdsvis færre i arbeidsfør alder, kombinert med flyttestrømmer mot byene, vil utfordre kommunal tjenesteproduksjon, inntektsgrunnlaget, tilgangen på arbeidskraft og dynamikken i lokalsamfunnet. Disse utviklingstrekkene vil treffe ulikt i den enkelte kommune, avhengig av blant annet flyttestrømmer, næringsstruktur, størrelse og sentralitet. Samtidig blir det en øvelse i seg selv å påkalle befolkningens oppmerksomhet og interesse for utviklingstrekkene og det tilhørende endringsbehovet som er påkrevd.

Kommunen har lagt bak seg, og ferdigstiller nå, en rekke markante utbyggingsprosjekter. Det er behandlet - og skal behandles - reguleringsplaner og byggesaker. Videre skal framtidens kommunearbeidsplasser utvikles, og vi skal forbedre anskaffelser med forventning om besparelser. Vi skal også bygge medarbeiderskap og kultur for åpenhet og inkludering, tenke forebygging og håndtering av konflikter og varslinger, og følge opp kommunens eierinteresser i våre selskaper.

Omstilling

Kommunen må løpende identifisere og iverksette tiltak som kan gi det nødvendige økonomiske handlingsrommet framover. Det er etablert et omstillingsprosjekt som omfatter hele

kommuneorganisasjonen, og som er et ledd i å samle kommunens arbeid for å oppnå en bærekraftig økonomi – i første omgang fram mot 2023.

Dette arbeidet innebærer systematisk arbeid med å utvikle, foreslå og gjennomføre tiltak som skal sikre bærekraftig økonomi, tjenester og samfunnsutvikling i Fauske kommune. Det skal legges opp til

kostnadsoptimaliserte og effektive tjenester, innenfor det økonomiske handlingsrommet.

Kommuneøkonomien i Fauske

Som varslet tidligere, Fauske kommune er i en kritisk økonomisk situasjon med sterk ubalanse mellom disponible inntekter og driftsutgifter. Driftsnivået er for høyt og har vært det over mange år. Kommunen har drevet med underskudd og har nå et akkumulert underskudd på anslagsvis 140 mill. kr etter 2021.

Vi må innrette oss slik at historien ikke gjentar seg - enda en gang

Fauske kommune er innmeldt i ROBEK for 4. gang, som følge av at man har slitt med for høyt driftsnivå over mange år. Fauske kommune er den første kommunen i Norge som ble innmeldt i ROBEK for fjerde gang. ROBEK ble opprettet 01.01.2001, og Fauske kommune ble innmeldt 05.03.2001, og kommunen har

vært i registeret halvparten av tiden registeret har eksistert. 23.9.2021 ble Fauske kommune innmeldt i ROBEK også på bakgrunn av kommuneloven § 28-1 første ledd bokstav d ettersom samlet underskudd fra driftsregnskapet er større enn 3 % av driftsinntektene. For Fauskes del er dette tallet 14,8 %.

At en kommune er i ROBEK betyr at kommunen har brutt budsjettbalansekravet i kommuneloven. Historikken viser at det i Fauske kommune over lang ikke har vært fattet økonomisk bærekraftige beslutninger. At den økonomiske ubalansen vedvarer i over 20 år forteller oss at de økonomiske beslutningene ikke har vært gode. For at Fauske kommune i fremtiden skal ha orden i kommuneøkonomien, da må dette endres på. Kommunestyret kan ikke bruke penger som kommunen ikke har. Og, man bør ikke bruke penger på bekostning av kommende generasjoner.

Kommunestyret bestemmer

Kommunestyret bestemmer strategi og rammer. Kommunedirektøren gir gjennom forslag til budsjett og økonomiplan sine anbefalinger om driftsrammer og tjenesteutvikling. Ved behandlingen 10. desember, er det kommunestyrets prioriteringer og vedtak som fastsetter mål og rammer for perioden.

Kommunedirektøren har i sitt budsjettforslag oppnådd et budsjettgrunnlag i henhold til forpliktende plan/tiltaksplan for Fauske kommune i ROBEK. Det er fremmet en rekke tiltak som reduserer kommunens driftsutgifter, og andre tiltak som bidrar til å øke kommunens inntekter.

For at kommunen skal komme ut av ROBEK må politikerne samle seg om en felles strategi som går utover langtidsplanperioden. Denne strategien må følges uavhengig av politisk skifte, for Fauske kommune har ikke råd til å skifte strategi hvert fjerde år. At politikerne i Fauske kommune står sammen – og tar et felles ansvar – vil kunne bringe økonomien under kontroll.

Kommunelov – lovgrunnlag

Budsjett – og økonomiplan 2022-2025 er utarbeidet i tråd med bestemmelsene i kommuneloven.

Kommunedirektøren understreker budsjett og økonomiplanens juridiske status med hensyn til balansering og behandling.

Økonomiplan:

- Økonomiplanen for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året skal vedtas av kommunestyret før årsskiftet.
- Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.
- Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets prioriteringer, bevilgninger og målene og premisene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.
- Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

- Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.
- Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.
- Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med alle forslag til vedtak som foreligger, skal offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret. Dette gjelder ikke for innstillinger om endring i vedtatt økonomiplan eller årsbudsjett. Vedtatt budsjett og økonomiplan skal sendes departementet ved Statsforvalteren.

Budsjett:

Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret og underordnede organer. Utbetalinger som kommunen har en rettslig plikt til å foreta er unntatt bestemmelsen.

Kommunestyret skal endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse. Kommunedirektøren (KD) skal minst to ganger i året rapportere til kommunestyret om utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med årsbudsjettet. Hvis utviklingen tilsier vesentlige avvik, skal KD foreslå endringer i årsbudsjettet.

Balansekrav:

Det vises til kommunelovens balansekrav i § 14-4.

Med det faktum at avlagt regnskap for 2020 viser et akkumulert merforbruk på vel 96,4 mill. kr, og ut fra det prognostiserte merforbruket i 2021 som er på ca. 43 mill. kr, vil Fauske kommune ikke være i stand til å håndtere dette over et årsbudsjett eller en økonomiplanperiode, når det samlede underskuddet er opp mot 140 mill. kr etter 2021.

Dette er dramatiske tall for en kommune på Fauskes størrelse, og det er denne situasjonen kommunedirektøren har advart mot når viktigheten av å komme i gang med omstilling så tidlig som mulig har blitt oppfordret til. Det opparbeidede underskuddet gir uttrykk for en omstilling som har blitt utsatt for lenge. Ubalansen mellom inntekter og utgifter har vært kjent, og at denne ubalansen er ytterligere forsterket av de store investeringsprosjektene, mens nødvendig omstilling ikke har blitt gjennomført i tråd med dette.

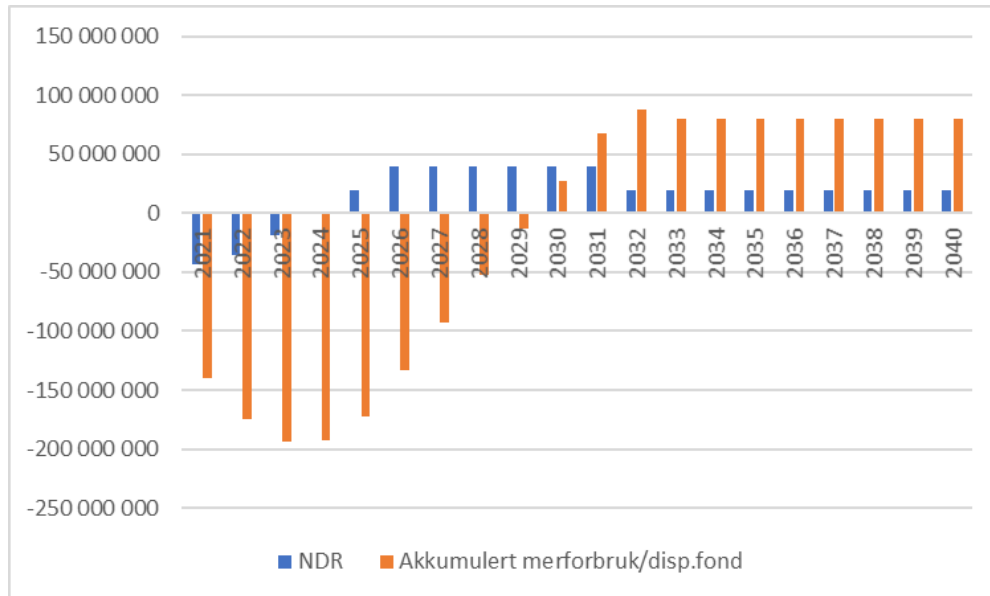
For å få kontroll på situasjonen så må det betydelige tiltak til, og veien ut av ROBEK går gjennom å levere positive netto driftsresultat over år. Dette er også grunnlaget for teorien om kommunaløkonomisk bærekraft (KØB), som beskrives nærmere i budsjettdokumentet.

Budsjett 2022 – økonomiplan 2022-2025

Som nevnt om balansekrav, over, og med bakgrunn i det akkumulerte merforbruket over flere år i Fauske kommune, er det ikke gjennomførbart å fremme et balansert budsjett etter kommunelovens betingelser. Budsjettet viser ikke et positivt driftsresultat. Det mangler fortsatt dekning for utgifter på 35,74 mill. kr i budsjettet for 2022. Dette er imidlertid i tråd med tiltaksplanen i ROBEK, som ble vedtatt av kommunestyret i desember 2020 i sak; budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024.

Ettersom ubalansen i driftsbudsjettet har eskalert over år, er det ikke gjort på ett budsjettår å rette opp ubalansen. Kommunedirektøren ser seg derfor nødt til å foreslå å bruke langtidsplanperioden for å redusere driften, slik at kommunen igjen blir i stand til å levere positive netto driftsresultat fra 2024, og derigjennom komme i posisjon til dekke inn det akkumulerte merforbruket i neste langtidsplanperiode fra 2026. Med det store akkumulerte merforbruket, må netto driftsresultat være på ca. 40 mill. kr årlig om Fauske kommune skal være ute av ROBEK i løpet av 2030.

Figur 1 – Tiltaksplan i ROBEK

Det er vesentlig å ha et realistisk budsjett for å kunne bruke det som et styringsverktøy. Og, så raskt som overhodet mulig, skal kostnader kuttes, vi må fortsette arbeidet med omstillingen, og det kreves en felles realitetsorientering om kommunens økonomiske ståsted. I dilemmaet mellom å legge frem et realistisk budsjett og et budsjett i balanse, har kommunedirektøren sett seg nødt til å la balansekravet gå på bekostning av å legge frem et realistisk budsjett. Budsjett 2022 legges derfor frem med et merforbruk, men i tråd med vedtatt tiltaksplan i ROBEK.

Videre håndtering for å bringe kommuneøkonomien i balanse

Tjenestetilbudet i kommunen må reduseres. Fauske kommune er en kraftkommune som har hatt disponible inntekter langt utover det svært mange andre kommuner har. Alle disse kraftinntektene er fortløpende benyttet til å produsere tjenester på et høyt nivå og flere nye tjenester. Dette kan ikke fortsette de kommende årene. Tjenestenivået må reduseres til det nivået som innbyggere i kommuner uten kraftinntekter må forholde seg til. Det blir lavere enn det innbyggerne i Fauske kommune har vært vant til, men det vil fremdeles være gode og forsvarlige tjenester.

For å komme i posisjon til å levere et overskudd i driftsbudsjettet på 40 mill. kr per år, må driftsnivået reduseres med **75 mill. kr i tillegg til** alle tiltakene som er forslått i budsjettet for 2022.

Budsjettet for 2022 innebærer reduksjon i tjenestenivået/tjenestevolum tilsvarende 40-50 årsverk. For å redusere driftsbudsjettet med ytterligere 75 mill. kr må det reduseres med betydelig flere årsverk. En så stor reduksjon i antall ansatte over få år lar seg ikke gjøre kun gjennom naturlig avgang. Det betyr at Fauske kommune vil stå foran oppsigelser i den kommende langtidsplanperioden. I denne prosessen er det avgjørende at politikk, ledelse og tillitsvalgtapparatet samarbeider godt og legger til rette for gode prosesser i det som vil bli en krevende fase for organisasjonen.

Når vi skal bli færre ansatte innebærer det også at vi ikke kan fortsatte å levere tjenester til innbyggerne på samme måte, eller på samme nivå som før. Vi må legge om tjenesteleveransene våre slik at de kan utføres med færre ansatte. For å få dette til vil bl.a. digitalisering og automatisering være nødvendig. I den kommende langtidsplanperioden skal det skapes en kommuneorganisasjon som kan levere gode nok tjenester til innbyggerne, innenfor en budsjetttramme som er kommunaløkonomisk bærekraftig. Kommunens fremtidige drift må være på et nivå som innebærer at Fauske kommune nå er i ROBEK for siste gang.

Tiltaksplan for å komme ut av ROBEK

Statsforvalteren har i brev av 6. september 2021 varslet Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) om den meget alvorlige økonomiske situasjonen i Fauske kommune. Det er første gang Statsforvalteren skriver et slikt varselbrev til departementet om en kommune. Det anskueliggjør alvoret og bekymringen. Statsforvalteren peker på at Fauske kommune så langt ikke har klart å ta ned eller redusere driftsnivået, og det er ingen politisk enighet om veien videre. KMD påpeker i sitt svar ansvaret kommuner i ROBEK har for å fastsette en tiltaksplan som sikrer at økonomien bringes i balanse.

Kommunedirektøren forslår at budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025 fastsettes som ny tiltaksplan i ROBEK. Tiltaksplanen må også omfatte neste langtidsplanperiode fra 2026-2029. Fra 2026 og utover i neste langtidsplanperiode, må årsbudsjettene vedtas med et mindreforbruk på minst 40 mill. kr per år inntil det akkumulerte merforbruket er dekket inn fullt ut.

Tabellen, under, viser netto driftsresultat og akkumulert merforbruk / disposisjonsfond i perioden 2021-2040. I tabellen er det også tatt med en oversikt over hva de samme tallstørrelsene var stipulert til i budsjett 2021 og langtidsplan 2021-2024. Som tabellen viser, har et bedre resultat i 2020 ift. prognosen etter 2. tertial 2020 og en prognose etter 2. tertial 2021 som viser en reduksjon i merforbruket sammenlignet med budsjettet, på ca. 26 mill. kr, bidratt til at utmelding av ROBEK kan skje i løpet av 2030 i stedet for 2031.

Tabell 1 – Netto driftsresultat og akkumulert merforbruk/disposisjonsfond 2021-2040

	NDR	Akkumulert merforbruk/ disp.fond	
		Budsjett 2022	Budsjett 2021
2021	-43 000 000	- 139 400 000	- 188 111 777
2022	-35 740 000	- 175 140 000	- 223 940 333
2023	-18 937 000	- 194 077 000	- 242 879 038
2024	1 518 000	- 192 559 000	- 241 407 293
2025	20 000 000	- 172 559 000	- 221 407 293
2026	40 000 000	- 132 559 000	- 181 407 293
2027	40 000 000	- 92 559 000	- 141 407 293
2028	40 000 000	- 52 559 000	- 101 407 293
2029	40 000 000	- 12 559 000	- 61 407 293
2030	40 000 000	27 441 000	- 21 407 293
2031	40 000 000	67 441 000	18 592 707
2032	20 000 000	80 000 000	38 592 707
2033	20 000 000	80 000 000	58 592 707
2034	20 000 000	80 000 000	78 592 707
2035	20 000 000	80 000 000	80 000 000
2036	20 000 000	80 000 000	80 000 000
2037	20 000 000	80 000 000	80 000 000
2038	20 000 000	80 000 000	80 000 000
2039	20 000 000	80 000 000	80 000 000
2040	20 000 000	80 000 000	80 000 000

Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB)

Kommunestyret vedtok i budsjett 2021 finansielle måltall som skal bidra til kommunaløkonomisk bærekraft (KØB) og kommunedirektøren foreslår å videreføre disse i 2022 og i resten av langtidsplanperioden. KØB viser sammenhengen mellom de faktorene som inngår i kommunaløkonomisk bærekraft:

- Netto driftsresultat som bør være minst 2 %
- Frie fond (sparepenger) bør være minimum 5 % av omsetningen
- Gjeldsgrad bør være 75 % eller lavere

Det er åpenbart at Fauske kommune har økonomiske utfordringer langs alle disse aksene. I de nærmeste årene er det bare netto driftsresultat vi kan gjøre noe med. Et positivt netto driftsresultat, er også nødvendig for å etablere frie fond, og bedre likviditeten til kommunen. Gjeldsgraden er tidsmessig en lang utfordring, og det vil minst være et 10–15-årsperspektiv før man kan begynne å nærme seg en anbefalt gjeldsgrad.

Fokuset i alt Fauske kommune gjør de kommende årene, må derfor være på hvordan netto driftsresultat kan bli best mulig. Alle beslutninger som fattes må ses opp mot KØB-modellen, og beslutninger som ikke har en positiv innvirkning på netto driftsresultat (NDR) i KØB, må ikke gjennomføres.

Mandag 8. november 2021 la den nye regjeringen frem sitt tilleggsnummer til statsbudsjett for 2022. Kommuneøkonomien er styrket i dette tilleggsnummeret, men det er usikkerhet rundt innretningen og hvordan dette slår ut i kommunen. Ingen av de forventede nye budsjettmidlene er innarbeidet i kommunedirektørens forslag til budsjett for 2022 og økonomiplan 2022-2025.

Det er også en klar forventning fra Statsforvalteren at disse midlene ikke brukes til å øke kommunens drift, men at alle ekstramidler brukes til å redusere underskuddet i budsjett 2022 tilsvarende. Det gjelder midlene som ikke har særskilt fordeling.

2. Budsjettoversikter

Tabell 2 – Økonomisk oversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-6

	ØKONOMIPLAN 2022-2025					Regnskap 2020
	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2021	
Rammetilskudd	-303 676 000	-303 676 000	-303 676 000	-303 676 000	-294 738 000	-308 013 816
Inntekts- og formuesskatt	-287 467 000	-287 467 000	-287 467 000	-287 467 000	-274 694 000	-262 881 725
Eiendomsskatt	-46 500 000	-46 600 000	-46 600 000	-47 800 000	-45 400 000	-44 210 118
Andre skatteinntekter	-5 094 578	-5 094 578	-5 094 578	-5 094 578	-5 094 578	-5 709 642
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-12 264 880	-12 264 880	-12 264 880	-12 264 880	-26 870 000	-32 347 581
Overføringer og tilskudd fra andre	-93 464 927	-93 464 927	-93 464 927	-93 464 927	-105 126 818	-155 517 345
Brukerbetalinger	-30 288 631	-30 343 631	-30 343 631	-30 343 631	-25 796 996	-27 729 761
Salgs- og leieinntekter	-122 154 655	-122 276 655	-122 276 655	-122 276 655	-103 222 973	-85 760 794
SUM DRIFTSINTEKTER	-900 910 671	-901 187 671	-901 187 671	-902 387 671	-880 943 365	-922 170 782
Lønnsutgifter	464 838 339	443 426 716	424 808 766	409 809 106	476 578 298	493 089 657
Sosiale utgifter	81 376 170	79 963 192	78 147 142	76 664 802	83 593 076	76 546 745
Kjøp av varer og tjenester	218 540 233	218 337 834	218 317 834	217 517 834	222 743 551	221 132 317
Overføringer og tilskudd til andre	80 796 842	81 296 842	81 296 842	81 296 842	84 959 075	72 561 304
Avskrivninger	58 470 000	58 470 000	58 470 000	58 470 000	58 470 000	62 369 690
SUM DRIFTSUTGIFTER	904 021 584	881 494 584	861 040 584	843 758 584	926 344 000	925 699 713
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	3 110 913	-19 693 087	-40 147 087	-58 629 087	45 400 635	3 528 931
Renteinntekter	-2 775 000	-2 775 000	-2 775 000	-2 775 000	-1 775 000	-2 489 130
Utbytter	-3 333 184	-3 333 184	-3 333 184	-3 333 184	0	-3 333 184
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	-21 399
Renteutgifter	36 250 000	42 250 000	42 250 000	42 250 000	30 450 000	26 059 732
Avdrag på lån	51 000 000	51 000 000	51 000 000	51 000 000	49 500 000	47 384 340
NETTO FINANSUTGIFTER	81 141 816	87 141 816	87 141 816	87 141 816	78 175 000	67 600 359
Motpost avskrivninger	-58 470 000	-58 470 000	-58 470 000	-58 470 000	-58 470 000	-62 369 690
NETTO DRIFTSRESULTAT	25 782 729	8 978 729	-11 475 271	-29 957 271	65 105 635	8 759 600
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0	1 877 241
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	9 957 271	9 957 271	9 957 271	9 957 271	3 812 227	10 007 559
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	9 957 271	9 957 271	9 957 271	9 957 271	3 812 227	11 884 800
FREMFOR TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	35 740 000	18 936 000	-1 518 000	-20 000 000	68 917 862	20 644 403

Tabell 3 – Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 første ledd

	ØKONOMIPLAN 2022-2025					Regnskap 2020
	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2021	
Rammetilskudd	-303 676 000	-303 676 000	-303 676 000	-303 676 000	-294 738 000	-308 013 816
Inntekts- og formuesskatt	-287 467 000	-287 467 000	-287 467 000	-287 467 000	-274 694 000	-262 881 725
Eiendomsskatt	-46 500 000	-46 600 000	-46 600 000	-47 800 000	-45 400 000	-44 210 118
Andre generelle driftsinntekter	-17 359 458	-17 359 458	-17 359 458	-17 359 458	-31 964 578	-38 057 223
SUM GENERELLE DRIFTSINTEKTER	-655 002 458	-655 102 458	-655 102 458	-656 302 458	-646 796 578	-653 162 882
Sum bevilgninger drift, netto	599 643 371	576 939 371	556 485 371	539 203 371	633 727 213	594 322 123
Avskrivninger	58 470 000	58 470 000	58 470 000	58 470 000	58 470 000	62 369 690
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	658 113 371	635 409 371	614 955 371	597 673 371	692 197 213	656 691 813
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	3 110 913	-19 693 087	-40 147 087	-58 629 087	45 400 635	3 528 931
Renteinntekter	-2 775 000	-2 775 000	-2 775 000	-2 775 000	-1 775 000	-2 489 130
Utbytter	-3 333 184	-3 333 184	-3 333 184	-3 333 184	0	-3 333 184
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	-21 399
Renteutgifter	36 250 000	42 250 000	42 250 000	42 250 000	30 450 000	26 059 732
Avdrag på lån	51 000 000	51 000 000	51 000 000	51 000 000	49 500 000	47 384 340
NETTO FINANSUTGIFTER	81 141 816	87 141 816	87 141 816	87 141 816	78 175 000	67 600 359
Motpost avskrivninger	-58 470 000	-58 470 000	-58 470 000	-58 470 000	-58 470 000	-62 369 690
NETTO DRIFTSRESULTAT	25 782 729	8 978 729	-11 475 271	-29 957 271	65 105 635	8 759 600
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0	1 877 241
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	9 957 271	9 957 271	9 957 271	9 957 271	3 812 227	10 007 559
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	9 957 271	9 957 271	9 957 271	9 957 271	3 812 227	11 884 800
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	35 740 000	18 936 000	-1 518 000	-20 000 000	68 917 862	20 644 403

Tabell 4– Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 andre ledd

	ØKONOMIPLAN 2022-2025						Regnskap 2020
	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2021		
Helse og omsorg							
Helse og omsorg Felles							
	Driftsinntekter	-278 088	-278 088	-278 088	-278 088	-3 260 663	-1 009 272
	Driftsutgifter	17 109 044	17 109 044	17 109 044	17 109 044	26 958 625	14 643 532
	Netto	16 830 956	16 830 956	16 830 956	16 830 956	23 697 962	13 634 260
Helse							
	Driftsinntekter	-22 298 028	-22 298 028	-22 298 028	-22 298 028	-21 738 157	-28 987 922
	Driftsutgifter	103 316 567	100 205 656	99 655 656	99 655 656	107 320 874	116 688 034
	Netto	81 018 539	77 907 628	77 357 628	77 357 628	85 582 717	87 700 112
NAV							
	Driftsinntekter	-24 531 148	-24 531 148	-24 531 148	-24 531 148	-25 946 859	-5 410 899
	Driftsutgifter	45 188 007	45 388 007	45 388 007	45 388 007	49 600 549	27 522 960
	Netto	20 656 859	20 856 859	20 856 859	20 856 859	23 653 690	22 112 061
Pleie og omsorg							
	Driftsinntekter	-32 087 774	-32 179 774	-32 179 774	-32 179 774	-30 345 605	-37 771 848
	Driftsutgifter	182 281 778	181 431 778	181 431 778	181 431 778	180 945 899	195 148 820
	Netto	150 194 004	149 252 004	149 252 004	149 252 004	150 600 294	157 376 972
Helse og omsorg totalt							
	Driftsinntekter	-79 195 038	-79 287 038	-79 287 038	-79 287 038	-81 291 284	-73 179 941
	Driftsutgifter	347 895 396	344 134 485	343 584 485	343 584 485	364 825 947	354 003 346
	Netto	268 700 358	264 847 447	264 297 447	264 297 447	283 534 663	280 823 405

	ØKONOMIPLAN 2022-2025						Regnskap 2020
	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2021		
Oppvekst og kultur							
Oppvekst og kultur felles							
	Driftsinntekter	-3 750	-3 750	-3 750	-3 750	-1 200	-2 282
	Driftsutgifter	-2 101 403	-5 301 403	-5 301 403	-5 301 403	1 139 991	1 147 247
	Netto	-2 105 153	-5 305 153	-5 305 153	-5 305 153	1 138 791	1 144 965
Kultur og idrett							
	Driftsinntekter	-6 822 784	-6 877 784	-6 877 784	-6 877 784	-5 731 468	-5 327 992
	Driftsutgifter	14 555 742	13 966 742	13 966 742	13 966 742	15 769 232	17 922 616
	Netto	7 732 958	7 088 958	7 088 958	7 088 958	10 037 764	12 594 624
Familiens hus							
	Driftsinntekter	-10 369 188	-10 369 188	-10 369 188	-10 369 188	-13 977 809	-16 751 657
	Driftsutgifter	58 945 414	59 098 615	59 098 615	59 098 615	59 810 027	63 509 995
	Netto	48 576 226	48 729 427	48 729 427	48 729 427	45 832 218	46 758 338
Skole og barnehage							
	Driftsinntekter	-19 928 776	-19 928 776	-19 928 776	-19 928 776	-25 303 638	-37 581 066
	Driftsutgifter	202 140 014	198 765 875	198 690 875	198 690 875	169 700 253	183 993 480
	Netto	182 211 238	178 837 099	178 762 099	178 762 099	144 396 615	146 412 414
Oppvekst og kultur totalt							
	Driftsinntekter	-37 124 498	-37 179 498	-37 179 498	-37 179 498	-45 014 115	-59 662 997
	Driftsutgifter	273 539 767	266 529 829	266 454 829	266 454 829	246 419 503	266 573 338
	Netto	236 415 269	229 350 331	229 275 331	229 275 331	201 405 388	206 910 341

		ØKONOMIPLAN 2022-2025					
		Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2021	Regnskap 2020
Eiendom, plan og samfunnsutvikling							
Eiendom, plan og samfunnsutvikling felles							
	Driftsinntekter	-267 933	-267 933	-267 933	-267 933	-258 325	-4 766 779
	Driftsutgifter	2 901 566	2 901 566	2 901 566	2 901 566	2 118 033	2 524 734
	Netto	2 633 633	2 633 633	2 633 633	2 633 633	1 859 708	-2 242 045
Vei og gateløys							
	Driftsinntekter	-3 163 920	-3 163 920	-3 163 920	-3 163 920	-3 053 281	-2 873 885
	Driftsutgifter	13 592 807	13 592 807	13 592 807	13 592 807	13 163 038	12 333 725
	Netto	10 428 887	10 428 887	10 428 887	10 428 887	10 109 757	9 459 840
Fauske kommunale eiendommer							
	Driftsinntekter	-26 928 800	-26 928 800	-26 928 800	-26 928 800	-24 753 780	-24 930 953
	Driftsutgifter	63 463 345	63 053 945	63 053 945	63 053 945	61 483 698	65 336 780
	Netto	36 534 545	36 125 145	36 125 145	36 125 145	36 729 918	40 405 827
Plan og utvikling							
	Driftsinntekter	-4 995 214	-4 995 214	-4 995 214	-4 995 214	-5 002 114	-6 039 989
	Driftsutgifter	10 117 648	10 097 148	10 097 148	10 097 148	11 011 810	10 867 278
	Netto	5 122 434	5 101 934	5 101 934	5 101 934	6 009 696	4 827 289
Selvkostområder							
	Driftsinntekter	-39 206 394	-39 206 394	-39 206 394	-39 206 394	-39 178 052	-42 265 578
	Driftsutgifter	17 291 984	17 291 984	17 291 984	17 291 984	17 293 572	19 648 536
	Netto	-21 914 410	-21 914 410	-21 914 410	-21 914 410	-21 884 480	-22 617 042
Brann og beredskap							
	Driftsinntekter	-1 287 368	-1 287 368	-1 287 368	-1 287 368	-1 264 083	-1 290 611
	Driftsutgifter	9 278 566	9 278 566	9 278 566	9 278 566	9 009 600	9 412 532
	Netto	7 991 198	7 991 198	7 991 198	7 991 198	7 745 517	8 121 921
Eiendom, plan og samfunnsutvikling totalt							
	Driftsinntekter	-75 849 629	-75 849 629	-75 849 629	-75 849 629	-73 509 635	-82 167 795
	Driftsutgifter	116 645 916	116 216 016	116 216 016	116 216 016	114 079 751	120 123 585
	Netto	40 796 287	40 366 387	40 366 387	40 366 387	40 570 116	37 955 790

		ØKONOMIPLAN 2022-2025				Budsjett 2021	Regnskap 2020
		Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025		
Administrasjon og styring							
Administrasjon og styring felles							
	Driftsinntekter	-757 134	-757 134	-757 134	-757 134	-750 884	-569 420
	Driftsutgifter	7 909 701	7 284 701	7 284 701	7 284 701	10 293 995	9 324 464
	Netto	7 152 567	6 527 567	6 527 567	6 527 567	9 543 111	8 755 044
Administrasjon og fellestjenester							
	Driftsinntekter	-3 564 009	-3 564 009	-3 564 009	-3 564 009	-3 565 809	-3 347 449
	Driftsutgifter	16 134 633	16 009 633	16 009 633	16 009 633	16 203 319	15 860 795
	Netto	12 570 624	12 445 624	12 445 624	12 445 624	12 637 510	12 513 346
Økonomi							
	Driftsinntekter	-943 411	-973 411	-973 411	-973 411	-902 786	-2 055 073
	Driftsutgifter	8 576 260	9 376 260	9 376 260	8 576 260	7 545 344	8 417 995
	Netto	7 632 849	8 402 849	8 402 849	7 602 849	6 642 558	6 362 922
Administrasjon og styring totalt							
	Driftsinntekter	-5 264 554	-5 294 554	-5 294 554	-5 294 554	-5 219 479	-5 971 942
	Driftsutgifter	32 620 594	32 670 594	32 670 594	31 870 594	34 042 658	33 603 254
	Netto	27 356 040	27 376 040	27 376 040	26 576 040	28 823 179	27 631 312
Kommunedirektøren							
	Driftsinntekter	-1 495 015	-1 495 015	-1 495 015	-1 495 015	-1 495 015	-93 434
	Driftsutgifter	3 906 647	3 906 647	3 906 647	3 906 647	2 568 498	2 031 784
	Netto	2 411 632	2 411 632	2 411 632	2 411 632	1 073 483	1 938 350
Politisk virksomhet							
	Driftsinntekter	-210 003	-210 003	-210 003	-210 003	-212 403	-127 529
	Driftsutgifter	9 449 572	9 449 572	9 449 572	9 449 572	9 380 183	8 659 854
	Netto	9 239 569	9 239 569	9 239 569	9 239 569	9 167 780	8 532 325
Fellesområder	Netto	14 724 216	3 347 965	-16 481 035	-32 963 035	69 152 604	30 530 600
Sum bevilgning drift, netto		599 643 371	576 939 371	556 485 371	539 203 371	633 727 213	594 322 123

Tabell 5 – Bevilgningsoversikt investering etter budsjett og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd

	ØKONOMIPLAN 2022-2025				Budsjett 2021	Regnskap 2020
	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025		
Investeringer i anleggsmidler	13 450 000	13 500 000	13 500 000	13 500 000	79 315 000	117 158 783
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0	1 467 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 700 000	2 338 879
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	15 950 000	16 000 000	16 000 000	16 000 000	82 015 000	120 964 662
Kompensasjon for merverdigavgift	-530 000	-700 000	-700 000	-700 000	-1 463 000	19 129 559
Tilskudd fra andre	0	0	0	0	0	12 646 500
Salg av varige driftsmidler	-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000	-8 552 000	16 701 463
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-12 120 000	-12 800 000	-12 800 000	-12 800 000	-72 000 000	71 018 842
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-15 150 000	-16 000 000	-16 000 000	-16 000 000	-82 015 000	119 496 364
Videreutlån	40 000 000	40 000 000	40 000 000	40 000 000	30 000 000	32 664 736
Bruk av lån til videreutlån	-40 000 000	-40 000 000	-40 000 000	-40 000 000	-30 000 000	32 664 736
Avdrag på lån til videreutlån	5 400 000	5 700 000	6 300 000	6 800 000	3 000 000	2 938 649
Mottatte avdrag på videreutlån	-5 400 000	-5 700 000	-6 300 000	-6 800 000	-3 000 000	11 023 485
NETTO UTGIFTER PÅ VIDEREUTLÅN	0	0	0	0	0	8 084 836
Overføring fra drift	0	0	0	0	0	1 877 241
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	-7 905 779
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-800 000	0	0	0	0	-588 000
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
SUM OVERFØRING FRA DRIFT OG NETTO AVSETNINGER	-800 000	0	0	0	0	-6 616 538
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR (UDEKKET BELØP)	0	0	0	0	0	0

3. Rammebetingelser og forutsetninger for økonomiplanen

3.1 Statsbudsjettet

Regjeringen foreslår en realvekst i kommunenes frie inntekter i 2022 med 1,6 mrd. kroner. 100 mill. kr av veksten av frie inntekter begrunnes med tilrettelegging av flere barnehagelærere i grunnbemanningen. Dette må ses i forhold til målet om at 50 prosent av de ansatte i barnehagene skal være barnehagelærere innen 2025. 75 mill. kr av veksten begrunnes med tiltak om å ha lavterskeltilbud for barn og unges psykiske helse.

En betydelig endring fra 2022 er at kommunene får et økt faglig og økonomisk ansvar for barnevernet. Rammetilskuddet har som resultat økt med 1 310 mill. kr hos kommunene, hvorav 655 mill. kr er innarbeidet direkte i rammetilskuddet. For Fauske kommune er det gjort beregninger som estimerer en økt kostnad på 4,5 mill. kr, som et resultat av økte egenandeler, innlemming av øremerkede stillinger og avvikling av refusjonsordningen.

Det er innarbeidet 52,5 mill. kr i kommunerammen til nye krav om relevant utdanning for ansatte i barnevernet. Dette skal implementeres over en periode på 10 år. Det blir økt egenandel ved kjøp av statlige tiltak, samt at det foreligger lite treffsikker barnevernøkkel i inntektssystemet. Dette vil gi uheldige konsekvenser for flere kommuner. God ledelse og styring er avgjørende for å lykkes med den nye barnevernsreformen.

Andre endringer av betydning og som kan nevnes:

- Barnehager
 - Redusert tilskudd pensjon og skjermordning i de private barnehagene.
 - Kapitaltilskuddet i de private barnehagene videreføres ikke til 2022 og de økte bevilgningene i rammetilskuddet blir derfor ikke videreført.
 - Økonomisk tilsyn med private barnehager flyttes fra kommunen til Utdanningsdirektoratet og rammen er følgelig trukket med 5 mill. kr.
- Grunnskole
 - Økt rammetilskudd på 100 mill. kr for innføring av ekstra naturfagtime.
 - Tilskudd til lærenorm skal fra 2022 fordeles etter de ordinære kriteriene i rammetilskuddet.
- Sosial
 - Økt rammetilskudd på 69 mill. kr pga. økte sosialhjelpsutgifter som følge av redusert dagsats for tiltakspenger.
 - Økt rammetilskudd på 100 mill. kr til ny rusreform, hvor det skal opprettes rådgivende enheter i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

- **Kommunehelse**
 - Basistilskudd til fastleger økes med kr 51 mill. kr på kommunerammen.
 - Økt rammetilskudd på 322 mill. kr for å håndtere kostnadene knyttet til endringer i pasientjournalloven.
 - Lovfestingen av rett til barnekoordinator gir et økt rammetilskudd på 100 mill. kr.

I tilleggsnummeret til statsbudsjettet som regjeringen Støre la frem mandag 8. november 2021 ble inntektene til kommunene økt. Forslagene i tilleggsnummeret er ikke innarbeidet i kommunedirektørens forslag til budsjett for 2022 og økonomiplan 2022-2025.

3.2 Rammetilskudd og skatt

Kommunesektorens frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd. Rammetilskudd og skatt er de klart største inntektene i kommunens budsjett, og utviklingen på disse postene er helt avgjørende for tjenestetilbudet. Inntektssystemet for kommunene er beskrevet i Grønt hefte som følger Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) sitt forslag til statsbudsjett.

For å gjøre en mer nøyaktig beregning av rammetilskudd og skatt benytter kommunedirektøren i tillegg en prognosemodell som administreres av KS. Tabellen nedenfor viser utviklingen i rammetilskudd og skatt fra 2019 til 2022 basert på KS' prognosemodell. Skatt i 2021 og 2022 er anslag.

Tabell 6 – Rammetilskudd og skatt 2022

	Anslag				Endring	
	2019	2020	2021	2022	2021–2022	Uten korona
Innbyggertilskudd	241 932 000	243 837 000	239 764 000	251 431 000	11 667 000	11 667 000
Utgiftsutjevning	4 281 000	996 000	1 252 000	-2 082 000	-3 334 000	-3 334 000
Overgangsordning INGAR	-521 000	3 491 000	711 000	2 040 000	1 329 000	1 329 000
Saker med særskilt fordeling	1 904 000	3 338 000	2 139 000	3 173 000	1 034 000	1 034 000
Nord-Norge tilskudd	17 184 000	17 685 000	18 124 000	17 940 000	-184 000	-184 000
Ordinært og ekstra skjønn	512 000				-	-
Endringer RNB / saldert budsjett	-226 000	1 374 000	895 000		-895 000	-895 000
Koronapandemi		9 864 000	12 963 000		-12 963 000	
Sum rammetilskudd uten inntektsutj.	265 066 000	280 585 000	275 848 000	272 502 000	-3 346 000	9 617 000
Netto inntekstutjevning	28 590 000	30 317 000	32 748 000	31 174 000	-1 574 000	-1 574 000
Sum rammetilskudd	293 656 000	310 902 000	308 596 000	303 676 000	-4 920 000	8 043 000
Skatt på formue og inntekt	266 024 000	262 631 000	287 614 000	287 467 000	-147 000	-147 000
Sum skatt og rammetilskudd	559 680 000	573 533 000	596 210 000	591 143 000	-5 067 000	7 896 000
Rammetilskudd og skatt, endring i %	3,9 %	2,5 %	4,0 %	-0,8 %	-0,8 %	1,4 %

Behovsindeksen forteller noe om hvor dyr en kommune er å drive i forhold til landsgjennomsnittet. Den samlede behovsindeksen er beregnet ved hjelp av et sett kriterier og vektorer som sier noe om hvorfor

kommunenes utgifter varierer. Indeksen brukes videre til å beregne kommunens trekk eller tillegg i utgiftsutjevningen. Behovsindeksen til Fauske kommune har falt fra 2021 til 2022, og det betyr at det i 2022 skal koste 98,78 % av landsgjennomsnittet å drive Fauske kommune, mot 99,33 % i 2021. Dette gir Fauske kommune et fratrekk i utgiftsutjevningen for 2022.

I tilleggsnummeret til statsbudsjettet som regjeringen Støre la frem mandag 8. november 2021 ble inntektene til kommunene økt. Forslagene i tilleggsnummeret er ikke innarbeidet i kommunedirektørens forslag til budsjett for 2022 og økonomiplan 2022-2025. Kommunedirektøren forutsetter at disse midlene ikke brukes til å øke driften, men at alle midler som ikke kommer med særskilt fordeling brukes til å redusere underskuddet i budsjett 2022 tilsvarende.

3.3 Kraftinntekter

Kraftinntektene utgjør en betydelig del av kommunens driftsinntekter, og inngår i sin helhet til å finansiere kommunens løpende drift. Fauske kommune har inntekter fra kvotekraft, konsesjonskraft, utbytte og eiendomsskatt på energianlegg. Konsesjonskraften for 2022 er allerede solgt på årskontrakt. Tabellen nedenfor viser hvordan inntektene har fordelt seg på de ulike postene fra 2012–2021, og hva som er foreslått som budsjett for 2022.

Tabell 7 – Kraftinntekter 2022

	Kvotekraft	Konsesjons- kraft	Utbytte	Eiendomsskatt energianlegg	Sum kraftinntekter	Differanse fra året før	Differanse fra 2012
2022	2 350 000	20 650 000	3 300 000	19 400 000	45 700 000	15 300 000	-18 000 000
2021 *	-	9 900 000	-	20 500 000	30 400 000	-17 850 000	-33 300 000
2020	5 550 000	19 300 000	5 000 000	18 400 000	48 250 000	2 700 000	-15 450 000
2019	4 300 000	20 250 000	5 000 000	16 000 000	45 550 000	11 150 000	-18 150 000
2018	4 300 000	8 800 000	4 800 000	16 500 000	34 400 000	-8 800 000	-29 300 000
2017	4 300 000	12 500 000	6 700 000	19 700 000	43 200 000	1 900 000	-20 500 000
2016	4 300 000	5 800 000	7 800 000	23 400 000	41 300 000	-4 900 000	-22 400 000
2015	4 300 000	11 700 000	6 700 000	23 500 000	46 200 000	-5 200 000	-17 500 000
2014	4 300 000	15 400 000	7 800 000	23 900 000	51 400 000	-2 800 000	-12 300 000
2013	4 300 000	11 600 000	13 000 000	25 300 000	54 200 000	-9 500 000	-9 500 000
2012	4 300 000	22 300 000	14 700 000	22 400 000	63 700 000		

* prognose

3.4 Eiendomsskatt

Fauske kommune skrev i 2021 ut eiendomsskatt på næring og energianlegg med 7 promille og boliger og fritidsboliger med 4 promille. Fauske kommune har dermed maksimalsatser for eiendomsskatt for alle kategoriene. Satsene foreslås videreført i 2022.

Beregningsgrunnlaget for eiendomsskatt på energianlegg (vannkraftanlegg og kraftnett) fastsettes av Skatteetaten og foreligger ikke før i slutten av november 2021. Som følge av den lave kraftprisen i 2020, foreslås budsjettet for eiendomsskatt på energianlegg i 2022 satt 1,1 mill. kr lavere enn inntektsprognosen for 2021.

Tabell 8 – Eiendomsskatt 2022

Objekt	Promillesats	Budsjett 2022	Prognose 2021	Regnskap 2020	Regnskap 2019	Endring 2021-2022
Boliger og fritidseiendom	4 ‰	18 900 000	18 900 000	17 700 000	18 250 000	-
Næring	7 ‰	8 100 000	8 100 000	8 100 000	7 600 000	-
Energianlegg	7 ‰	19 400 000	20 500 000	18 400 000	16 050 000	-1 100 000
Sum		46 400 000	47 500 000	44 200 000	41 900 000	-1 100 000

3.5 Fellesinntekter/fellesutgifter

Integreringstilskudd

Det er budsjettet med en inntekt på 7,53 mill. kr i integreringstilskudd. Tilskuddet er basert på bosetting av 10 flyktninger.

Tilskudd ressurskrevende brukere

Statlig tilskudd til ressurskrevende tjenester skal bidra til at kommunene kan gi et godt tjenestetilbud til mottakere som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester. I budsjett 2022 er det lagt inn et forventet tilskudd på 7,8 mill. kr inkl. skjønnstilskudd.

Tilskudd private barnehager

Tilskudd private barnehager beregnes med grunnlag i kommunens utgifter til driften av de kommunale barnehagene. Når utgiftene til kommunale barnehager øker, øker også tilskuddet til de private barnehagene. Fordelingen mellom små og store barn i de private barnehagene har også betydning for tilskuddets størrelse. For 2022 er det budsjettet samlet med 38,8 mill. kr i tilskudd til private barnehager. Forutsetningene i forslag til statsbudsjett mht. pensjon og kapitaltilskudd er lagt til grunn for beregningen.

Fauske kirkelige fellesråd

Kommunens økonomiske ansvar for Den norske kirke er nedfelt i kirkeloven § 15. For 2022 foreslås det å videreføre tilskuddet på 8,13 mill. kr fra 2021, uten deflatorjustering. Kommunedirektøren foreslår ingen investeringsmidler til Fauske kirkelige fellesråd for 2022.

3.6 Pensjon

Fauske kommune er tilknyttet to pensjonsavtaler; Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). I KLP er det tre ulike ordninger; fellesordning (hovedtyngden av ansatte), sykepleierordning og folkevalgtordning. SPK dekker pensjon for lærere.

I budsjett 2022 er prognosene fra KLP og SPK lagt til grunn. Det er usikkerhet knyttet til bl.a. reguleringspremien som avhenger av faktisk lønn- og trygdeoppgjør. Dette blir fastsatt i mai/juni neste år. Forventet avkastning fra KLP er i prognosene satt til 3,5 %, mens SPK legger til grunn 3,0 % avkastning på pensjonsmidlene. Begge legger til grunn en lønns- og G-regulering i 2022 på 1,98 %. KLP og SPK presenterer nye prognoser vår og høst basert på oppdaterte bestandstall og endrede forutsetninger i løpet av året.

Pensjonskostnader er en vesentlig post i de kommunenes budsjetter. Kommunene får som hovedregel ikke kompensert de reelle utgiftene til lønnsveksten, inkl. pensjon, gjennom statsbudsjettet. Tiltaksarbeidet i kommunen vil medføre reduserte pensjonskostnader på sikt, som følge av reduksjon i antall stillinger. Slik forventet reduksjon er lagt inn i økonomiplanperioden 2023-2025.

Pensjonsreformen har medført reduserte krav til avsetninger til framtidige alderspensjoner. I 2020 tilførte KLP midler tilsvarende det reduserte kravet til lukkede premiefond for kommunene. For Fauske kommune utgjør det lukkede premiefondet i KLP 51,7 mill. kr. Disse midlene kan kun brukes til å betale framtidige pensjonspremier til KLP. Forventet god avkastning hos KLP tilsier at disse midlene bør stå på lukket premiefond inntil kommunens likviditet tilsier at det er nødvendig å ta av disse reservene for å betale pensjonspremie.

Det ansees ikke formålstjenlig å utrede etablering av en egen pensjonskasse for Fauske kommune. Med tanke på kommunes økonomiske situasjon ansees det ikke riktig å prioritere personellressurser til en slik utredning når tiltaksarbeid og oppfølging av omstillingsprosjektene er utfordrende samtidig som daglig drift skal sikres.

4. Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB) i Fauske

Fauske kommune er en kommune med store inntekter, betydelig høyere enn majoriteten av norske kommuner. Ut fra kriteriene i inntektssystemet for kommunene så er heller ikke Fauske en kommune som er dyr å drifte. Fauske kommune er vurdert å være nærmest på snittet, bl.a. fordi det er korte avstander fra ytterkanten av kommunen til sentrum.

Riksrevisjonen sier at en kommune må se gjeldsnivå, netto driftsresultat (NDR) og disposisjonsfond i sammenheng når de vurderer kommunaløkonomisk bærekraft (KØB). Riksrevisjonen påpeker at et gjeldsnivå på over 75 prosent av brutto driftsinntekter er høyt, mens et netto driftsresultat på under 2 prosent av inntektene, og et disposisjonsfond på under 5 prosent av inntektene er for lavt.

Et gjeldsnivå på over 75 prosent av brutto driftsinntekter kan altså sies å være høyt. Etter 2020 har Fauske kommune en netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter på 160 prosent. Fauske er en av de kommunene i Norge med høyest gjeldsnivå per innbygger.

For noen kommuner kan et gjeldsnivå på over 75 prosent av inntektene være bærekraftig ifølge Riksrevisjonen. Hvorvidt en kommunes gjeld er bærekraftig, beror ikke bare på gjeldsnivå, men også på andre økonomiske indikatorer som sier noe om hvor robust kommuneøkonomien er og hvor stort det økonomiske handlingsrommet er. To sentrale indikatorer som beskriver det økonomiske handlingsrommet til kommunene og kommunenes evne til å betjene gjelden, er netto driftsresultat og disposisjonsfond.

Teknisk beregningsutvalg (TBU) betrakter netto driftsresultat som hovedindikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd, dvs. driftsinntekter minus driftsutgifter, etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommunen har til disposisjon til avsetninger til framtidig bruk og til egenfinansiering av investeringer. **Netto driftsresultat kan dermed sies å være et uttrykk for kommunenes økonomiske handlefrihet.** Ifølge TBU bør gjennomsnittlig netto driftsresultat for kommunesektoren som helhet og over tid utgjøre to prosent av inntektene. Hva som vil være anbefalt nivå for den enkelte kommune vil avhenge blant annet av gjeldsnivået.

Disposisjonsfondet er det eneste fondet som fritt kan benyttes til å dekke utgifter i både drifts- og investeringsregnskapet. **Størrelsen på disposisjonsfondet er et uttrykk for hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift, og er den delen av reservene som best gir uttrykk for den økonomiske handlefriheten.** Det finnes ingen klar norm for disposisjonsfondets størrelse, men i en rapport om økonomiske nøkkeltall anbefaler Telemarksforskning at disposisjonsfondet utgjør mellom fem og ti prosent av kommunens inntekter.

Kommuner som har et høyt netto driftsresultat og mye reserver i fond, vil i større grad være i stand til å tåle et høyt gjeldsnivå enn kommuner med et lavt driftsresultat og lite reserver i fond. Ser vi dette i relasjon til Fauske kommune, så er realiteten at Fauske har et meget høyt gjeldsnivå, kombinert med negativt netto driftsresultat og disposisjonsfond på null prosent. **På denne bakgrunn kan det konkluderes entydig med at Fauske kommune ikke har økonomisk bærekraft i dag.**

De største låneopptakene er gjort de seneste årene, med 40 års løpetid. Det betyr at skal Fauske kommune få en bærekraftig økonomi, så må driftsresultatet økes betydelig. Med den gjeldsgraden vi har, som gjør oss så sårbar overfor renteøkninger, så må netto driftsresultat være betydelig høyere enn 2 prosent, slik at det blir mulig for kommunen å bygge opp disposisjonsfond igjen.

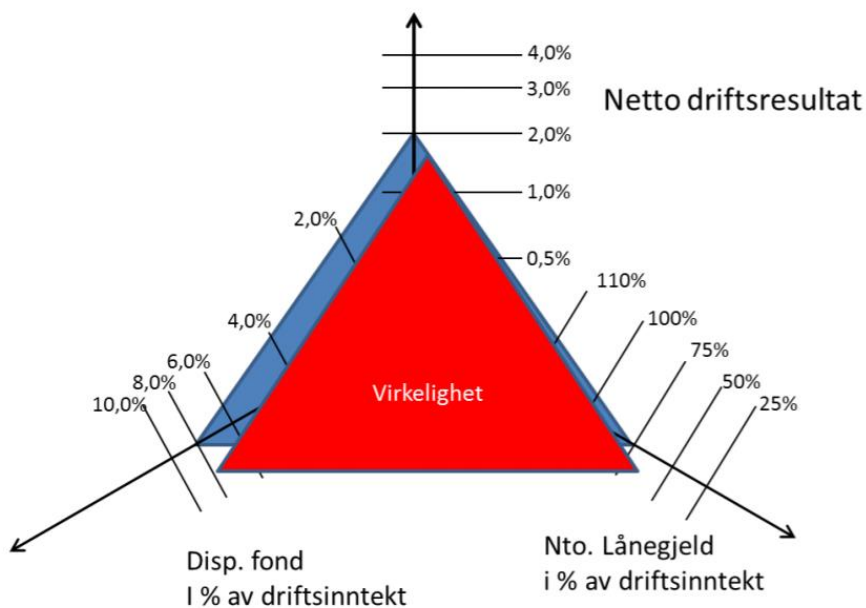
I et samarbeid mellom Nord Universitet, Handelshøgskolen (HHN) og Rana kommune har det blitt gjennomført et forskningsprosjekt med tittelen "Kommunal Økonomisk Bærekraft (KØB)" i perioden 2016–2020. Resultatet av forskningsprosjektet "KØB" er blant annet en forskningsrapport, en KØB-modell og en KØB-indeks som tar for seg og illustrerer den økonomiske bærekraften i en kommune. KØB-modellen, eller trekantmodellen, baserer seg på netto driftsresultat (NDR), disposisjonsfond og gjeldsgrad.

Forskningsrapporten konkluderte med at det er et sett med premisser som må ligge til grunn for at KØB skal bli et godt verktøy. Det mest grunnleggende premisset for KØB er at tjenestetilbudet skal være innenfor visse minimumsstandarder (lover og regler) og det skal kunne opprettholdes over tid uten at man reduserer kvaliteten av tjenesten, reduserer formue eller øker skattetrykket eller gjelden. **Enkelt**

forklart så skal hver generasjon betale for sine egne utgifter, uten at man urettmessig betaler for eller tar fra andre generasjoner.

For at KØB skal kunne være et godt økonomistyringsverktøy i kommunen, må KØB relateres til langsiktig økonomisk planlegging. Politikere må ta høyde for ressursituasjonen til kommunen, demografisk utvikling, byggmessig tilstand av kommunens eiendomsportefølje, kapasitetssituasjonen for de ulike samhandlingsområdene og en rekke andre faktorer når de utvikler en langsiktig økonomisk plan.

Figur 2 – Illustrasjon av KØB-modellen «Kommunaløkonomisk bærekraft»

KØB-modellen illustrerer det økonomiske handlingsrommet som er åpent for en kommune. De tre parameterne tar for seg tre ulike aspekter av en kommuneøkonomi.

Netto driftsresultat (NDR) tar for seg den omgående situasjonen. Som oftest gjelder dette for et finansielt år.

Andel disposisjonsfond av brutto driftsinntekter sier noe om hvor godt rustet kommunen er til å håndtere uforutsette hendelser som enten fører til en reduksjon i inntekter eller økning i utgifter. Denne parameteren har et lengre perspektiv, ofte 3–6 år.

Den siste parameteren er netto gjeldsgrad. Netto gjeldsgrad ses ofte i et generasjonsperspektiv, 30–40 år. Måttallene som blir brukt i modellen er 2 % NDR, 8 % disposisjonsfond og 75 % gjeldsgrad.

Positive netto driftsresultat skapes gjennom økte inntekter eller reduserte utgifter.

For å redusere utgiftene må kommunen endre tjenesteleveransen, vi må levere tjenester på et annet nivå enn tidligere og vi må slutte å levere noen tjenester. I denne sammenheng er det viktig å huske det grunnleggende premisset bak KØB; at hver generasjon skal betale for sine egne utgifter uten at man urettmessig betaler for eller tar fra andre. Det er kommunedirektørens anbefaling at det bærende prinsipp i Fauske kommune i fremtiden skal være at det er den som bruker en tjeneste, skal betale det tjenesten koster. Ved prisfastsettelsen er det selvkost som skal legges til grunn. Prinsippet om selvkost ivaretar generasjonsprinsippet.

Det er de lovpålagte tjenestene som må ha prioritet for hva kommunen skal tilby av tjenester. Det er i tråd med det mest grunnleggende premisset for KØB, nemlig at tjenestetilbudet skal være innenfor visse minimumsstandarder (lover og regler) og det skal kunne opprettholdes over tid uten at man reduserer kvaliteten av tjenesten, reduserer formue eller øker skattetrykket eller gjelden.

4.1 Finansielle måltall

Tabell 9 – Finansielle måltall

Mål	TBU* anbefaling	Kort sikt	Lang sikt
Netto driftsresultat	>2%	2 %	5 %
Gjeldsgrad	<75%	<160%	75 %
Disposisjonsfond	>5%	>5%	10 %

*Teknisk beregningsutvalg

Finansielle måltall for Fauske kommune er vedtatt av kommunestyret i budsjett 2021. Kommunedirektøren foreslår at de samme finansielle måltallene vedtas for 2022.

4.2 Utvikling netto driftsresultat (NDR)

Tabell 10 – Utvikling resultat

	2016	2017	2018	2019	2020
Netto resultat i regnskapet	5 231 504	- 1 985 250	- 27 384 794	- 46 369 618	- 20 644 000
Brutto driftsinntekter i regnskapet	796 972 000	828 036 000	855 458 000	891 655 141	922 170 764
Netto resultatgrad	0,66 %	-0,24 %	-3,20 %	-5,20 %	-2,24 %

Tabell 11 – Akkumulert mer-/mindreforbruk

	2016	2017	2018	2019	2020
Merforbruk i driftsregnskapet	-	- 1 985 250	- 27 634 326	- 75 739 663	- 96 384 066
Mindreforbruk i driftsregnskapet	5 249 741	-	-	-	-

Prognosen etter 2. tertial 2021 tilsier et merforbruk på 43 mill. kr i 2021.

4.3 Utvikling lånegjeld

Tabellen nedenfor viser oversikt over kommunens lånegjeld til investeringer per 08.11.2021.

Tabell 12 – Oversikt gjeld

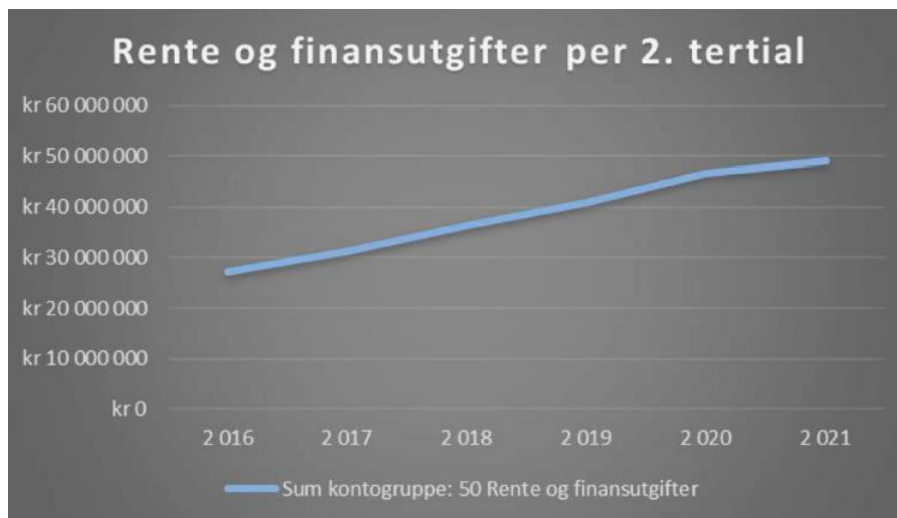
Långiver/ rentetype	Opprinnelig lånebeløp	År	Restgjeld pr 08.11.2021	Gjeldende rente pr 08.11.2021	Margin	Fastrente utløpsdato	Slutt dato
3 mnd Nibor	425 057 000		383 474 500	1,0762%			
KommunalBanken	64 457 000	2016	60 159 880	1,1000%	0,6000%		22.12.2042
KommunalBanken	62 900 000	2013	60 803 330	1,1000%	0,6000%		21.12.2043
KommunalBanken	148 850 000	2016	130 836 290	1,0100%	0,6000%		28.02.2056
KLP Kommunekreditt	148 850 000	2016	131 675 000	1,1200%	0,7000%		25.02.2056
Fastrente	622 738 635		390 310 628	1,9247%			
KommunalBanken	277 744 635	2009	93 482 900	1,9800%		02.03.2022	03.06.2031
KommunalBanken	47 540 000	2015	39 814 620	1,9600%		23.02.2022	23.02.2055
KommunalBanken	153 300 000	2015	128 388 620	1,9600%		23.02.2022	23.02.2055
KommunalBanken	57 780 000	2015	43 870 000	1,9700%		03.03.2022	03.03.2042
KLP	86 374 000	2020	84 754 488	1,7700%		27.12.2030	27.12.2060
P.t. rente	763 173 000		649 110 113	1,2469%			
KommunalBanken	72 800 000	2010	47 154 590	1,1707%			16.07.2040
KommunalBanken	100 000 000	2011	59 583 320	1,0209%			06.12.2030
KommunalBanken	171 396 000	2017	149 400 240	1,5969%			24.04.2057
KommunalBanken	81 882 500	2018	76 181 860	1,1198%			04.06.2058
KLP	81 882 500	2018	76 633 622	1,0025%			14.02.2058
KLP	45 474 000	2018	39 594 519	1,1658%			19.12.2058
KLP Kommunekreditt	209 738 000	2019	200 561 963	1,2289%			02.01.2060
Total	1 810 968 635		1 422 895 240	1,3868%			

Kommunens gjeld til investeringsformål er på i overkant av 1,4 mrd. kr medio november 2021, men før låneopptak 2021. Investeringslån for 2021 på 41 mill. kr er planlagt tatt opp medio desember. I budsjettforslag 2022 er det ikke rom for større investeringsprosjekt fordi kommunen ikke vil få godkjent låneopptak til finansiering. Budsjettforslaget inneholder investeringer på 12,65 mill. kr, hvorav 12,12 mill. kr finansieres av lånemidler. Av dette utgjør 10 mill. kr selvkostområdet.

I tillegg til lån til investeringer tar kommunen opp startlån/etableringslån i Husbanken for videre utlån. Per 08.11.2021 har kommunen 219,7 mill. kr i startlån. Renter og avdrag på disse lånene dekkes av innbetalinger fra låntakerne. Ekstraordinære innbetalinger kan kommunen benytte til nytt utlån eller til nedbetaling av gjeld i Husbanken.

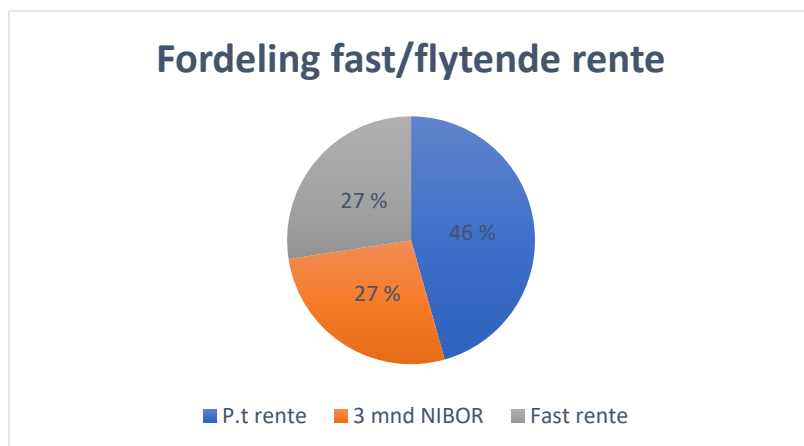
4.3.1 Utvikling renter og avdrag

Figur 3 – Finansutgifter per 2. tertial 2021

Figur 3 viser utviklingen i finansutgiftene fra 2016 til og med 2. tertial 2021. I budsjett 2022 utgjør finanskostnadene i 84,5 mill. kr. Det er for 2022 lagt til grunn en gjennomsnittrente på 2,09 % for å ta høyde for forventet renteøkning. For resten av økonomiplanperioden er det lagt inn 6 mill. kr i økning i renteutgifter fra 2023. Ettersom nye låneopptak utover i perioden er begrenset er det lagt til grunn at avdragene reduserer lånegjelden slik at ytterligere økning i rentenivå dekkes innenfor samlet budsjettert finanskostnad. Fauske kommune har en betydelig årlig finanskostnad. Dersom rentenivået øker ytterligere i økonomiplanperioden må økningen dekkes inn ved tilsvarende reduksjon i ordinære kommunale tjenester.

Figur 4 – Fordeling fast og flytende rente

Figur 4 viser fordelingen mellom fast og flytende rente på låneporteføljen til investeringer pr medio november 2021. Vinteren 2022 utløper fire fastrentelån i Kommunalbanken. Rentesituasjonen ved utløpsdato og kommunens finansreglement vil avgjøre hvilken rentetype disse lånene konverteres til.

4.4 Utvikling likviditet

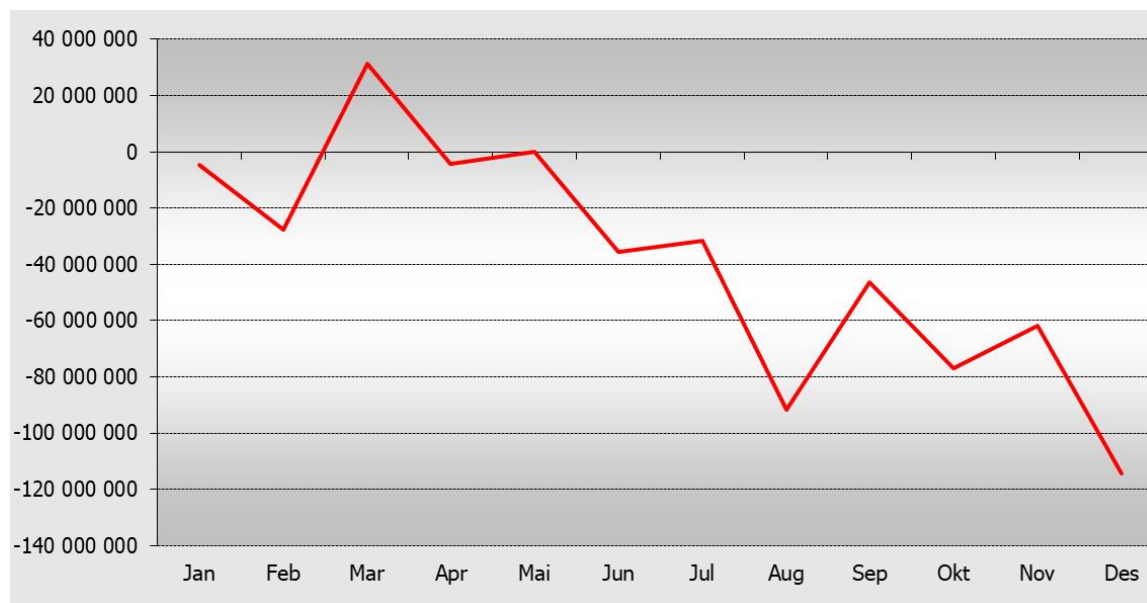
Fauske kommunes grunnlikviditet er meget svak. Låneopptak til store investeringsprosjekter fungerer som likviditet i fasen mellom låneopptak og utbetalinger på investeringene. En så svak likviditet er et symptom på en økonomi i sterk ubalanse. Inntil kommunen oppnår et positivt netto driftsresultat vil likviditeten stadig forverres. Låneopptak 2021 til investeringsprosjekt selvkost forventes tatt opp i desember 2021.

Kassekreditte i 2021 har ligget med en øvre ramme på 140 mill. kr. Dette har vært tilstrekkelig i 2021 pga. forsinket oppstart av blålysbygget. Rammen for kassekreditte må sannsynligvis økes i 2022. Kommunedirektøren foreslår at kommunestyret vedtar en øvre ramme på kassekreditte på 240 mill. kr fra 2022, og at kommunedirektøren får fullmakt til å øke kassekredittrammen i tråd med vedtaket når behovet melder seg.

Figur 5 – Utvikling likviditet per oktober 2021

Figur 6 – Prognose – utvikling likviditet 2022

4.5 Fond

Tabell 13 – Bundne og ubundne fond

	2016	2017	2018	2019	2020
Disposisjonsfond	8 416 646	-	-	-	-
Ubundne investeringfond	4 199 000	6 932 000	2 224 000	2 049 000	2 637 000
Sum frie egenkapitalfond	12 615 646	6 932 000	2 224 000	2 049 000	2 637 000
Bundne driftsfond	27 540 342	25 434 520	27 016 999	22 191 572	32 199 132
Bundne investeringfond	21 019 000	25 860 000	30 096 000	33 831 000	41 737 000
Sum bundne egenkapitalfond	48 559 342	51 294 520	57 112 999	56 022 572	73 936 132
TOTALT	61 174 988	58 226 520	59 336 999	58 071 572	76 573 132

Fauske kommune har ikke disposisjonsfond. KØB-modellen synliggjør at vi ikke har disposisjonsfond og illustrerer hva anbefalingen er.

5. Vekst og utvikling

5.1 Befolkningsutvikling og demografisk utgiftsbehov

Den demografiske sammensetning i Fauske vil endre seg betydelig de nærmeste tiårene. Det blir flere eldre, det blir en høyere andel eldre i befolkningen, og det blir flere av de eldste eldre. Den demografiske utviklingen vil påvirke og ha konsekvenser for de fleste av samfunnets institusjoner, sektorer og markeder, og vil kreve nye løsninger og skape endringer på en rekke områder. Samtidig ser vi at nye generasjoner eldre vil ha høyere utdanning, bedre helse, bedre boliger og bedre økonomi.

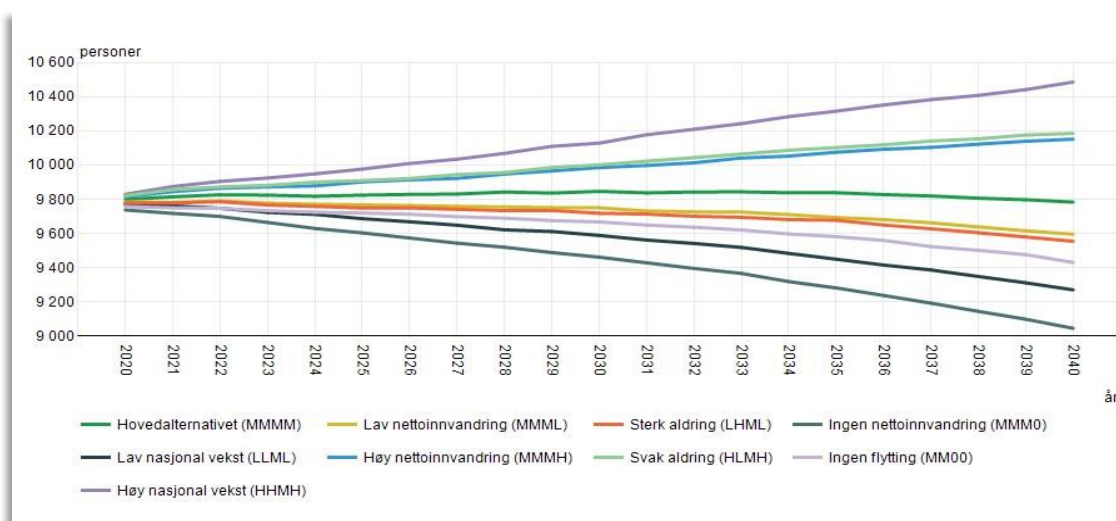
Ved inngangen til 2019 var det 9 720 innbyggere i Fauske kommune, og i 2. kvartal 2021 var det 9 622 innbyggere. Bakgrunnen for nedgangen er både flere døde enn fødte i perioden, men også flere utflyttere enn tilflyttere.

Innenlandsk innflytting (nettoflytting) måles ved antallet personer som har flyttet til kommunen minus antall personer som har flyttet ut av kommunen. Enten man flytter til eller fra en annen kommune, eller annet land, så regnes det med. I 2018 var nettoflytting til Fauske to personer i pluss, mens nettoflyttingen i 2020 var på minus 66 personer.

I 2018 ble det født 90 barn i Fauske kommune, og samme år døde 107 personer. I 2019 ble det født 84 barn, altså en ytterligere nedgang fra året før. Det døde 97 personer samme år. I 2020 ble det født 69 barn i Fauske, og det døde 98 personer. Det siste året har kommunen et fødselsunderskudd på 29 personer.

I løpet av de ti siste årene er veksten i innbyggertallet på 0,9 prosent. Folketallet i Nordland har på samme tid økt med ca. 1,3 prosent, og Fauske kommune har dermed en noe lavere befolkningsvekst enn fylket ellers.

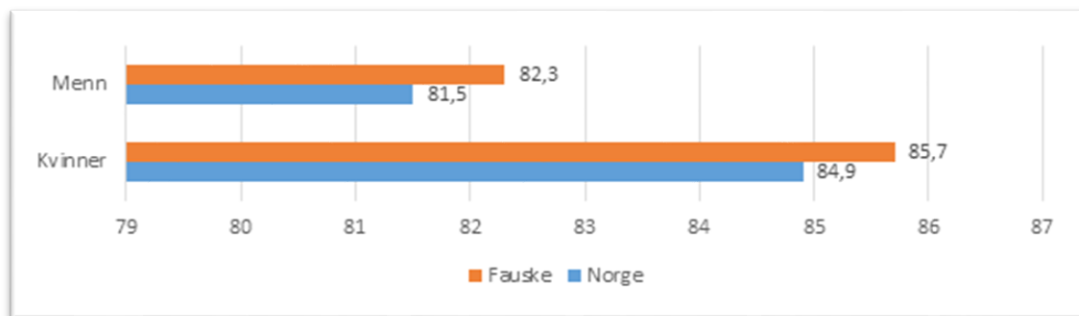
Figur 7 – Ulike scenarier for befolkningsframskrivinger i Fauske for perioden 2020 – 2040, kilde SSB

Forventet levealder ved fødselen er en indikator som kan gjenspeile befolkningens helsetilstand, og er en teoretisk beregning som sier noe om hvor lenge vi forventer at barna som ble født et konkret år, vil leve. Sosiale helseforskjeller og andre risikofaktorer som alkohol, usunt kosthold og fysisk inaktivitet er viktige forklaringsvariabler når det gjelder ulikheter i forventet levealder ved fødsel. Endringer i forventet levealder kan indirekte si noe om befolkningens helse og levekår, om kvaliteten i helsetjenesten, medisinsk utvikling samt endringer i befolkningens levevaner og livskvalitet.

At vi lever lenger er en positiv utvikling, men representerer også på sikt store utfordringer med tanke på pensjoner og helse- og omsorgstjenester. I løpet av de siste 25 årene har levealderen i Norge økt med vel 6 år for menn og nesten 4 år for kvinner. I Norge er gjennomsnittlig forventet levealder for kvinner født i 2020 på 84,9 år og for menn 81,5 år. Figuren under viser at kvinner i Fauske som er født i 2020 kan forvente å leve til de er 85,7 år, og tilsvarende tall for menn i Fauske er 82,3 år noe som er nesten 1 år mer enn landsgjennomsnittet for begge kjønn.

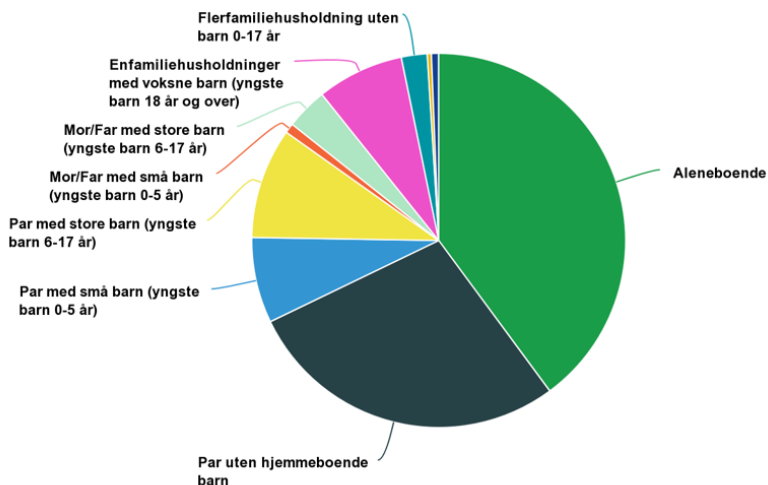
Figur 8 – Forventet gjenstående levetid for kvinner og menn født i 2018, Fauske og Norge, kilde SSB

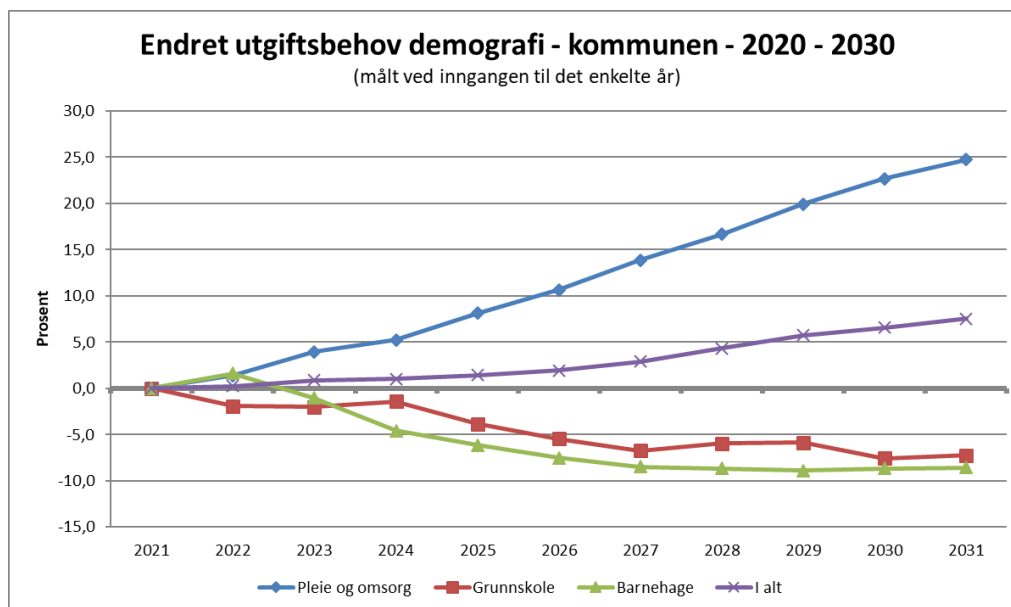
For Fauske kommune ser vi at gruppen fra 80 år og over er forventet mer enn doblet fram mot 2040, fra 488 til 1043 personer. Et samfunnsmessig trekk er at prosentandelen eldre er større i små kommuner på rundt 2000 innbyggere enn i store kommuner. Dermed er også etterspørselen etter omsorgstjenester relativt sett også større i små kommuner. Man har naturligvis ikke kunnskap om hvordan helsen til dagens 50-60 åringer blir om to tiår, men en sannsynlig pekepinn er at dagens tjenestebruk vil være lik fremtidig tjenestebruk.

Kommunens befolkningssammensetning må ha betydning for kommunens mål og prioriteringer. Ikke bare alderssammensetning, men også til hvilke husholdningstyper Fauske-samfunnet består av, bør spille inn på hvordan det planlegges og satses.

Figur 9 – Typer av husholdninger i Fauske, kilde SSB

Figur 10 – Endret utgiftsbehov som følge av demografi

Kommunesektorens utgifter påvirkes direkte av den demografiske utviklingen. Tendensene vi ser knyttet til befolkningsutviklingen i Fauske, viser at vi vil få høyere driftsutgifter og lavere inntektsgrunnlag. Dette fordrer at kommunen møter samfunnsutfordringene gjennom helhetlig innsats på tvers av alle samhandlingsområdene.

Med en aldrende befolkning vil det i et samfunnsøkonomisk perspektiv bli enda viktigere å fremme helse og forebygge sykdom i den yrkesaktive delen av befolkningen, samt legge til rette for utsatt

pensjonsalder og god helse blant eldre. Innbyggerne må i enda større grad enn før planlegge sin egen alderdom. Det er derfor viktig å komme i dialog om dette før innbyggeren har blitt brukere av omsorgstjenester.

5.2 Sysselsetting og næringsaktivitet

5.2.1 Sysselsetting

Utdanningsnivået i Norge har økt i takt med behovet for formell kompetanse. Det er i dag svært begrensede jobbmuligheter for unge som skal inn i arbeidslivet med kun grunnskole som høyeste utdanning. Det er derfor viktig at alle unge som påbegynner en videregående opplæring fullfører denne. Det er funnet en sterk sammenheng mellom dårlig selvrapportert helse, manglende videregående opplæring og risiko for å motta medisinske og ikke-medisinske stønader i tidlig voksenalder. Videre er det høyere risiko for å bli ufør blant de som ikke har utdanning over grunnskolenivå, samtidig som helseproblemer kan være årsaken til å ikke gjennomføre.

Det er veldokumenterte sammenhenger mellom utdanningsnivå, materielle levekår og helse. Personer som ikke har fullført videregående utdanning antas å være vel så utsatt for levekårs- og helseproblemer som de som har valgt å ikke ta mer utdanning etter fullført ungdomsskole.

Statistikken over andelen av befolkningen som har grunnskole som høyeste utdanning viser dette tydelig. 30,4 prosent av mennene og 28,6 prosent av kvinnene i Fauske hadde i 2020 bare grunnskole, og dette er noe under landsgjennomsnittet. Mens Fauske-kvinnenes utdanningsnivå har hatt en økning de siste ti årene, og gradvis nærmer seg snittet for landet, har endringen for mennene i samme periode vært liten. Her synes forskjellen å vedvare.

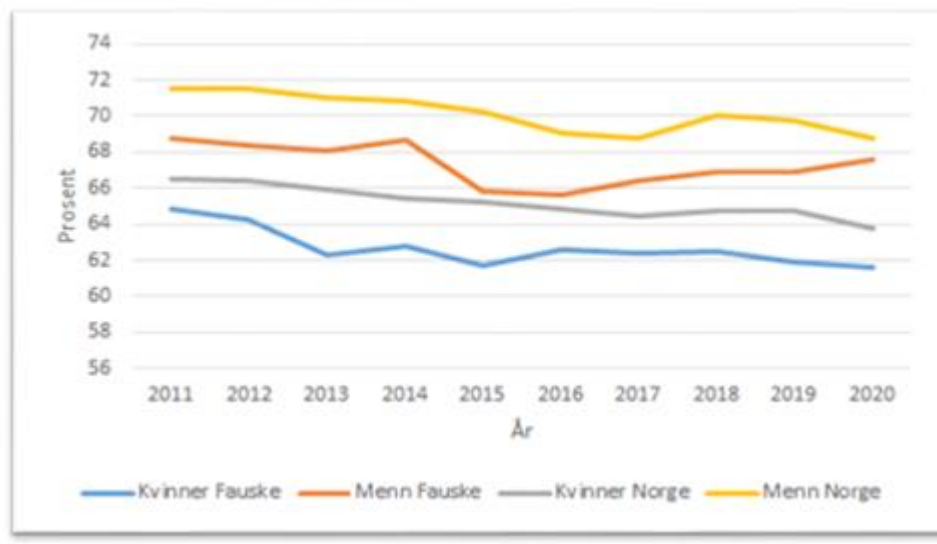
For andel med høyere utdanning i kommunen sammenlignet med resten av landet, er forskjellen enda større når en sammenligner med de ti siste årene. Det er i kommunen flere kvinner enn menn med lavere grad, noe som er typisk for landet som helhet. Når det gjelder lengre utdanning, er det både færre kvinner og menn i Fauske med lengre utdanning, enn landet ellers. For de som har fullført lengre utdanning i kommunen, er kjønnsforskjellene i ferd med å bli utjevnet der tendensen er at kvinnene har tatt igjen mennene. På sikt er tendensen at flere kvinner tar lengre utdanning enn menn, da andelen her har større vekst. Det gjelder både i kommunen og landet ellers.

5.2.1.1 Sysselsetting – Deltakelse i arbeidslivet

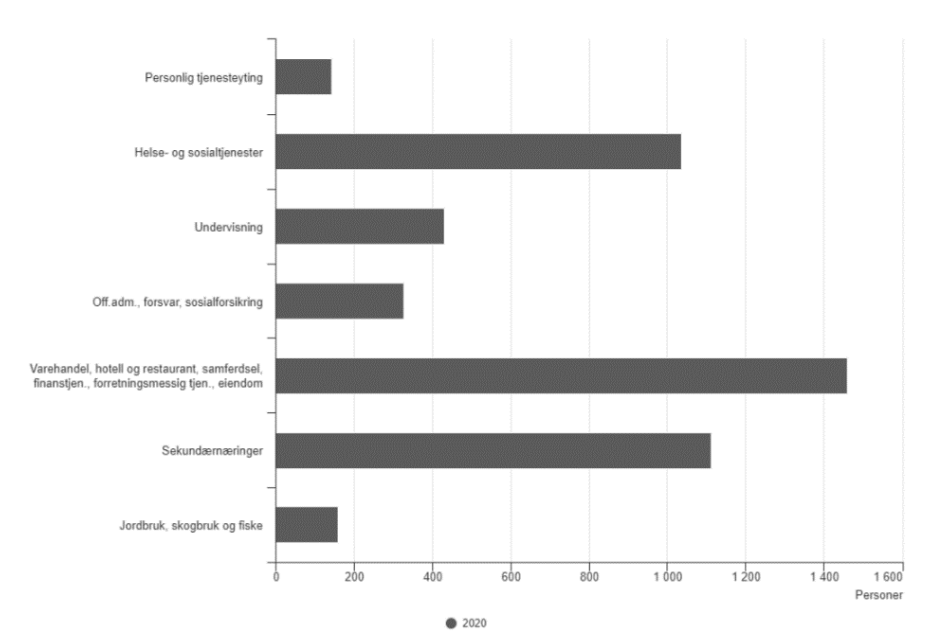
Deltakelse i arbeidslivet er med på fremme helse og utjevne sosiale forskjeller. Arbeid er også en forutsetning for velferd, og for utsatte grupper er det et svært viktig bidrag til å hindre fattigdom og øke inkludering. Deltakelse i arbeidslivet omhandler andel av befolkningen mellom 15-74 år som er i en jobb eller et virke.

I Fauske er sysselsettingsgraden for både for kvinner og menn i 2020 under landsgjennomsnittet, der det både i kommunen og nasjonalt også har vært en svak nedgang de siste ti år. Tendensen i Fauske de siste årene er at dette er i ferd med å snu for mennenes del, mens kvinnene følger den nasjonale tendensen med nedgang.

Figur 11 – Sysselsatte kvinner og menn, Norge og Fauske, kilde SSB

Figur 12 – Oversikt over hva kommunens innbyggere jobber med (2020), kilde SSB

Fauske har en høy andel uføre, men kommunen ligger ikke helt i toppsjiktet på landsbasis. Det har vært en gradvis økning fra bunnoteringen i 2011 på 11,2 prosent og til dagens tall på over 14 prosent. Går en nærmere inn på tallene for uføregrad, vil man se at det er noe økende andel uføre i Fauske mellom 25-44 år. Tendensen nasjonalt er at andel uføre har vært relativt uendret over samme periode, utenom for eldre uføre som både i Fauske og hele landet for øvrig har en nedgang.

En lav sysselsettingsgrad, uansett årsak, kan ha en negativ innvirkning på helsetilstand, sosiale helseforskjeller, kostnader for kommunen og samfunnet.

Ved nedsatt arbeidsevne, øker risikoen for langvarig sykefravær og tidlig tilbaketrekking fra arbeidslivet. Årsaker til vekst i uføretrygd kan skyldes bl.a. økt antall eldre, lav utdanning og muligheter i arbeidsmarkedet. Statistikken viser at Fauske har en høyere andel personer med muskel- og skjelettplager, samt psykiske plager/lidelser, enn landet ellers. Dette er faktorer som klart kan virke inn på sysselsettingsgraden i kommunen.

5.2.2 Næringsaktivitet

Det formelle ansvaret for næringspolitikken er fordelt mellom staten, fylkeskommunene og kommunene, der sentrale myndigheter har hovedansvaret for nødvendige rammebetingelser. Kommunen har viktig rolle for å påvirke noe av næringsutviklingen gjennom planlegging, tilrettelegging, rådgiving og stimulering.

Fauna KF vil i 2022 skal jobbe målrettet, og i nært samarbeid med, flere aktører for å etablere kraftforedlende industri i Fauske. Fauske kommune har ferdig regulerte areal ved Åsmyra industripark, Søbbesva, Krokdalsmyra øst og Sandnes industriområde.

I tillegg er reguleringsprosessen i gang for ytterligere areal som er tilpasset større etableringer innen kraftforedlende industri. Her har vi aktører som har vist sin interesse for etablering i vårt område. De fleste større prosjektene ser vi i et langsiktig perspektiv, der arbeidet er krevende, og det er nødvendig med bred administrativ og politisk oppmerksomhet. Målsettingen for planperioden er at vi skal oppnå realisering av pågående prosesser og prosjekter.

Sjunkhatten folkehøgskole har det vært jobbet aktivt med i 10 år. Et avgjørende år er 2022 for å sikre statlig finansieringstilskudd og overlevere prosjektet til stiftelsen for videre fremdrift og realisering.

Ressursbruk og intensitet på de enkelte prosjektene varierer fra år til år, avhengig av føringer og politiske signaler. Ved alle prosjekter vil det kontinuerlig bli evaluert og vurdert hvor stor ressursbruken skal være. Ut ifra dagens situasjon er det viktig at vi har en god kontinuitet og progresjon, slik at vi kan få realisert de pågående prosjektene, samt å være tett på næringslivet.

Videreføring av arbeidet med Fauske - som trafikal knutepunkt – med utvidelse av dagens godsterminal og omlegging av RV80 og E6, vil også være sentralt i det videre arbeidet med utviklingen av Fauske i planperioden.

Alle disse prosessene samsvarer med vedtatt eierstrategi for Fauna KF. De er strategisk viktige prosjekter som omfatter både etablering av nye arbeidsplasser, og styrking av allerede eksisterende. For å lykkes med dette arbeidet må man sette både kortsiktige og langsiktige mål. Det er vanskelig å sette eksakt tidsramme for de langsgående prosessene og prosjektene. Ved bruk av menneskelige ressurser og god samhandling både i og utenfor Fauna KF og Fauske kommune, forventes måloppnåelse og positive resultater.

For å oppnå ønsket resultat, er det avgjørende å holde stø kurs med de prosjektene som er i gang. I tillegg er det viktig i tiden framover å se på nye muligheter som kan bidra til utvikling i Fauske kommune. For å få flere innbyggere trengs det økt tiltrekningskraft. Gjennom en digital satsing som skal bidra til

omdømmebygging, informasjonsflyt, stimulere til tilhørighet/identitet samt bidra til å fremme Fauskes attraktivitet, kan man gjennom en slik prosess oppnå målet om økt tilflytting. Dette ligger i strategiplan for 2021-2024 og forventes igangsatt 2022.

Samtlige prosjekter har ekstern finansiering. Det er betydelige bidrag for at Fauna KF kan gjennomføre arbeidet, som igjen kan bidra til økt verdiskapning. På mange områder i Fauske "såes" det tanker/ideer om utvikling og entreprenørskap som på sikt kan gi gode inntekter og økt verdiskapning.

5.2.2.1 Næringsfondet

For 2022 foreslås det at beløpet til næringsutvikling økes fra kr 600 000 til kr 700 000. Innenfor denne rammen forestår Fauna KF saksbehandling av søknader om støtte til næringsutvikling. Sakene legges på vanlig måte frem for formannskapet til beslutning.

Koronapandemien, med nedstengning av skoler og arbeidsplasser, og stort behov for hjemmekontor, har med all tydelighet vist oss betydningen av å kunne ha et bredbåndstilbud i hele kommunen, som dekker de behov et moderne samfunn etterspør. Mangler i grunnleggende infrastruktur kan gjøre det mindre attraktivt å bosette seg i deler av kommunen. For personer som allerede er bosatt i disse områdene, skaper det potensielt store problemer. Manglende tilfredsstillende bredbåndsdekning skaper også store problemer for eksisterende næringsliv, og vanskeliggjør fremtidig nyetablering. Fylkeskommunene forvalter midler til bredbåndstilskudd, men det kreves egenandel fra kommunene for å få ta del i dette spleiselaget.

Ettersom god bredbåndsdekning er avgjørende for å drive næringsvirksomhet i dag og for at ansatte skal kunne utføre jobb fra hjemmekontor i hele kommunen, anses det å være innenfor næringsfondets vedtekter å bruke av næringsfondet for å stille egenandel til utbygging av bredbånd. Det foreslås å sette av kr 450 000,- til formålet.

Prosjekter som foreslås finansiert over næringsfondet i 2022 fremgår i tabell 14.

Tabell 14 – Forslag til bevilgninger over næringsfondet i 2022

	Budsjett 2022
Inngående beholdning (prognose)	-2 290 000
Konsesjonsavgifter	-5 700 000
Tilskudd Fauna KF	2 700 000
Tilskudd Fauske Næringsforum	300 000
Delegerte saker	50 000
Sjunkhatten Folkehøgskole *	600 000
Planarbeid "Fra bru til bru"	500 000
Reiselivsutvikling	300 000
Prosjekt "Matauk"	100 000
Bredbånd	450 000
Tilskudd til næringsutvikling	700 000
Utgående beholdning	-2 290 000

* I beløpet inngår kr 100 000 til prosjektarbeid.

6. Sentrale prosesser og prosjekter i planperioden

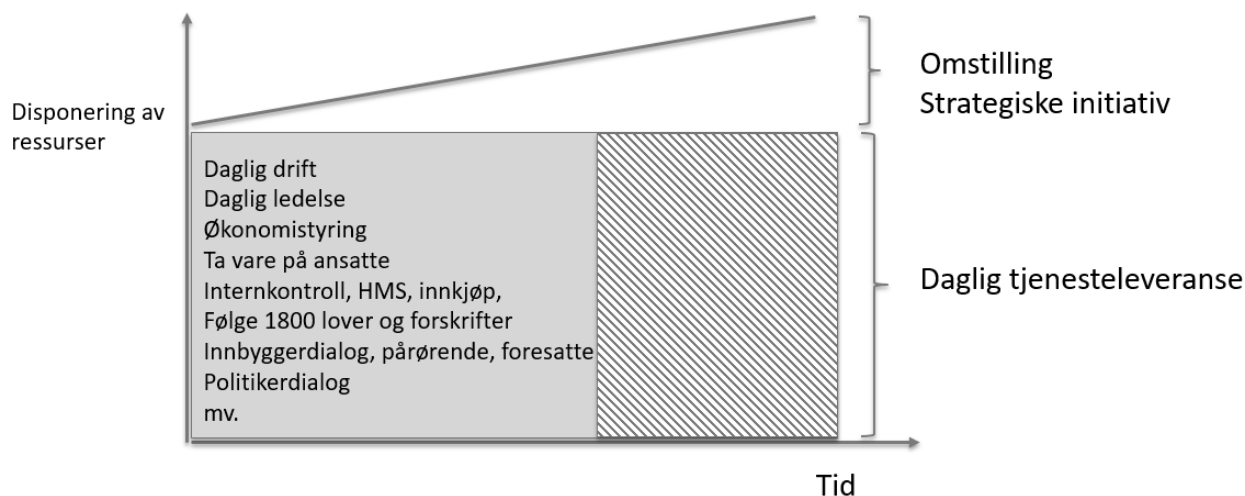
6.1 Omstilling

I dagens situasjon med omgivelser i stadig endring, og det faktiske behovet i Fauske kommune for å gjøre endringer, da er utfordringen å balansere mellom daglig drift/tjenesteleveranser som ikke kan settes på pause, og det å drive fram omstillingsprosesser for å oppnå innsparingskrav, effektiviseringskrav, moderniseringsforventninger, innovasjoner, mv.

Prioritering i denne sfæren er krevende, men denne situasjonen er også blitt en del av ledernes hverdag – i alle sektorer, både i offentlige og private virksomheter.

Det er nødvendig for oss å kunne håndtere mindre endringer som må kjøres parallelt med den daglige driften. Ved større endringer kreves det mer, oftest med tilførsel av ekstra ressurser (eksternt finansiert).

Figur 13 – Illustrasjon av tid og oppdrag i daglig drift og i pågående omstilling

Fauske kommune har fortsatt store utfordringer med et inntektsnivå som ikke er tilstrekkelig for å opprettholde dagens aktivitetsnivå. Omstillingsfokus bør videreføres med en klar prioritering av fortsatt nedjustering av drift målt i stillinger og fortsatt fokus på utgiftssiden. Inntektssiden har begrensede muligheter for direkte påvirkning og er i hovedsak knyttet til eiendomsskatteinntekter og brukerbetalingen. Potensialet for økt tilflytting til kommunen vil på kort sikt ikke bidra til nye inntekter.

Utgiftskutt er fortsatt forbundet med de tre hoveddriverne for utgifter i kommunal tjenesteproduksjon:

1. Effektiviseringstiltak
2. Strukturendringer
3. Tjenestenivå/-volum

I perioden 2020-2021 er det kuttet totalt 55 årsverk. Det arbeides videre med å ta ned tjenestevolum/nivået på tjenestene, og ytterligere nedtrekk av stillinger ligger i løypa i 2022. For omstillingsprosjektet blir det viktig å balansere nedtrekk av stillinger og utgiftskutt slik at omstillingsprosesser som er pågående ikke stoppes, men videreføres i henhold til plan. Spesielt gjelder dette omstillingsprosessen som er satt i gang i Helse og omsorg. Det er knyttet usikkerhet til om nedtrekk av stillinger vil kunne påvirke omstillingsprosesser i 2022. Omstillingsprosesser beskrives særskilt under hvert samhandlingsområde sine kapitler.

Det er for 2022 foreslått driftsmessige tiltak til en verdi av 17 mill. kr. Dette anslaget inneholder også kutt av 25 nye stillinger med helårseffekt fra 2023. For å nå tiltaksplanen i ROBEK for økonomiplanperioden er det sannsynlig at nye kutt av stillinger er nødvendig i 2023 og vil komme i tillegg til disse 25.

I inneværende år er det i omstillingsprosjektet etablert styringsstrukturer både for omstillingsarbeidet, styring av porteføljen, tiltak, nye ideer og prosjekter, og styring av digitaliseringsarbeid. Disse strukturene er under operasjonisering og vil fortsatt være under operasjonisering i 2022. Dette betyr fortsatt fokus på effektivisering av arbeidsprosesser i alle samhandlingsområder, og det vil bli kjørt omstillingsprosesser lik den som kjøres i helse og omsorg for alle områder. Planleggingen av disse

prosessene er satt i gang med forslag til tiltak i løpet av 2022, og som del av arbeidet med tiltak til 2023. Områder som vil prioriteres i dette arbeidet er:

1. Digitalisering (alle samhandlingsområder)

Digitaliseringsområdet vil på sikt kunne gi Fauske kommune forbedrede arbeidsprosesser og besparelser på drift. Området er stort og det er satt i gang et strukturert arbeid både med tanke på nye driftsmodeller, men også gjennomgang og prioritering av systemporteføljen. Temaplan for digital utvikling som ferdigstilles i etterkant av kommuneplanens samfunnsdel vil være retningsgivende for arbeidet i årene fremover og vil inneholde en handlingsdel som vil gi administrasjonen bedre forutsigbarhet med tanke på prioritet og kapasitet i egen organisasjon.

2. Styring av portefølje (tiltak, ideer og prosjekter)

Fauske kommune har fått ekstern støtte til implementering av system for oppfølging av den store porteføljen av tiltak, ideer og prosjekter som finnes i samhandlingsområdene. Støtten fra Statsforvalteren i Nordland varer til og med 2022.. Dette viser seg å være et nødvendig bidrag i omstillingsarbeidet. Vi skal søke om ytterligere støtte slik at systemet kan integreres i større grad med eksisterende systemer. Dette henger i stor grad sammen med punkt 1 – Digitalisering.

I budsjettarbeidet for 2022 er Induct (som porteføljesystemet heter) brukt for å beskrive alle tiltak til budsjett. Løsningen gir bedre effektivitet og samhandling rundt nye ideer, planlegging og gjennomføring av tiltak og prosjekter.

3. Økonomistyring og budsjettarbeid

Økonomi og bemanning er grunnleggende for de utfordringene Fauske kommune står overfor i omstillingen med påfølgende nedtrekk i stillinger. I 2022 og videre i økonomiplanperioden skal arbeidet med budsjett og regnskapsforståelse i samhandlingsområdene intensiveres. God økonomiforståelse, særlig blant ledere på alle nivå, er en nøkkelfaktor for å lykkes i omstillingen.. Når budsjett 2022 har blitt lagt, har det vært fokus på rutiner, prosedyrer, kontroller, mv., og budsjettarbeidet for 2023-budsjettet starter allerede fra januar 2022 ut fra samme grunnlag. I 2022 vil kommunen få styrket økonomikompetansen i organisasjonen, herunder med en økonomicontroller, og det kommer bl.a. til å bli større fokus på analyser og benchmarking – som igjen bidrar til bedre beslutningsgrunnlag.

Omstillingsprosjektet har midler fra Statsforvalteren ut 2022. Det planlegges en videreføring av prosjektet, og det er lagt inn tiltak for økonomiplanperioden om en avstemt videreføring basert på eventuell finansiering fra Statsforvalteren og Fauske kommunes økonomiske situasjon.

6.1.1 Tiltak og prosjekter

Det er tidlig i perioden gjort prioriteringer av tiltak og prosjekter etter vedtak i kommunestyret. Disse er administrativ struktur, omsorgsboliger og interkommunalt samarbeid for tildeling.

Administrativ struktur er innarbeidet både på kommunalsjefnivå og i samhandlingsområdene. I Helse og omsorg pågår omstillingsinitiativ med blant annet ny administrativ struktur. Omsorgsboliger er satt i gang, men trenger å skifte noe fokus fra løsningsorientering til behovsorientering. Prosjektet er omtalt nærmere under samhandlingsområdet. Interkommunalt samarbeid på tildeling med Bodø har vist seg vanskelig grunnet forskjellig infrastruktur på IKT-løsninger.

Bruttoliste over utredninger som angitt i økonomiplan for 2021-2024 er fulgt opp gjennom perioden ved innføring av porteføljestyling i alle samhandlingsområdene. Porteføljestyling er også angitt som et satsingsområde for videre omstillingsarbeid i Fauske kommune. Alle områdene som var nevnt er innarbeidet i omstilling og videreføres gjennom nye tiltak og prosjekter.

Av foreslåtte driftstiltak for alle samhandlingsområder i 2022, 65 i tallet, er 13 av disse tiltak som krever videre utredning. Alle driftstiltak vil vises under samhandlingsområdene og være beskrevet i egne vedlegg. I tillegg vil pågående omstillingsprosesser som i Helse og omsorg og etter hvert andre samhandlingsområder kreve utredningsarbeid.

Ytterligere behov for utredninger vil oppsummere hvert samhandlingsområde sine kapitler.

6.2 Plan- og styringssystemet

God ledelse og gode plan- og styringsprosesser er en forutsetning for at Fauske kommune kan ivareta rollen som tjenesteyter, samfunnsutvikler og demokratisk arena.

Plan- og styringssystemet skal ivareta de folkevalgte ansvar for strategisk styring og prioriteringer, og kommunedirektørens ansvar for å iverksette politiske vedtak og styringssignaler. Gjennom helhetlig virksomhetsstyring sikres effektiv drift og gode tjenester, samtidig som vi ivaretar nødvendig utviklingsarbeid og innovasjon i tråd med samfunnets og innbyggernes behov.

Styringsmodeller

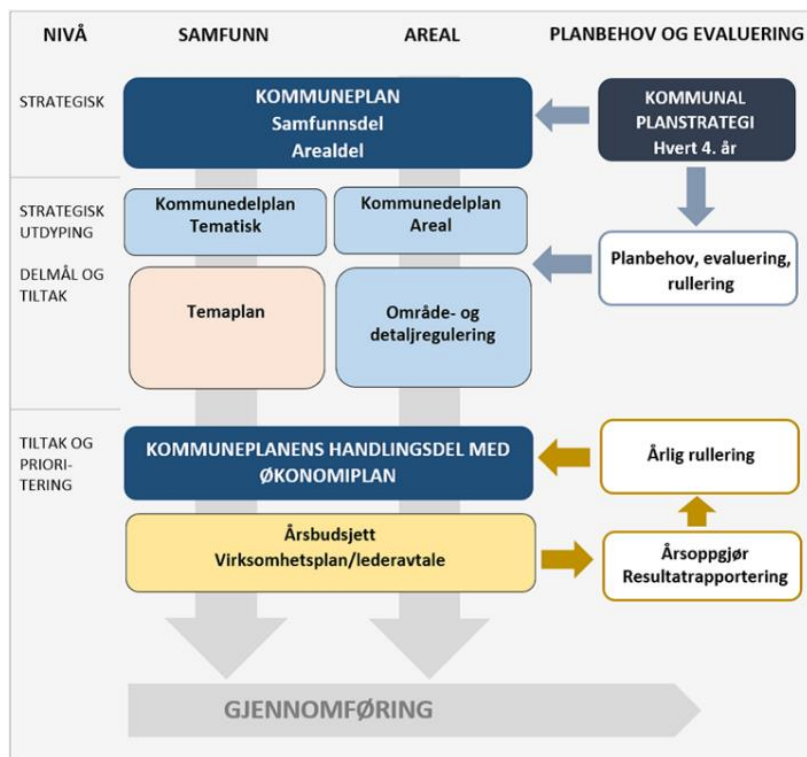
Kommunen benytter ulike styringsmodeller for å iverksette politiske vedtak, skape resultat og styre samfunnsutviklingen i ønsket retning – så langt. Det skal jobbes videre med styring og ledelse, inkludert styringsindikatorer, i kommuneplanens handlingsdel utover i 2022 og i økonomiplanperioden

- Linjestyling - styring av basisorganisasjonen.
- Prosjektstyring - styring av midlertidig organisasjon som et prosjekt eller program.
- Kontraktstyring - styring av tjenester som ikke produseres i egen regi.
- Eierstyring - styring av selskaper som kommunen eier helt eller delvis.
- Samstyring/nettverksstyring – lede, planlegge og styre prosesser på tvers av samfunnssektorer, organisasjoner og aktører.

Det kommunale plansystemet

Det kommunale plansystemet er bygget opp slik at man har en overordnet kommuneplan, som er det viktigste styringsdokumentet i kommunen. Kommuneplanens handlingsdel og økonomiplanen med årsbudsjett kobler oppfølging av kommuneplanens samfunnsdel til økonomiplanleggingen. Fra kommuneplanen springer det ut kommunedelplaner (tematiske/samfunns- eller arealdelplaner) for spesifikke områder eller fag. Gjennom tematiske planer (fag-/temaplaner) utvikles strategier og tiltak som grunnlag for prioritering i handlings- og økonomiplan.

Figur 14 – Framstilling av det kommunale plansystemet

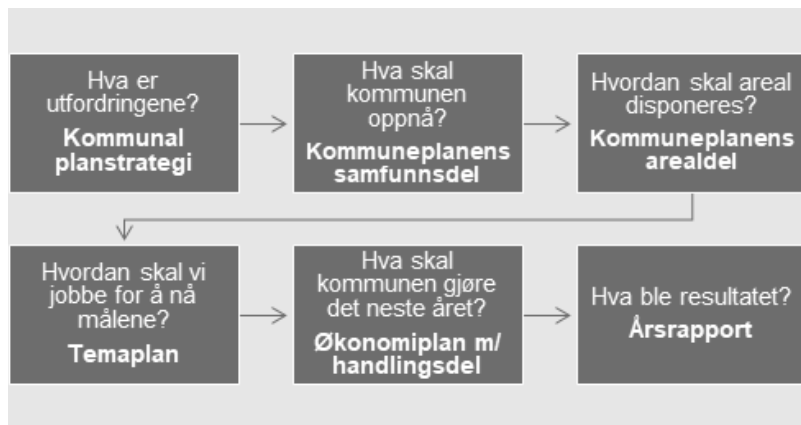
6.2.1 Kommuneplanens samfunnsdel

Fauske kommune har i 2020 og 2021 arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel med arealstrategier 2022-2034. Kommunens siste kommuneplan - samfunnsdel er i fra 2011. Det var en mindre revidering i 2015. I forbindelse med utarbeiding av kommunal planstrategi 2020-2023 ble behovet for ny samfunnsplan bragt fram. Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel ble derfor utarbeidet sammen med planstrategien.

Kommuneplanen styrer all planlegging og utvikling i kommunen, og samfunnsdelen peker ut de langsiktige mål for Fauskesamfunnets utvikling. Samfunnsdelen inneholder langsiktige og overordnede mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet, og kommunen som organisasjon. Den er et sentralt politisk og administrativt styringsverktøy. Satsingsområdene peker på de områdene som skal ha ekstra oppmerksomhet og ressurser i den 12-årige planperioden. Planen er førende for alle tjenesteområder i kommunen, og skal være grunnlaget for sektorenes planer og virksomhet. Samfunnsdelen inneholder overordnede mål med tilhørende delmål og strategier som handlingsdelen og økonomiplanen skal følge opp.

Planlegging er veien til god samfunnsutvikling. Gjennom arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel lages det en overordnet strategisk retning for hvordan kommunen skal utvikles i et langsiktig perspektiv.

Figur 15 – Funksjonene til de ulike deler av kommunens plansystem

6.2.1.1 Oppfølging av kommuneplanens samfunnsdel - handlingsdel

Kommuneplanens handlingsdel og økonomiplanen er kommunens viktigste verktøy for å sikre god økonomisk planlegging og styring. Etter plan- og bygningslovens § 11-1 skal kommuneplanen ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Kommuneloven § 14-4 bokstav a fastsetter at økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre handlingsdelen. I kommunal planstrategi 2020-2023 for Fauske kommune, ble det vedtatt at handlingsdelen slås sammen med økonomiplan og årsbudsjett.

Handlingsdelen skal vise kommunens prioriteringer og hva kommunen skal arbeide med. Den skal angi ressursfordeling og spesifiserer resultatmål og/eller tiltak som er tenkt gjennomført for å følge opp målene i kommuneplanen. Alle samhandlingsområdene i kommunen bidrar inn til måloppnåelse knyttet til de ulike fokusområdene kommuneplanen fastsetter. Gjennom å vise mål og strategier i økonomiplan som er koblet til kommuneplanens samfunnsdel, utgjør økonomiplanen kommuneplanens handlingsdel.

For at økonomiplanen skal utgjøre kommuneplanens handlingsdel, må det være en overordnet kobling til samfunnsplanen, og en kobling av sektor-/tjenestedel til samfunnsplanen. Slik kan dette utføres:

- Økonomiplanen henviser til og/eller beskriver hvordan satsingsområder og hovedmål i kommuneplanens samfunnsdel følges opp
- Økonomiplanen beskriver hvordan de kommunale sektorene følger opp satsingsområder og hovedmål i kommuneplanens samfunnsdel
- Det er i økonomiplanen utviklet mål og indikatorer som har en synlig kobling til satsingsområder og hovedmål i kommuneplanen

Kommuneplanens samfunnsdel med arealstrategier 2022-2034 skal til politisk sluttbehandling i starten av 2022. Etter vedtak av samfunnsplanen, vil arbeidet med kommuneplanens handlingsdel bli innlemmet i nytt budsjett og økonomiplan.

7. Innarbeidede tiltak

Tabell 15 – Tiltak innarbeidet i kommunedirektørens forslag til budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025

Område	Enhet/tiltak	2022	2023	2024	2025
Oppvekst og kultur					
Oppvekst og kultur felles					
1632	Reduksjon av ca.10 stillinger innen for samhandlingsområdet oppvekst og kultur.	-3 200 000	-6 400 000	-6 400 000	-6 400 000
Skole og barnehage					
1341	Reduksjon pedagoger og assistenter i skole tilsvarende 3,15 årsverk	-617 000	-1 480 000	-1 480 000	-1 480 000
1374	Avslutte SFO tilbud på skolefrie dager	-422 000	-930 000	-930 000	-930 000
1380	Avslutte funksjon som lærerspesialister i skolen.	-172 000	-414 000	-414 000	-414 000
1382	Reduksjon administrative stillinger i skolen tilsvarende 1,4 årsverk	-350 000	-810 000	-810 000	-810 000
1464	Digital undervisning i språkfagene tysk og fransk	-62 000	-150 000	-150 000	-150 000
1466	Etablering av lokal leirskole	0	0	-75 000	-75 000
1471	Periodeundervisning svømming for elever ved Finneid skole.	-63 000	-150 000	-150 000	-150 000
1477	Øke bruk av digitale løsninger ved samarbeid mellom skoler.	-10 000	-24 000	-24 000	-24 000
1527	Redusere antall kontaktlærere i skolen	-149 000	-358 000	-358 000	-358 000
1579	Etablere oppvekstsenter i Sulitjelma - reduksjon adm. ressurs tilsvarende 0,45 årsverk.	-129 675	-311 220	-311 220	-311 220
1580	Felles leder Hauan barnehage og Vestmyra barnehage - reduksjon adm. ressurs tilsvarende 0.65 årsverk	-187 308	-449 540	-449 540	-449 540
1582	Redusere kursposten for barnehagene	-64 000	0	0	0
1586	Optimalisering av barnehagedriften - ulike vakanser.	-314 545	-754 908	-754 908	-754 908
1605	Avvikle bemannet skolebibliotek ved Vestmyra skole	-60 000	-143 000	-143 000	-143 000
Familiens hus					
1373	Reduksjon administrativ stilling i Familiens hus, tilsvarende 0,2 årsverk.	-97 900	-146 800	-146 800	-146 800
1379	Reduksjon stilling i Familiens hus tilsvarende 1,0 årsverk.	-581 580	-581 580	-581 580	-581 580
1531	Reduksjon antall leasingbiler, integreringsavdelingen.	-14 204	-42 600	-42 600	-42 600
1532	Endring av stilling - reduksjon i tjenestevolum tilsvarende 0,5 årsverk.	-275 000	-275 000	-275 000	-275 000
1537	Vakanse helsesykepleierstilling tilsvarende 0,4 årsverk. Gjelder kun 2022.	-230 500	0	0	0
1600	Reduksjon tjenestevolum i barneverntjenesten tilsvarende 0,5 årsverk	-269 400	-269 400	-269 400	-269 400
Kultur og idrett					
1390	Strømutgifter - lysløyper	-140 000	-140 000	-140 000	-140 000
1391	Offentlig bad - nedleggelse av drift.	-443 000	-760 000	-760 000	-760 000
1394	Idrettsanleggene overføres til klubbene	-105 000	-140 000	-140 000	-140 000
1513	Strukturendringer Kulturskole, reduksjon i administrativ tjeneste tilsvarende 0,6 årsverk.	-170 000	-407 000	-407 000	-407 000
1520	Betalingsregulativet - prisjustering 5 %	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
1522	Fauske kino - Salg av reklame	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
1524	Fauske kino - økte priser på utleie og kioskvarer	-120 000	-180 000	-180 000	-180 000
1525	Fauske bibliotek - økte tariff for lån og lokaleie, samt salg av egenproduksjon til andre.	-25 000	-20 000	-20 000	-20 000
1602	Gratis bruk av kommunens anlegg til barne- og ungdomsidrett fjernes	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Sum Oppvekst og kultur		-8 822 112	-15 887 048	-15 962 048	-15 962 048

Område	Enhet/tiltak	2022	2023	2024	2025
Helse og omsorg					
	Helse og omsorg felles				
1547	Innføring av egenandel på trygghetsalarmer	-128 000	-220 000	-220 000	-220 000
1608	Optimalisering av bemanningsplanlegging Helse og omsorg	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
1624	Teamorganisering av sykepleiertjenesten - Helse og omsorg	-275 000	-660 000	-660 000	-660 000
	Pleie og omsorg				
1554	Endret beregningsgrunnlag for langtidsplass.	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
1611	Velferdsteknologi HT1 HT2	185 000	370 000	370 000	370 000
1618	Optimalisering av bemanning som følge av velferdsteknologi.	-200 000	-400 000	-400 000	-400 000
1628	Vakansestyling - helse og omsorg	-337 500	0	0	0
1630	Reduksjon tilsvarende 3 årsverk - pleie og omsorg	-562 500	-1 350 000	-1 350 000	-1 350 000
	Helse				
1420	Reduksjon legetjenester tilsvarende 1 årsverk	-500 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
1496	Samlokalisering av ROP tjenesten	-500 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
1499	Fra leid til eid - Løkta - flytting av aktivitet til egne lokaler	-110 000	-240 000	-240 000	-240 000
1501	Feriestengt legekontor i Valnesfjord	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
1559	Reduksjon i tjenestevolum tilsvarende 3,5 årsverk i Rus- og psykisk helsetjeneste	-1 000 000	-1 930 911	-1 930 911	-1 930 911
1560	Optimalisering takstbruk legekontor	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000
1563	Reduksjon i tjenestevolum tilsvarende 4 årsverk i miljø og habiliteringstjenesten	-750 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000
1626	Samlokalisering av legetjenesten	0	0	-550 000	-550 000
	NAV				
1625	Optimalisering av bemanning NAV	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
1627	Vakansestyling - NAV	-200 000	0	0	0
Sum Helse og omsorg		-6 078 000	-9 930 911	-10 480 911	-10 480 911
Eiendom, plan og samfunnsutvikling					
	Eiendom, plan og samfunnsutvikling felles				
1621	Reduksjon av stillinger i samhandlingsområdet Eiendom, plan og samfunnsutvikling	-81 880	-491 280	-491 280	-491 280
1518	Folkehelseuka i Fauske kommune nedskaleres eller avskaffes	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
	Eiendom				
1361	Avstenging av areal brukt til parkering bak SKS - regulert lekeplass	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
1485	Hjemmehavn kaileie årspris- Endring betalingsregulativet	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
1486	Utleie av parkeringsareal i utfartsområder i sommerhalvåret	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
1619	Lørdagsparkering	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000
	Plan og utvikling				
1362	Utmelding fra Utmarkskommunenes sammenslutning USS	-56 250	-56 250	-56 250	-56 250
1366	Vaktordning med telefonvakt for vilt - Interkommunalt samarbeid	-14 500	-35 000	-35 000	-35 000
1568	Optimalisering av datagrunnlag (matrikkelføring)	-100 000	-200 000	-200 000	-200 000
Sum Eiendom, plan og samfunnsutvikling		-777 630	-1 307 530	-1 307 530	-1 307 530

Område	Enhet/tiltak	2022	2023	2024	2025
Administrasjon og styring					
Administrasjon og styring felles					
1558	Avvikling av vakant stilling ved personalkontoret	-560 000	-560 000	-560 000	-560 000
1589	Redusere omfang markering av 25 års tjeneste	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
1592	Markering av runde dager utgår	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
1609	Fjerne 5 lokale feriedager for ansatte over 62 år	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
1614	Kommunen dekker ikke deltakelse i "Ti på topp" for ansatte	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
1637	Reduksjon av ca. 2,5 årsverk fordelt over samhandlingsområdet	-625 000	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000
Administrasjon og fellestjenester					
1612	Reduksjon i tjenestevolum - stenge servicetorget	-375 000	-500 000	-500 000	-500 000
Økonomi					
1507	Reforhandling avtaler om tjenesteleveranser til eksterne	-30 000	-60 000	-60 000	-60 000
1542	Retaksering av eiendommer - eiendomsskatt	0	800 000	800 000	-1 200 000
Sum Administrasjon og styring		-1 890 000	-1 870 000	-1 870 000	-3 870 000
Sum tiltak totalt		-17 567 742	-28 995 489	-29 620 489	-31 620 489

7.1 Konsekvensjustert budsjett 2022 før innarbeiding av tiltak

Nedenfor vises en oversikt over konsekvensjustert budsjett for 2022 før innarbeiding av tiltak. Tabell 16 viser også avvik mellom konsekvensjustert budsjett 2022 og prognose for 2021. Avviket mellom konsekvensjustert budsjett og prognosen er forklart i tabellen.

Tabell 16 – Årsak til avvik prognose 2021 og konsekvensjustert budsjett 2022

	Prognose 2021	Konsekvens-justert 2022	Avvik	Årsak til avvik mellom prognose 2021 og konsekvensjustert budsjett 2022
Oppvekst og kultur felles	1 145 000	1 094 947	- 50 053	
Skole og barnehage	144 100 000	146 045 767	1 945 767	Røvika-avtale opphører
Familiens hus	45 100 000	49 944 807	4 844 807	Barnevernsreform
Kultur	10 100 000	8 826 630	- 1 273 370	Samme inntektsnivå med reduksjon i kostnader
Barnehagetilskudd		38 826 000	38 826 000	Flyttet fra fellesområdet
TOTALT OPPVEKST OG KULTUR	200 445 000	244 738 151	5 467 151	
Helse og omsorg felles	16 023 000	16 920 956	897 956	Utskrivingsklare pasienter og kjøp av inst.plasser ress.krevende brukere
Helse	86 423 000	85 692 382	- 730 618	Nedskalering av pandemiarbeid
Pleie og omsorg	144 358 000	152 422 004	8 064 004	Økning brukere BPA og heldøgns omsorg, nedfasing institusjonsplasser ikke mulig i 2021, ekstrainsats fra ansatte i 2021 som ikke kan videreføres
NAV	20 914 000	20 956 859	42 859	
TOTALT HELSE OG OMSORG	267 718 000	275 992 201	8 274 201	
Eiendom, plan og samfunnsutv. felles	1 142 625	2 683 633	1 541 008	Samfunnsavdelingen er flyttet fra Plan/utv.
Fauske kommunale eiendommer	37 000 000	37 096 425	96 425	
Plan og utvikling	6 200 000	5 193 184	- 1 006 816	Samfunnsavdelingen er flyttet til fellesomr.
Vei og gateløys	10 122 000	10 428 887	306 887	Brøyteavtale KPI-justering
Selvkost	- 3 255 509	- 860 644	2 394 865	Fremførbart underskudd dekkes inn ila. 2021
Brann og beredskap	7 745 517	7 991 198	245 681	Prisjustering fra Salten brann
TOTALT EIENDOM, PLAN OG SAMFUNNSUTVIKLING	54 464 625	55 402 129	937 504	
Økonomi	6 416 297	7 662 849	1 246 552	Lønningskontoret og avtale med Bodø kommune er flyttet til Økonomi
Administrasjon og fellestjenester	12 660 810	12 945 624	284 814	Overført lisenser fra fellesområde
Administrasjon og styring felles	10 156 618	8 487 567	- 1 669 051	Lønningskontoret og avtale med Bodø kommune er flyttet, overført lisenser
TOTALT ADMINISTRASJON OG STYRING	29 233 725	29 096 040	- 137 685	

8. Medarbeidere og organisasjon

I årene fremover vil Fauske kommune utfordres som arbeidsgiver og tjenesteleverandør som følge av stadig skiftende kompetansekrav og økt konkurranse om arbeidskraft.

For å møte utfordringsbildet må kommunen utvikle, anskaffe og beholde kompetent arbeidskraft, skape heltidskultur, øke nærværet, utøve godt lederskap, ivareta tillit til kommunen og ha evne til innovasjon og nyskaping. En god arbeidsgiverpolitikk er en forutsetning for å lykkes.

Våre medarbeidere er vår viktigste ressurs og en forutsetning for god tjenestekvalitet. Kommunens ansatte leverer gode tjenester og bidrar til at det er godt å leve og bo i Fauske.

Fauske kommune har 738 fast ansatte fordelt på 632,67 årsverk (per 31.8.2021).

8.1 Heltidskultur

Kommunen skal tilstrebe å tilby alle ansatte minimum 80 % stilling, jf. vedtak om lønnspolitisk plan i kommunestyret i desember 2020 Lønnspolitisk plan revideres ved hvert hovedoppgjør, neste gang er i 2022.

De to siste årene har gjennomsnittlig stillingsprosent i kommunen vært 86 %. Andelen av ansatte i deltidsstillinger er 65 %. Hovedvekten av deltidsansatte er kvinner og vi finner dem oftest i samhandlingsområdet helse og omsorg. I denne sektoren har gjennomsnittlig ansettelsesprosent økt årlig, og har økt fra 78,3 % i 2020 til 80 % i 2021. Andelen deltidsstillinger er i samme periode redusert fra 65 % til 60 % innenfor helse og omsorg.

Personalkontoret lyser ut alle stillinger internt før eventuell ekstern utlysning. Her vil deltidsansatte kunne søke på utvidelse av stilling dersom det er ønskelig.

8.2 Rekruttering

Fauske kommune publiserer ledige stillinger på kommunens hjemmeside og i ulike andre relevante kanaler. Noen stillinger kan være krevende å rekruttere til, herunder bl.a. ingeniører, ergo- og fysioterapeuter., Kanalene disse stillingene lyses på, må tilpasses ut fra behovet. Generelt ser vi et lavt tilfang av søkere til utlyste stillinger. Dette kan sees opp mot lav arbeidsledighet i kommunen og omkringliggende kommuner, samt lav arbeidsinnvandring sett opp mot 2019.

Ut fra et antatt rekrutteringsbehov de neste to årene innenfor oppvekst og kultur, ser vi at det er mange lærere som har mulighet å gå av med pensjon. Det samme gjelder for barne- og ungdomsarbeidere og barnehagelærere.

Innenfor helse og omsorgssektoren er det 10 sykepleiere som vil ha mulighet å gå av med pensjon i 2022. Erfaringsmessig går sykepleiere av ved fylte 62 år, da de har en pensjonsordning som gjør at de kan gå av

med alderspensjon ved 62 år og samtidig fortsette å jobbe i 19,9 % stilling på ordinær lønn uten å bli innmeldt i pensjonskassen.

Tabell 17 – Rekrutteringsbehov 2022 og 2023

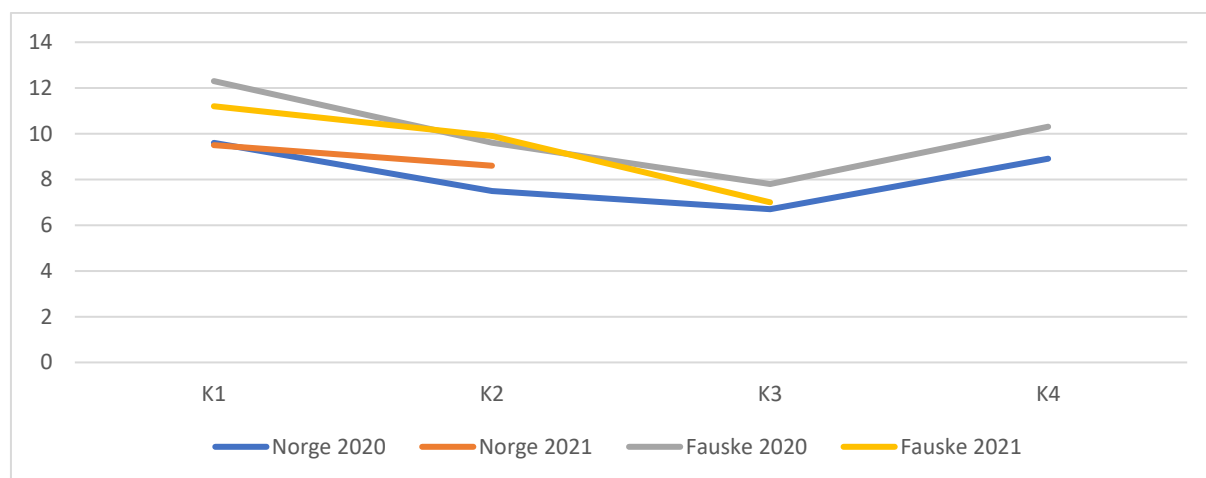
Stillingstype	Årsverk	2022	2022	2023	2023
		Ansatte 62-66 år	Ansatte 67 år	Ansatte 62-66 år	Ansatte 67 år
Barne og ungdomsarbeidere	5,3	11	1	11	0
Lærere, rektor og inspektører	16,4	18	1	19	3
Barnehagelærere, pedagogisk leder og styrere	6,4	7	1	8	0
Helsefagarbeidere, hjelpepleiere	14,8	15	4	20	0
Sykepleier/spesialsykepleier (7174/7523)	8,8	10	0	10	0
Vernepleier/tverrfaglig spesialutdannet		0	0	0	0
Lege		0	0	0	0
Ingeniør	2	0	0	2	0
SUM	53,7	61	7	70	3

Vi har totalt 15 lærlinger i kommunen fordelt på IT, barne- og ungdomsarbeiderfaget og helsefagarbeiderfaget. I tillegg er det flere sykepleier-, lærer- og barnehagelærerstudenter i praksis i kommunen hvert år. Dette er en viktig rekrutteringsarena, og vi har de siste årene rekruttert innenfor alle nevnte områdene på bakgrunn av dette. Innenfor helse- og omsorgssektoren har vi i tillegg rekrutteringsstillinger som sikrer en nyutdannet sykepleier fast stilling etter endt studie.

8.3 Sykefravær

Sykefraværet i Fauske kommune har historisk vært høyt, også sammenliknet med kommunal sektor på landsbasis. 2. kvartal 2021 er gjennomsnittlig sykefravær 8,6 % i kommunal sektor og 9,9 % i Fauske kommune – alle sektorer. Det ser derimot ut til at trenden er i ferd med å snu og tallene for 3. kvartal er nede på samme nivå som kommunal sektor hadde 3. kvartal 2020. Tall for 3. kvartal 2021 på landsbasis er ikke kommet.

Figur 16 – Sykefravær kommunal sektor

Det er varierende sykefravær innad i kommunen. Tabellen nedenfor viser hvordan sykefraværet fordeler seg i årets tre første kvartaler sammenlignet med 2020.

Tabell 18 – Sykefravær per 3. kvartal

Sykefravær per 3. kvartal	2020	2021
Administrasjon og styring	5,3	1,9
Samhandlingsområde Eiendom, plan og samfunnsutvikling	11,4	8,2
Samhandlingsområde Oppvekst og kultur	10,1	9,4
Samhandlingsområde Helse og omsorg	9,7	10,3
Totalt	9,9	9,4

Selv om vi ser at sykefraværet på overordnet nivå og på samhandlingsområdene har positiv utvikling, er det på enhetsnivå store variasjoner. Noen enheter har markant økning i sykefraværet mens andre har stor nedgang.

Fokuset på sykefravær er en prioritert oppgave og det jobbes kontinuerlig med tiltak for å få ned sykefraværet, blant annet med:

- Styrke støtten opp mot lederne for å gjøre dem trygge på sykefraværsoppfølgingen.
- Rutinen “Rettigheter og plikter i sykefravær” ble revidert i 2021, som resulterte i en kortfattet brosjyre som beskriver arbeidsgivers og arbeidstakers rettigheter og plikter ved sykefravær.
- Tilretteleggingsgruppen som er et møtepunkt hvor NAV og lege inviteres inn sammen med leder, sykemeldt og eventuelt tillitsperson.
- Jevnlige HMS-kurs for ledere, verneombud og tillitsvalgte.
- «Spørretimen» hvor samhandlingsområdet Administrasjon og styring har gjennomgang av aktuelle tema om personal, lønn, økonomi, arkiv og IT for ledere og administrativt ansatte i

kommunen. Ledere og administrativt ansatte kan komme med forslag til tema som ønskes belyst.

8.3.1 Prosjekt Prima arbeidsklima

De tre avdelingene som har vært med i prosjektet Prima arbeidsklima har alle hatt betydelig nedgang i sykefraværet.

Renhold har gått fra 17,6 % til 11,3 %, Hjemmetjenesten fra 15,5 % til 10,1 % og Vestmyra barnehage fra 18,7 % til 9,2 % (tall fra 2. kvartal 2019 til 2. kvartal 2021). Det ble gjennomført en avsluttende spørreundersøkelse våren 2021 og resultatene her førte til at vi avsluttet prosjektet som planlagt på Hjemmetjenesten og i Vestmyra barnehage.

På Renhold var det et ønske om å fortsette prosjektet, og i august 2021 gjennomførte bedriftshelsetjenesten intervjuundersøkelse med alle ansatte på avdelingen. Resultatene herfra vil vi jobbe med på avdelingen høsten 2021 og våren 2022.

Resultatene i Prima arbeidsklima viser at tilstedeværende og trygge ledere medfører høyere arbeidsnærvær og bedre opplevd arbeidsmiljø. Personalkontoret har derfor hatt fokus på å trygge lederne på å følge gjeldende retningslinjer både i forhold til oppfølging i arbeidshverdagen for å sikre arbeidsnærvær, samt oppfølging av sykemeldte.

8.3.2 Kostnader ved sykefravær

KS har utarbeidet en modell for kostnadsberegning ved sykefravær. Modellen tar høyde for de kostnader kommunen må bære også i de tilfeller hvor sykefraværet løper utover arbeidsgiverperioden. Dette er kostnader som:

- Lønn utover 6G
- Pensjonskostnader
- Arbeidsgiveravgift av feriepenger og pensjon
- Feriepenger av lønn utover 6G og utover 48 sykefraværsdager

I 2020 hadde Fauske kommune totalt 2,4 % korttidsfravær og 7,7 % langtidsfravær. Kostnadene på dette iht. KS sin beregningsmodell er på 18,8 mill. kr. Dersom Fauske kommune oppnår uttalt mål om 93 % arbeidsnærvær og det fordeler seg med f.eks. 1,4 % korttidsfravær og 5,6 % langtidsfravær vil kostnaden reduseres til 11,9 mill. kr.

Økning og reduksjon i kostnader ifb. sykefraværet varierer mest på om det er innenfor eller etter arbeidsgiverperioden. Dersom korttidsfraværet reduseres med 1 % reduseres kostnaden med 5,1 mill. kr, mens dersom langtidsfraværet reduseres med 1 % reduseres kostnaden med kr 900 000,-.

8.3.3 Utredning om sykefravær

Beregningsmodellen til KS gir en pekepinn på hvor mye sykefraværet koster kommunen, og hva som er innsparingspotensialet ved reduksjon av sykefraværet. For å avdekke hvordan vi best kan jobbe videre

for å få ned sykefraværet i kommunen, foreslås det en utredning av sykefraværet. Det er flere faktorer som spiller inn på sykefraværet, og spørsmål som er legitimt å stille er bl.a.:

- Hvem blir sykemeldt? Kan vi se noen mønster?
- Hvorfor blir de sykemeldt?
- Hva kan vi som arbeidsgiver gjøre for å påvirke de to første faktorer?

Utredningen bør bl.a. søke å avdekke hvorfor det er store variasjoner i sykefraværet mellom avdelinger og enheter innenfor samme samhandlingsområde. Legene spiller en viktig rolle i et systematisk arbeid med reduksjon av sykefravær, og må derfor involveres i utredningen.

I en slik utredning vil det være naturlig å kontakte omkringliggende kommuner, og andre sammenlignbare kommuner utenfor vårt distrikt med lavt sykefravær. Dette for å avdekke hvordan sykefraværet er andre steder og hva de eventuelt har gjort for å redusere sykefraværet.

Salten kommunerevisjon er i gang med en forvaltningsrevisjon av sykefraværsoppfølgingen i Fauske kommune. Etter planen skal revisjonsrapporten behandles i kontrollutvalget i første halvdel av 2022. Konklusjonene i denne rapporten vil være viktige å ha med i en utredning om sykefravær og hvordan sykefraværet kan reduseres i Fauske kommune. Bedriftshelsetjenesten ved Hemis vil kunne bidra i gjennomføringen av utredningen.

8.4 Administrativ organisering

Fauske kommune er administrativt organisert i en tradisjonell linjeorganisasjon. Kommunedirektør (KD) er kommunens øverste administrative leder, og ansvarlig for saksutredninger for folkevalgte organer og iverksettelse av politiske vedtak. KDs ansvar og myndighet fremgår av delegasjonsreglementet.

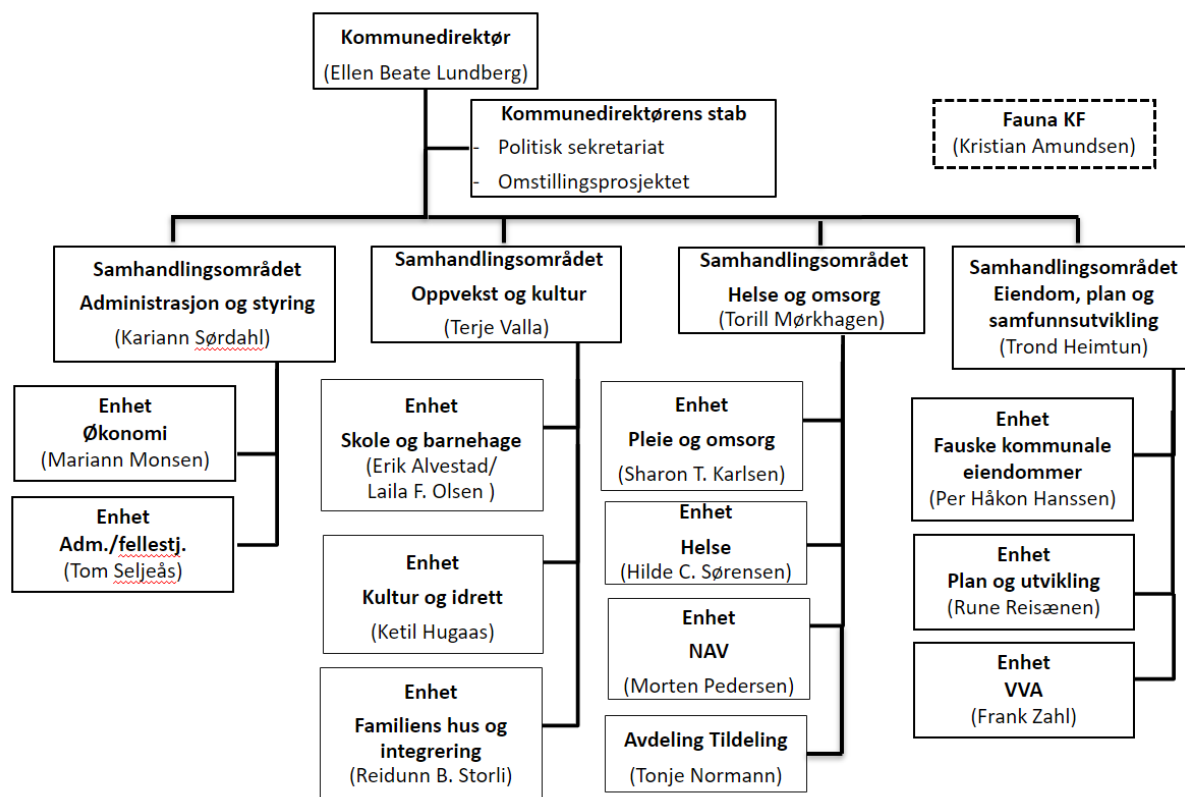
En organisasjon i endring

Kommuneorganisasjonen må løpende tilpasses utfordringsbildet for å sikre en fremtidsrettet og bærekraftig organisering der brukerfokus og helhetstenking vektlegges. Gjennom helhetlig virksomhetsstyring sikres effektiv drift og gode tjenester, samtidig som vi ivaretar nødvendig utviklingsarbeid og innovasjon i tråd med samfunnets og innbyggernes behov.

Organisasjonskartet i Fauske kommune som vist under, ble fastsatt per 1. februar 2021.

Kommunedirektøren vurderer løpende muligheten for å endre kommunens organisering for å oppnå best mulig styring og størst mulig effektivitet - ut fra den samlede ressurstilgangen i organisasjonen.

Figur 17 – Organisasjonskart Fauske kommune

Fra 2017 og frem til i dag er antallet ledere redusert med til sammen 7 personer, som utgjør en reduksjon på ca. 15 %, jf. tabellen under. I tråd med kommuneloven § 13-1 skjer disse endringene uten politiske vedtak så lenge endringen kan gjøres innenfor vedtatt budsjett. Tillitsvalgte er involvert i disse prosessene.

Tabell 19 – Endring i antall ledere i perioden 2017-2021

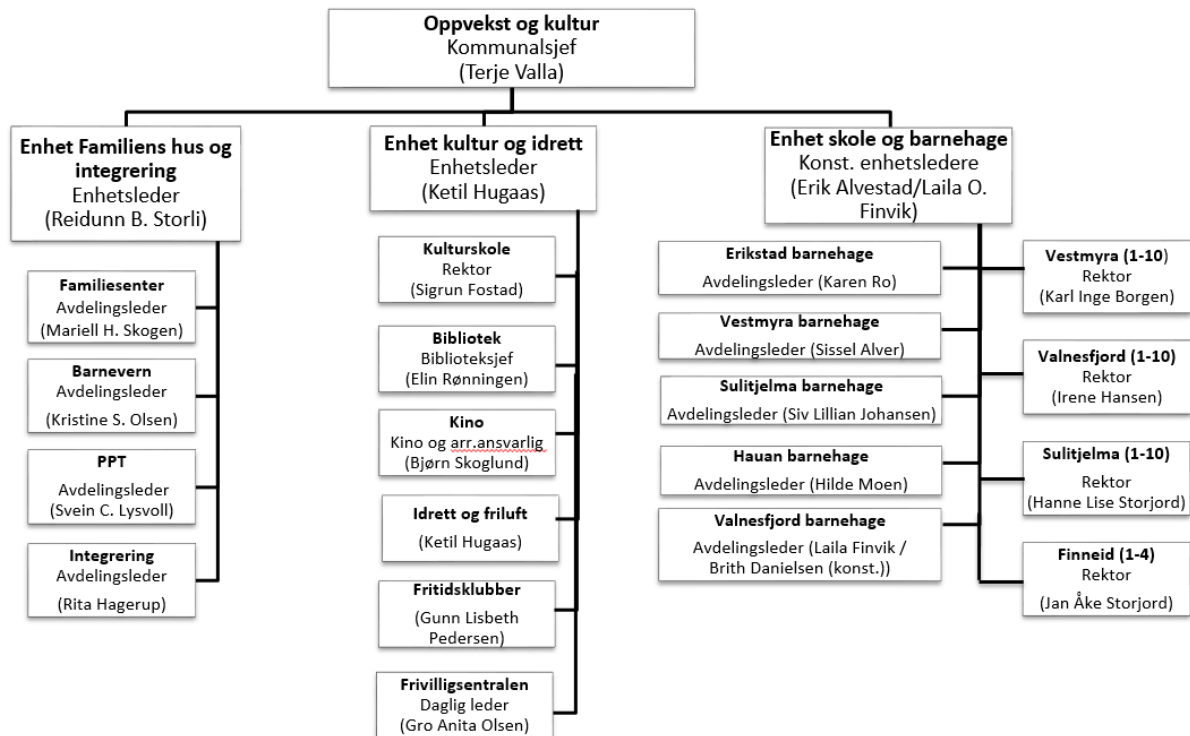
Lederstruktur Fauske kommune	2017	2021	Endring
Kommunalsjef	3	4	1
Personal- og organisasjonssjef/HR-sjef	1	0	-1
Økonomisjef	1	0	-1
Regnskapssjef	1	0	-1
Enhetsleder	11	11	0
Rektorer	8	6	-2
Styrere	5	5	0
Avdelingsledere	19	16	-3
Endring	49	42	-7

9. utfordringer og muligheter innenfor samhandlingsområdene

9.1 Oppvekst og kultur

9.1.1 Administrativ organisering

Figur 18 – Oversikt over organisasjonen per 1. november 2021

9.1.2 Hva har skjedd siden sist? Jf. budsjett- og økonomiplan 2021-2024

Samhandlingsområdet oppvekst og kultur har også i 2021 gjennomgått organisatoriske endringer som tilpasning til kommunens økonomiske situasjon, gjennom nye sammenslåinger og flyttinger av enheter og avdelinger. I praksis innebærer det to endringer.

Enhet skole og barnehage er slått sammen under en felles enhetsleder, og avdeling integrering er flyttet fra enhet skole til enhet familiens hus. Det har dessverre vist seg vanskelig å rekruttere i ny stilling som enhetsleder for en samlet skole- og barnehage enhet, og to utlysingsrunder i høst ga ikke tellende resultat. Ledelsesfunksjonene er ivaretatt gjennom konstitueringer og interne rokeringer for skole- og barnehage året 2021/22. Det vil bli forsøkt ny rekrutteringsprosess våren 2022, med håp om å finne varige løsninger.

I juni 2021 kunne en avdeling ved Valnesfjord barnehage flytte ut av det gjenværende bygget av Valnesfjord skole, og ta i bruk ei ny, flott avdeling i underetasjen i barnehagen. Det er nå plass til 42 barn

over 3 år og 21 barn under 3 år i Valnesfjord barnehage. Ved oppstart av nytt barnehageår i august 2021 kunne også Erikstad barnehage ta i bruk to nye avdelinger. De har nå plass til 48 barn over 3 år og 36 barn under 3 år. I samme prosessen er Vestmyra barnehage hvit solgt, til en gruppe interessenter som har hatt leieforhold i bygget over mange år. Vestmyra barnehage rød består videre med sine 3 avdelinger, men Erikstad barnehage er dermed kommunens største kommunal barnehage.

Familiens hus ble tatt i bruk i januar 2021. Selve huset inneholder helsestasjons- og skolehelsetjenesten, barnevernet og pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT). Kommunen har dermed avsluttet tre langvarige leieforhold i andre bygg for disse tre avdelingene. Avdeling integrering, som er en ny avdeling i Familiens hus, er fortsatt lokalisert i tidligere Hauan skole, med tjenestene voksenopplæring og flyktningtjenesten.

Koronavaksineringen startet i januar 2021, hvor ledende helsesykepleier ble koordinator. Dette har vært en krevende oppgave, med stadige endringer og nye retningslinjer for prioriteringer og gjennomførelse. Informasjon til befolkningen har vært viktig. Fram til medio september var det begrenset tilgang på vaksiner. Lite forutsigbarhet i hvor mange vaksiner kommunen har fått tilsendt hver uke har gjort det vanskelig å planlegge fremover i tid. Interne ressurser har i stor grad blitt brukt til å vaksinere befolkningen. Her har også andre tjenesteområder i kommunen bidratt, men det er helsestasjons- og skolehelsetjenesten som har blitt hardest belastet. Det har også vært nødvendig å leie inn personell, spesielt i sommer var dette avgjørende for å få gjennomført ferieavvikling.

I tillegg har tjenesten ansvar for influensavaksineringen i kommunen. I forbindelse med koronapandemien har dette arbeidet økt betydelig i omfang sammenlignet med tidligere år. Vaksinasjonsarbeidet har derfor i perioder i betydelig grad gått ut over tjenestetilbudet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Det har imidlertid vært et fantastisk samarbeid med Røde Kors, som har stilt opp som vakter gjennom hele vaksinasjonsperioden. Uten dette bidraget ville ikke vaksineringen vært mulig å gjennomføre i like raskt tempo.

Som følge av en meget krevende økonomisk situasjon, er **kultursektoren med sine mange ikke-lovpålagte oppgaver** under stort press.

I løpet av 2021 er det avviklet biblioteks avdelinger både i Sulitjelma og Valnesfjord. Etter en del søken, og med god hjelp fra Valnesfjord nærmiljøutvalg, er det nå etablert en ordning der frivilligheten har avdelingen åpen i Valnesfjord skole en dag i uka. I Sulitjelma har det ikke vært mulig å få til en tilsvarende løsning så langt.

Offentlig bad er redusert i løpet av 2021. Det er gjort sonderinger og forsøk på frivillig drift av bassengene på ettermiddagstid, uten at dette arbeidet har ført frem. Fauskebadet ble gjenåpnet på høsten 2021 for drift ut året, gjennom omdisponering av budsjettmidler innenfor samhandlingsområdet. Sulitjelma bad har vært stengt på ettermiddagstid i samme periode. Begge bassengene brukes på formiddagstid til skolesvømming. I Sulitjelma gjelder dette i perioden mellom høstferien og vinterferien.

Fauske samfunnshus ble revet høsten 2021. Fauske junior- og ungdomsklubb har i en årrekke hatt sitt tilholdssted her. Disse er flyttet ut og er foreløpig ikke etablert i nytt lokale. Det jobbes mot etablering i LHL-bygget på Teletunet, som en del av en prosess med å skape et livskraftig kultur-tun like i utkanten av sentrum. Kulturskolen skal også flytte til det samme området, og etableres i Messa-bygget. Når dette er gjennomført vil det kun være Frivilligsentralen igjen fra samhandlingsområdet oppvekst og kultur som leier lokaler, og strategien om «fra leide til eide bygg» vil på det nærmeste være gjennomført for oppvekst og kultur.

I skolene og barnehagene har både barn, elever og ansatte jobbet seg gjennom et helt kalenderår under pandemiens skiftende forutsetninger. Organisasjonens endringskompetanse er blitt testet til det ytterste, og slitasjen på alle nivåer er synlig og fremtredende. Hva dette vil bety på lengre sikt er vanskelig å spå, og vil delvis være avhengig av hvordan samfunnet vil fortsette å påvirkes av covid-19 viruset også inn i 2022.

9.1.3 Utfordringer og muligheter i planperioden

Kompetanse og rekruttering

I økonomiplanperioden vil en av de største og viktigste utfordringene for samhandlingsområdet være både å beholde, men også rekruttere nytt, kvalifisert personell. Dette gjelder ikke bare lederstillinger og pedagoger i skole og barnehage, men også personell innenfor støttetjenestene representert i Familiens hus (helsesykepleiere, pp-rådgivere, barnevernkonsulenter osv.). Det er en stadig økende konkurranse mellom kommunene om tilgjengelig arbeidskraft, og mange kommuner lokker med særordninger knyttet til lønn, ansiennitetsopprykk eller tilsvarende bonusordninger for å sikre seg kvalifisert arbeidskraft. Når vi også vet at Fauske kommune har mange dyktige ansatte som i løpet av de nærmeste årene vil gå av med pensjon, vil rekruttering være en kritisk faktor fremover.

Samhandlingsområdet har stått i store omstillingsprosesser de siste årene. Strukturendringer, sammenslåinger og nedtrekk av ressurser over år, sliter sakte, men sikkert på organisasjonen. Det rapporteres i økende grad om slitne ansatte, hektiske hverdager og bekymring for om oppgavene kan løses på en tilfredsstillende måte. Ser en dette opp mot en økende trend for barn med behov for ekstra hjelp og støtte helt ned i tidlig barnehagealder, øker det bekymringen for at rekrutteringen til disse yrkene vil bli enda vanskeligere.

Koronapandemien

2021 har også preget kommunen gjennom utfordringene knyttet til koronapandemien. Selv om samfunnet nå i stor grad er åpnet opp igjen, fortsetter smittespredningen i samfunnet. Mange flere barn og unge rammes enn tidligere, og vi ser også at de som er fullvaksinerte rammes av viruset, og kan spre dette videre i befolkningen. Pandemien innebærer at den ekstra belastningen på tjenestene vil fortsette i 2022. Skoler, barnehager og støttetjenester må fortsatt drives under skiftende rammebetingelser og med ekstra oppgaver knyttet til smittevern. Den ekstra ressursen som har vært omdisponert til å sørge for vaksinerings av befolkningen i 2 omganger, må kanskje iverksettes for en tredje runde. Vi ser også en kraftig økning i antall som ønsker vanlig sesonginfluensa vaksinerings på toppen av dette, og i sum medfører dette et redusert tilbud til å hjelpe barn og unge i hverdagen, på helsestasjon og i skoler og barnehager. Mange har opplevd ensomhet og isolasjon i 2021, og bekymringen for den unge befolkningens psykiske helse rapporteres fra mange hold. Det er mange som trenger hjelp i en fase hvor samfunnet gjenåpnes og hverdagen skal tas tilbake.

Digitalisering

Digitalisering er en vedvarende prosess i kommunene og samfunnet generelt. Digitale løsninger for bedre sammenheng i tjenester, forenklet oppgaveløsning og bedre tjenestekvalitet er en nøkkelfaktor for å møte mange av de utfordringene kommunen står overfor. Digitalisering og digital transformasjon er prosesser som krever god kapasitet og høy kompetanse. Ressurser må avsettes nå, for å kunne hente ut effekter av digitaliseringen senere i planperioden. Prosessen med å finne bedre og enklere måter å organisere tjenesteleveransen på må ha stort fokus i alle av kommunens tjenesteområder for å kunne redusere kommunens drift og skape balanse mellom kommunens inntekter og utgifter i årene som kommer.

Frivilligheten vil få stadig større betydning for å løse kommunens tjenester og dekke befolkningens behov. Når en kommune i stadig økende grad må konsentrere seg om kommunens kjerneoppgaver, vil den frivillige innsatsen være avgjørende for befolkningens opplevelse av hvordan det oppleves å bo og leve i en kommune. Frivilligheten i Fauske står sterkt, og kommunen må finne gode arenaer for samarbeid med de frivillige for å kartlegge rollefordeling, innsatsområder, støtteordninger osv.

Barnevernsreformen

I 2022 innføres den nye Barnevernsreformen. Den gir økt ansvar til kommunene, både på det faglige og økonomiske området. Reformen beskrives som en oppvekst reform, ettersom den legger føringer for samhandling mellom fagområdene innenfor hele oppvekstfeltet. Fauske kommune har i mange år jobbet tverrfaglig overfor kommunens barn og foresatte. Både gjennom strukturer, nettverk og planverk (samhandlingsplan), men ikke minst gjennom arbeidet med Familiens hus, TIMS og foreldrestøtte. Den nye samhandlingsplanen for oppvekst- og kultur området, som er vedtatt i kommunestyret i 2021, har fått navnet **«Laget rundt barnet»**. Denne har utgangspunkt i Meld. St. 6 (2019-2020) *«Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO»* samt føringene i den nye Barnevernsreformen. Tidlig innsats og tverrfaglig samhandling skal og må ha et stadig større fokus i kommunens tjenesteleveranse for å møte behovene vi ser i den oppvoksende generasjonen av barn, unge og deres foresatte. Vi må alle være bidragsytere til en god og trygg oppvekst for alle barn og unge i kommunen. Fra 2022 vil kommunestyret årlig få en tilstandsrapport fra barneverntjenesten til behandling som skal gi et godt innblikk i de utfordringer og den ressursbruken som kommunen legger ned på dette området.

Andre aktiviteter

Samhandlingsområdet må fortsette sin aktive virksomhet med å søke på utviklingsmidler gjennom statlige satsninger. I 2021 og videre inn i deler av 2022 har dette bidratt med ekstern finansiering av Fritidskortet, som gir alle barn og unge i Fauske mulighet til å delta på organiserte aktiviteter til en verdi av 1600 kroner i året. Dette er fullfinansierte prosjekter uten kommunal egenandel, og Fauske var 1 av bare 12 forsøkskommuner i hele landet som fikk denne muligheten. Programmet er foreslått som et nasjonalt program, men det vil være opp til den nye regjeringen å sikre finansiering i så fall.

I 2022 vil det startes opp et 3-årig prosjekt med tilsetting av en Home-Start koordinator i 50 % stilling. Ressursen er fullfinansiert etter søknad, og prosjektet skal aktivere og rekruttere frivillige til bistand for familier i en begrenset periode. Home Start Familiekontakten (HSF) er en frivillig organisasjon som er etablert i 23 land over hele verden. I Norge er programmet etablert i 28 kommuner så langt, og med hovedkontor i Oslo. Programmet tilbyr et lavterskeltilbud til barnefamilier med minst et barn under skolepliktig alder, hvor en frivillig (familiekontakt) er hjemme hos familien 2-4 timer én gang i uken i inntil et halvt år. Home-Start Familiekontakten tilbyr hjelp og støtte i form av tilstedeværelse og avlastning i hverdagen.

Rammeforutsetninger

Barnetallet i Fauske har vært synkende de siste årene. Det medfører også lavere rammeoverføringer fra staten, og mindre ressurser til bruk opp mot barn og unge. Samtidig ser vi en økning i barn og unge med sammensatte utfordringer og behov for hjelp og veiledning gjennom døgnet. Som organisasjon stiller dette store krav til kontinuerlig samordning, effektivisering og prioritering av ressursbruk. Vi må sørge for å bruke ressursene der de gir størst gevinst, og samtidig sørge for å ikke opprettholde strukturer og tjenestetilbud som tar ressurser fra områdetets kjerneoppgaver.

9.1.4 Innarbeidede driftstiltak

Tabell 20 – Innarbeidede driftstiltak Oppvekst og kultur

Tiltak	2022	2023	2024	2025
Felles Oppvekst og kultur				
1632 Reduksjon av ca.10 stillinger innen for samhandlingsområdet oppvekst og kultur.	- 3 200 000	- 6 400 000	- 6 400 000	- 6 400 000
Sum Felles Oppvekst og kultur	- 3 200 000	- 6 400 000	- 6 400 000	- 6 400 000
Skole og barnehage				
1341 Reduksjon pedagoger og assistenter i skole tilsvarende 3,15 årsverk	- 617 000	- 1 480 000	- 1 480 000	- 1 480 000
1374 Avslutte SFO tilbud på skolefrie dager	- 422 000	- 930 000	- 930 000	- 930 000
1380 Avslutte funksjon som lærerspesialister i skolen.	- 172 000	- 414 000	- 414 000	- 414 000
1382 Reduksjon administrative stillinger i skolen tilsvarende 1,4 årsverk	- 350 000	- 810 000	- 810 000	- 810 000
1464 Digital undervisning i språkfagene tysk og fransk	- 62 000	- 150 000	- 150 000	- 150 000
1466 Etablering av lokal leirskole	-	-	- 75 000	- 75 000
1471 Periodeundervisning svømming for elever ved Finneid skole.	- 63 000	- 150 000	- 150 000	- 150 000
1477 Øke bruk av digitale løsninger ved samarbeid mellom skoler.	- 10 000	- 24 000	- 24 000	- 24 000
1527 Redusere antall kontaktlærere i skolen	- 149 000	- 358 000	- 358 000	- 358 000
1579 Etablere oppvekstsenter i Sulitjelma - reduksjon adm. ressurs tilsvarende 0,45 årsverk.	- 129 675	- 311 220	- 311 220	- 311 220
1580 Felles leder Hauan barnehage og Vestmyra barnehage - reduksjon adm. ressurs tilsvarende 0,65 årsverk	- 187 308	- 449 540	- 449 540	- 449 540
1582 Redusere kursposten for barnehagene	- 64 000	-	-	-
1586 Optimalisering av barnehagedriften - ulike vakanser.	- 314 545	- 754 908	- 754 908	- 754 908
1605 Avvikle bemannet skolebibliotek ved Vestmyra skole	- 60 000	- 143 000	- 143 000	- 143 000
Sum Skole og barnehage	- 2 600 528	- 5 974 668	- 6 049 668	- 6 049 668
Familiens hus				
1373 Reduksjon administrativ stilling i Familiens hus, tilsvarende 0,2 årsverk.	- 97 900	- 146 800	- 146 800	- 146 800
1379 Reduksjon stilling i Familiens hus tilsvarende 1,0 årsverk.	- 581 580	- 581 580	- 581 580	- 581 580
1531 Reduksjon antall leasingbiler, integreringsavdelingen.	- 14 204	- 42 600	- 42 600	- 42 600
1532 Endring av stilling - reduksjon i tjenestevolum tilsvarende 0,5 årsverk.	- 275 000	- 275 000	- 275 000	- 275 000
1537 Vakanse helseyskepleierstilling tilsvarende 0,4 årsverk. Gjelder kun 2022.	- 230 500	-	-	-
1600 Reduksjon tjenestevolum i barneverntjenesten tilsvarende 0,5 årsverk	- 269 400	- 269 400	- 269 400	- 269 400
Sum Familiens hus	- 1 468 584	- 1 315 380	- 1 315 380	- 1 315 380
Kultur og idrett				
1390 Strømutgifter - lysløyper	- 140 000	- 140 000	- 140 000	- 140 000
1391 Offentlig bad - nedleggelse av drift.	- 443 000	- 760 000	- 760 000	- 760 000
1394 Idrettsanleggene overføres til klubbene	- 105 000	- 140 000	- 140 000	- 140 000
1513 Strukturendringer Kulturskole, reduksjon i administrativ tjeneste tilsvarende 0,6 årsverk.	- 170 000	- 407 000	- 407 000	- 407 000
1520 Betalingsregulativet - prisjustering 5 %	- 100 000	- 100 000	- 100 000	- 100 000
1522 Fauske kino - Salg av reklame	- 50 000	- 50 000	- 50 000	- 50 000
1524 Fauske kino - økte priser på utleie og kioskvarer	- 120 000	- 180 000	- 180 000	- 180 000
1525 Fauske bibliotek - økte tariff for lån og lokaleie, samt salg av egenproduksjon til andre.	- 25 000	- 20 000	- 20 000	- 20 000
1602 Gratis bruk av kommunens anlegg til barne- og ungdomsidrett fjernes	- 400 000	- 400 000	- 400 000	- 400 000
Sum Kultur og idrett	- 1 553 000	- 2 197 000	- 2 197 000	- 2 197 000
Sum tiltak Oppvekst og kultur	- 8 822 112	- 15 887 048	- 15 962 048	- 15 962 048

9.1.5 Ikke innarbeidede driftstiltak

Tabell 21 – Ikke innarbeidede driftstiltak Oppvekst og kultur

Tiltak Oppvekst og kultur	2022	2023	2024	2025
1371 Idrettskonsulent 50 %.	222 000	297 000	297 000	297 000
1381 Alarmanlegg - Fauske Idrettshall.	105 000	10 000	10 000	10 000
1384 Fauske kino - komplettering av AV-utstyr.	150 000	25 000	25 000	25 000
1388 Sjønstå Gård - økning av kommunalt tilskudd.	40 000	40 000	40 000	40 000
1394 Idrettsanleggene overføres til klubbene	- 105 000	- 140 000	- 140 000	- 140 000
1519 Frivilligsentralen - øke tjenestevolum med 0,3 årsverk (til 100 % stilling)	78 000	185 000	185 000	185 000
1603 Tilskudd til Sulitjelma Samfunnshus	50 000	50 000	50 000	50 000
1617 Oppgradering og tilpasning av nye lokaler for kulturskole og ungdomsklubb på Teletunet	250 000	250 000	250 000	250 000
Sum tiltak	790 000	717 000	717 000	717 000

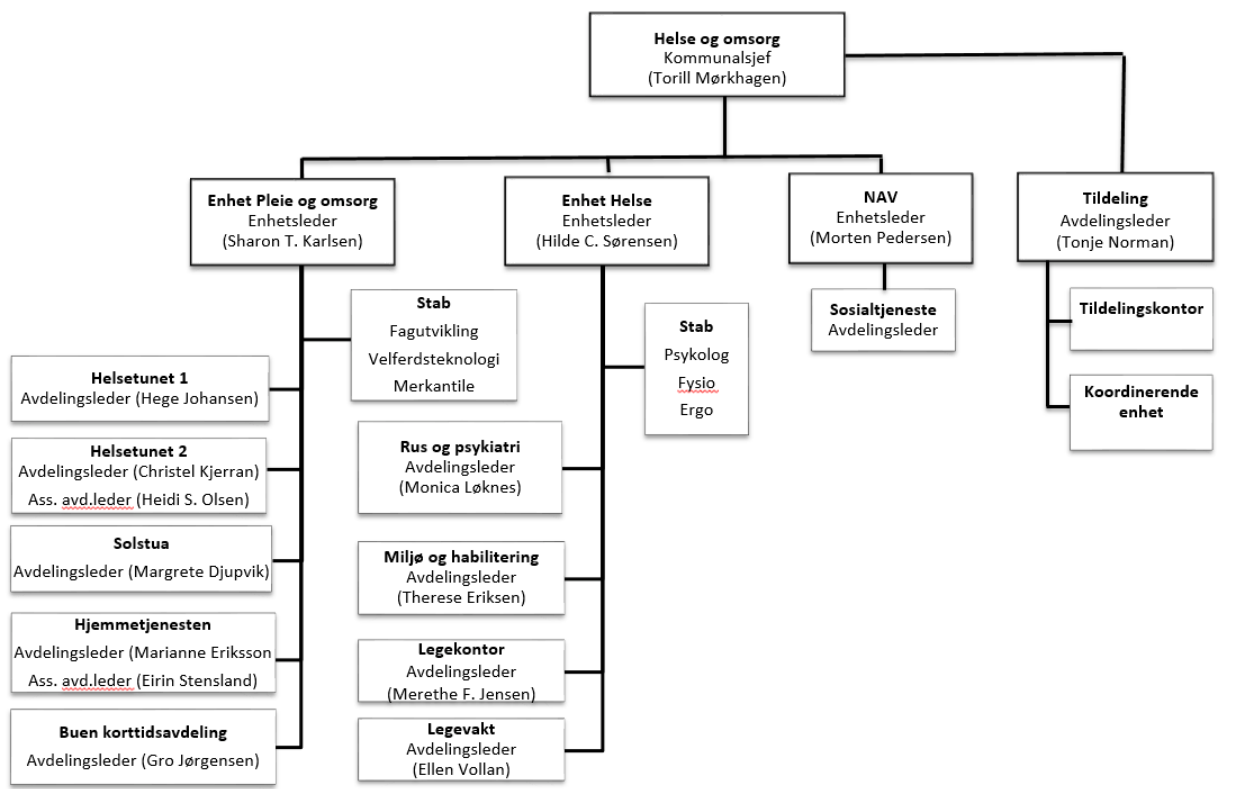
9.1.6 Utredninger i planperioden

- Etablering av lokal leirskole i egen kommune.
- Interkommunal kulturskole, samarbeid med Saltdal og Sørfold.
- Digital undervisning på tvers av ungdomsskolene i språkfagene tysk og fransk.

9.2 Helse og omsorg

9.2.1 Administrativ organisering

Figur 19 – Oversikt over organisasjonen per 1. november 2021

9.2.2 Hva har skjedd siden sist? Jf. budsjett- og økonomiplan 2021-2024

Lov om helse- og omsorgstjenester styrer aktiviteten i samhandlingsområdet for Helse og omsorg, og retter seg mot innbyggere i alle aldre med behov for helse- og omsorgstjenester.

Vi leverer tjenester med følgende innsatsområder: å møte befolkningens behov for helse og omsorgstjenester, systematisk arbeid med helse og funksjonsfremmende tiltak samt forebyggende arbeid i samfunnet. Samhandlingsområdet har også ansvar for sosiale tjenester til befolkningen.

Omstilling

Samhandlingsområdet har vært gjennom lederskifter på alle nivåer i helse og omsorgstjenesten. Samtidig har det vært høy aktivitet, særlig knyttet til effektivisering og omstilling i tjenesten. Omstillingsarbeidet innenfor helse og omsorg er krevende, blant annet fordi sektoren er stor og det er nødvendig med et samtidig fokus på daglig drift og strategisk planlegging. Det er en forventning om at omstilling og effektivisering skal skje uten tilførte ressurser til samhandlingsområdet. Dette innebærer at

omstilling nå gjøres innenfor rammene av drift. Konsekvensen er at ressurser til omstillingsarbeid til enhver tid balanseres opp mot behovene for daglig drift i tjenesten. Dette medfører økt risiko for forsinkelser og uønskede hendelser, både i tjenesten og av nødvendig omstilling, men det vurderes som avgjørende å ha høy fart i omstillingsarbeidet for å møte forpliktende plan.

Struktur

Samhandlingsområdets hovedfokus har vært å utrede muligheten for optimalisering av bærekraftige administrative funksjoner og strukturer i tråd med politisk vedtak. Ny struktur kan snart operasjonaliseres og skal støtte opp om satsinger i sektoren, som blant annet *Leve hele livet – kvalitetsreformen for eldre og Kvalitet og pasientsikkerhet*.

Tilnæringsmåten og prinsipper ved organisasjonsendringer i helse og omsorg er ut fra:

- Etablering av felles tankesett: «Det er godt å mestre selv»; innbyggerne ønsker selv å bidra, og ta ansvar for eget liv
- Fra behandling til forebygging
- Fra institusjon til hjemmebasert
- Fra organisasjons- og profesjonsperspektivet til bruker- og innbyggerperspektiv
- Optimalisering av ressursene og fortsatt opprettholdelse av god kvalitet
- Kvalitet i tjenesten, herunder kompetansebygging og oppgaveglidning.
- Spisset, profesjonell ledelse, og rett kompetanse/dedikerte administrative ressurser

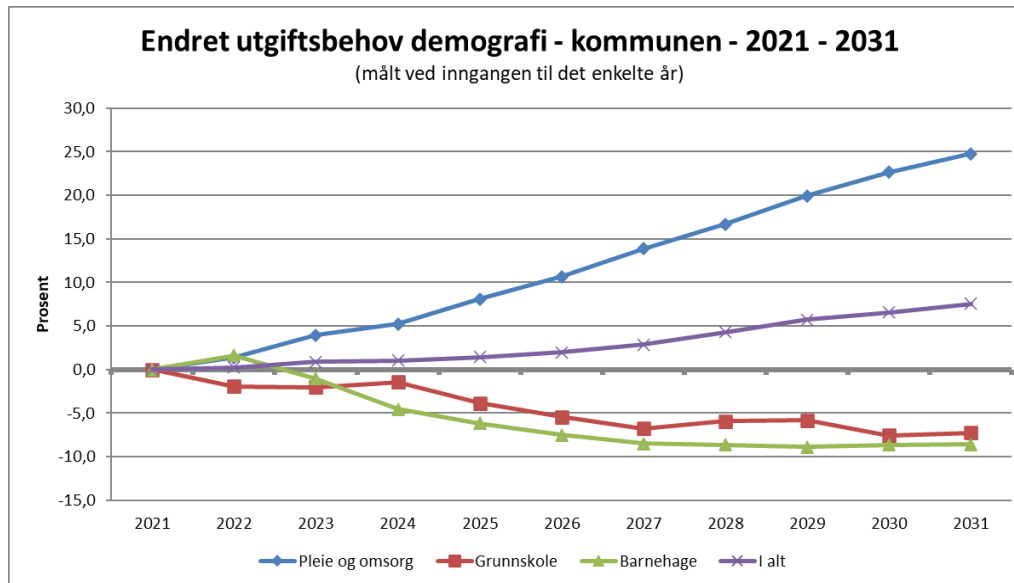
Reduksjon i tjenesten som følge av omstillingsarbeidet vedrørende administrativ struktur reflekteres i årsbudsjett for 2022.

9.2.3 Utfordringer og muligheter i planperioden

Demografi

Utfordringsbildet knyttet til demografisk utvikling viser at det de neste 10 år vil være et gradvis økt utgiftsbehov knyttet til samhandlingsområdet for Helse og omsorg (se figur).

Figur 20– Endret utgiftsbehov som følge av demografi

Helse-, omsorgs- og sosialsektoren vil stå for en vesentlig andel av det økte utgiftsbehovet i årene som kommer. Samhandlingsreformen har i tillegg banet vei for at nye og komplekse oppgaver fra spesialisthelsetjenester overføres kommunene. Derfor må helse- og omsorgstjenesten settes i stand til å imøtekomme nye oppgaver, en økende eldre befolkning og en økende andel innbyggere med omfattende medisinskfaglige utfordringer.

Ifølge SSBs prognoser frem mot 2026 forventes en større økning i aldersgruppen 67 år og eldre sammenlignet med andre aldersgrupper. Befolkningsutviklingen vil som sådan føre til et gap mellom tilgang på arbeidskraft i helsetjenesten sett opp mot behovet for tjenester (NOU2020:15). Forenklet kan man si at behovene i tjenesten øker, mens tilgangen på ressurser, arbeidskraft og kompetanse minker.

Dette innebærer i praksis at tjenesten må ha fokus på forebygging og tidlig innsats for på sikt å minke den arbeidskraftintensive delen av helse- og omsorgstjenestene. Sektoren vurderer nye tjenestemodeller, teknologiutvikling og standardisering av arbeidsplanlegging og prosesser. Nye tjenestemodeller må ta høyde for endrede krav og forventinger om individuelle tilpassede tjenester. I vedtatt helse-, omsorgs- og sosialplan «Mestring og mulighet» heter det at tjenestene endres med økt satsning på hjemmebaserte og forebyggende tjenester. Planen kan gjennomføres forutsatt enighet om en forskyvning av satsning fra barn og unge over mot eldre.

Kompetanse og rekruttering

Samhandlingsområdet helse og omsorg har behov for å rekruttere, stabilisere og øke kompetanse i samsvar med demografiutviklingen, og det beskrevne ansvar for nye pasientgrupper i forbindelse med oppgaveglidning fra spesialist- til primærhelsetjenesten. Kompetanseheving skal legge til rette for den fremtidige oppgaveglidning som er nødvendig for å ivareta fremtidige krav.

Det er krevende å rekruttere og beholde kvalifisert personell når man samtidig er i omstilling, men det vurderes som avgjørende for driftsresultatet å komme i mål med dette. Årsaken er at mangel på kvalifisert personell, særlig sykepleiere og helsefagarbeidere, umiddelbart medfører kostnadsoverskridelser på overtid og innleie av vikarer for å sikre forsvarlighet i tjenesten.

Det viktigste samhandlingsområdet gjør for å lykkes med å rekruttere og beholde kritisk kompetanse er å tilby gode fagmiljøer og gode arbeidsvilkår. Helse og omsorg arbeider derfor for å legge til rette for ivaretagelse og utvikling av ansatte i organisasjonen ut fra tjenestens behov.

Samhandlingsområdet vil sammen med frivilligheten søke å øke samhandling og finne muligheter for samskapning. Dette gjøres ved at man organisatorisk legger til rette for økt samarbeid med ulike lag og foreninger, noe som vil bidra til å utnytte den samlede kompetansen i Fauskesamfunnet.

Omsorgsboliger og bygningsmasse

I 2021 har det vært nedsatt et utvalg som har jobbet med konseptfasen knyttet til omsorgsboliger med utgangspunkt i befolkningens fremtidige behov. Konklusjonen fra konseptutvalgets arbeid er at det vil være nødvendig å gjennomføre en mulighetsstudie vedrørende omsorgsboliger.

Samtidig er det identifisert et behov for helhetlig gjennomgang av bygningsmasse i Helse og omsorg, da dagens bygningsmasse ikke kan sies å være tilstrekkelig tilpasset de utfordringer dagens brukere har. I den forbindelse vil også kjøkken og lokaliteter utredes og med henblikk på *Nasjonal Strategi for God og riktig mat hele livet* vil man også vurdere en løsning med lokalt kjøkken på Helsetunet.

Ressurskrevende tjenester

Det er varslet at det kommer nye behov knyttet til ressurskrevende tjenester i overgang mellom barn og voksenliv. Man ser videre et økende antall barn med store bistandsbehov med rett til lovpålagte helsetjenester i løpet av 2022. Slik situasjonen er i Fauske kommune i dag, kjøper man tjenester fra private aktører fordi man ikke har tilpassede boliger med tilfredsstillende bemanning. Man antar å kunne ivareta brukere med store bistandsbehov rimeligere med lokalt tilbud, men dette må utredes nærmere. Situasjonen medfører usikkerhetsmomenter for neste års budsjett. Dette kan føre til en nødvendig budsjettregulering knyttet til økt ressursbehov i tjenesten i løpet av 2022.

Koronapandemien

Covid-19 har for helse og omsorgstjenestene ført til utbredt personellmangel både nasjonalt, regionalt og lokalt. Personalressurser er omdisponert internt for å håndtere den pågående pandemien. Dette inkluderer personale til administrasjon av arbeidet, TISK og vaksinasjonstjeneste. På bakgrunn av nasjonale anbefalinger er Fauske kommunes pandemiarbeid under nedskalering over til normal hverdag med økt beredskap innen utgangen av 2021.

Kombinasjonen av covid-19 og utfordrende tilgang til kvalifisert personell, har sammen med budsjettkrav ført til mer omfattende effektiviseringsprosjekter enn forventet, noe som også har følger for konsekvensjustert budsjett.

Den krevende situasjonen har gitt samhandlingsområdet en unik mulighet for lederskapsutøvelse. Erfaringene tas med i planleggingen av administrativ struktur på en slik måte at stedlig ledelse videreføres strukturert inn i normal drift.

E-helse og velferdsteknologi, nye muligheter

Befolkningsutviklingen fører til at det er avgjørende å satse på digitaliseringsområdet for å heve kvalitet i tjenestene og håndtere et økende kostnadsbehov. Det er økt oppmerksomhet på helsedata, både på individ og samfunnsnivå. Videre vil velferdsteknologiske løsninger bidra til å opprettholde kvalitativt gode tjenester parallelt med reduksjonen i tilgang på kvalifisert personell.

Koronapandemien har medført forsinkelser i tjenesteutviklingen knyttet velferdsteknologi. Velferdsteknologi på Helsetunene kommer derfor som tiltak i 2022. Teknologien skal understøtte både administrative prosesser og trygghetsskapende tiltak, samt bidra til å møte individuelle behov hos den enkelte beboer på institusjon.

Det vil arbeides videre med teknologi i hjemmetjenesten som skal bidra til at innbyggere i Fauske opprettholder autonomi i eget hjem.

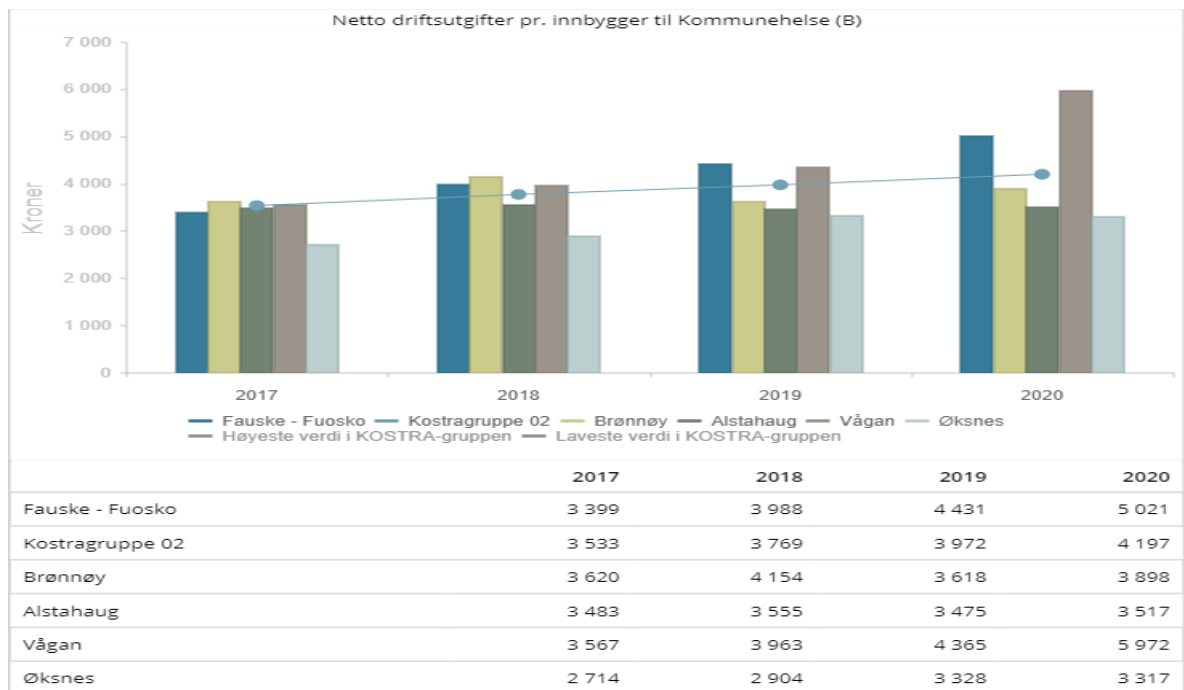
Tjenesteleveranser

Kommunen har et sørge for ansvar, og må ha ulike deltjenester for å oppfylle ansvaret. Samhandlingsrådets deltjenester ivaretas av to fagenheter (enhet helse og enhet pleie og omsorg), foruten NAV (kommunal del) og et tildelingskontor.

Helse:

Figuren under viser at Fauske kommune ligger over snittet for KOSTRA-gruppe 2 for netto driftsutgifter til kommunehelse. Dette er et resultat av ønsket satsning på forebyggende og helsefremmende helsetjenester.

Figur 21 – Netto driftsutgifter per innbygger til kommunehelse sammenlignet med KOSTRA-gruppe 2 og Nordlandskommuner i tilsvarende KOSTRA-gruppe

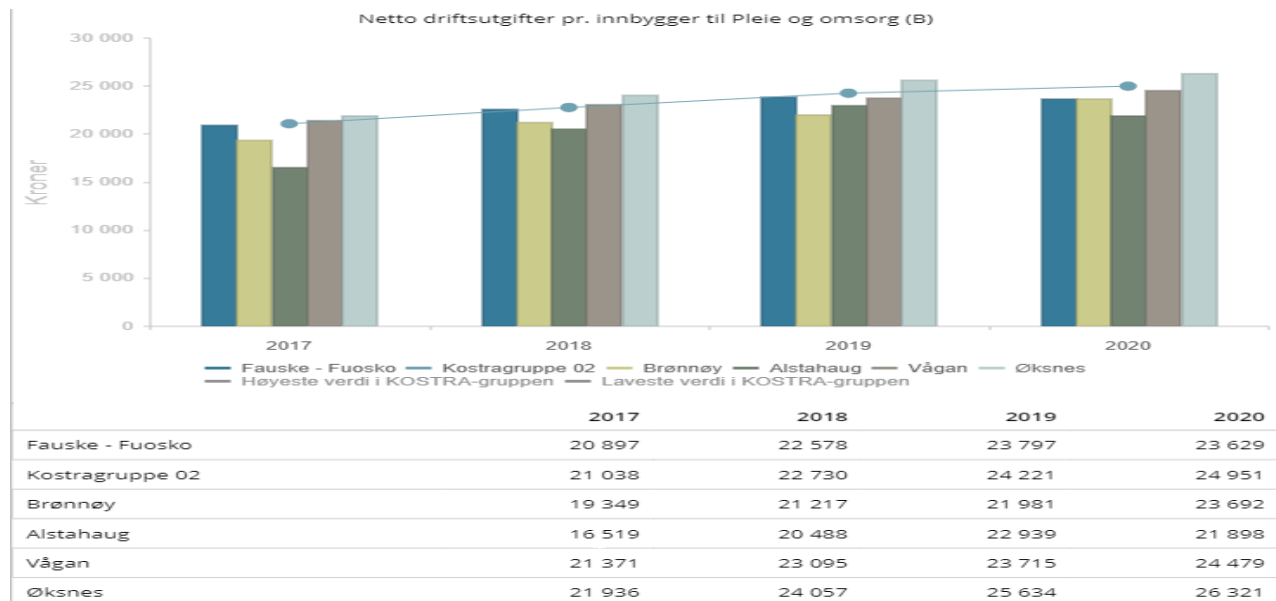
Helsesykepleietjenesten og kommunalt ansatte barnefysioterapeuter i Fauske kommune er organisert i samhandlingsområdet Oppvekst og kultur, men rapporteres under kommunehelse sammen med øvrige helsetjenester i kommunen.

Pleie og omsorg:

Kommunedelplan “Mestring og mulighet” beskriver valgt strategi i Fauske med styrking av forebyggende, rehabiliterende og helsefremmende tjenester som grunnlaget for fremtidens helse og omsorgstjenester. Kommunen har, langt på vei, lyktes i å bygge opp en forebyggende og helsefremmende tjeneste. Reduksjon i tjenestenivået her vil, som på alle andre områder, få konsekvenser for det øvrige tjenestetilbudet. Videre gjennomføring av strategien; fra behandling til forebygging, vil kunne påvirkes av den økonomiske situasjonen.

Figuren under viser at Fauske kommune ligger under snittet for KOSTRA gruppe 2 for netto driftsutgifter til pleie og omsorg. Dette kan være et resultat av forebyggende og helsefremmende helsetjenester.

Figur 22 – Netto driftsutgifter per innbygger til Pleie og omsorg sammenlignet med KOSTRA-gruppe 2 og Nordlandskommuner i tilsvarende KOSTRA-gruppe

Innen pleie og omsorg har man gjennom ledelse, internkontroll, kvalitet i tjenesten, optimalisering av bemanningsplaner, endret turnus, effektivisering i tjenestetildelingen og tjenestevolum merket en fremgang og det pågående arbeidet gir resultater.

Kapasiteten i tjenesten har blitt påvirket av covid-19, både direkte og indirekte med blant annet økt behov for sengekapasitet og omdisponering av personell. Behovet for sengekapasitet har medført at man har iverksatt alternative tiltak for resultatoppnåelse i 2021, da planlagt nedfasing av institusjonssenger ikke har vært realiserbart. Tjenestene jobber aktivt med pasientflyt, noe som bidrar til færre overliggerdøgn gjennom året.

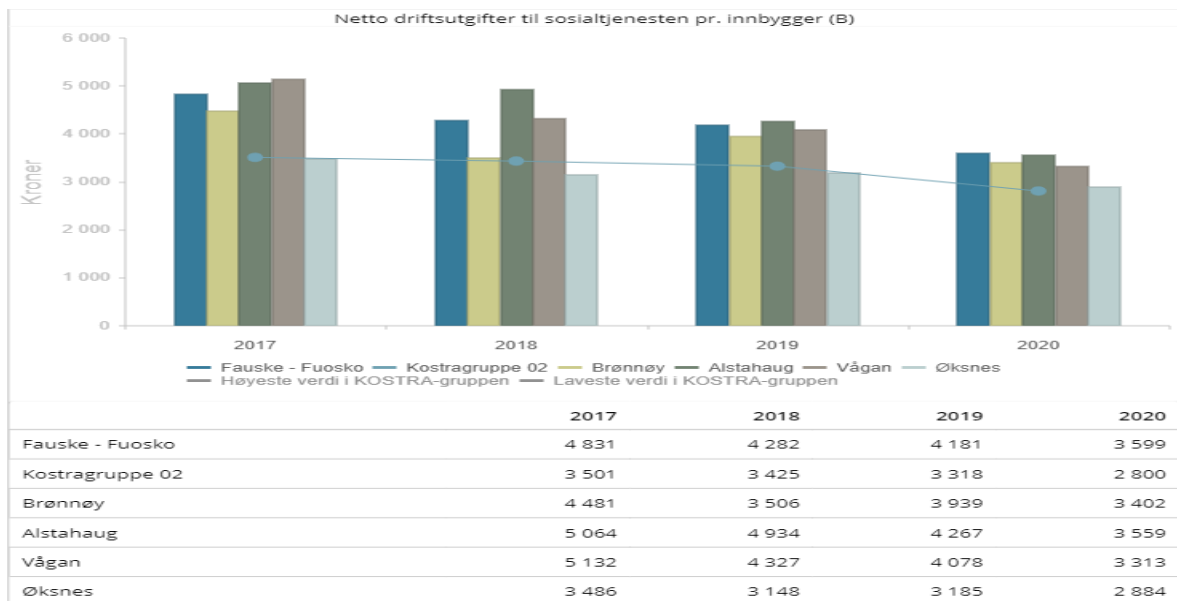
Det er knyttet usikkerhet til nedfasing av Paviljong 7. Dersom gjennomføring innværende år, kan konsekvensene bli at søkere til institusjonsplass må ivaretas på korttidsavdelingen i en overgangsfase, alternativt kan det – som et midlertidig tiltak - benyttes dobbeltrom på institusjon.

NAV, kommunal del:

Det er ett år siden NAV Indre Salten ble etablert med mål om mer helhetlige tjenester, redusere sårbarhet og frigjøre ressurser til de som trenger det mest. Organisasjonen har nå funnet sin form og tjenesteutvikling er sentralt.

Figuren under viser at Fauske kommune, i likhet med tilsvarende Nordlandskommuner, ligger over KOSTRA-gruppe 2, men den viser også at det de siste årene er en nedgang i driftsutgifter til sosiale tjenester.

Figur 23 – Netto driftsutgifter per innbygger til sosialtjenester sammenlignet med KOSTRA-gruppe 2 og Nordlandskommuner i tilsvarende KOSTRA-gruppe

Det er nå mulig å søke sosialhjelp via nav.no og fra årsskifte kan søker selv kan følge status i egen sak. Digitalisering gir bedre tilgjengelighet til tjenester samtidig som økt effektivitet gir veiledere mer tid til oppfølging. Digitalisering og effektivisering bidrar til en reduksjon av 0,6 årsverk i 2022.

Fra 2017 til 2020 er antallet mottakere av sosialhjelp redusert fra 326 til 272. Det forventes at antall mottakere i år blir på nivå med 2020 eller lavere. Gjenåpningen av samfunnet, høyere renter og prisstigning gir grunn til å forvente økt behov for sosialhjelp og gjeldsrådgivning i 2022.

Lav arbeidsledighet gir arbeidsgivere utfordringer med å skaffe arbeidskraft. På den annen side gir situasjonen de som står utenfor arbeidsmarkedet økt mulighet til å konkurrere om ledige stillinger. Prosjektet individuell jobbstøtte (IPS) avsluttes ved årsskifte, men videreføres med statlig finansiering i NAV.

Oppsummering

Helse, omsorg og sosiale tjenester sin fremtidige evne til å levere tjenester utfordres av demografisk utvikling, endringer i sykdomsbildet og endringer i ansvar mellom kommunesektoren og spesialisthelsetjenesten. Ressurssituasjonen i Fauske kommune gjør arbeidet ekstra krevende. For å møte utfordringene er det nødvendig med kompetanseheving og oppgaveglidning for å ivareta fremtidige krav. Likevel foreslås det tiltak i planperioden innenfor samhandlingsområdet, som skal bidra til at kommunens totale netto driftsresultat kommer i balanse.

Arbeidet med effektivisering og organisering av tjenestetilbudet videreføres, men en reduksjon i tjenestenivå må påregnes. I praksis innebærer dette innføring av brukerbetaling, økt innslagspunkt for mottak av tjenester og lengre ventelister. Samhandlingsområdet har som mål å levere lovbestemte og

kvalitativt gode tjenester i det kommende år, men man registrerer at videre tiltak vil medføre økt risiko for uønskede hendelser, gitt at samhandlingsområdet ikke tilføres ressurser.

For å håndtere utfordringene har samhandlingsområdet videre et særlig fokus på utvikling av ansatte, kvalitet i tjenesten, internkontroll, rekruttering og samhandling. Noe som vil være avgjørende for å kunne gjennomføre omstillingsarbeidet kommende år.

9.2.4 Innarbeidede driftstiltak

Tabell 22 – Innarbeidede driftstiltak Helse og omsorg

Tiltak	2022	2023	2024	2025
Felles Helse og omsorg				
1547 Innføring av egenandel på trygghetsalarmer	- 128 000	- 220 000	- 220 000	- 220 000
1608 Optimalisering av bemanningsplanlegging Helse og omsorg	- 1 000 000	- 1 000 000	- 1 000 000	- 1 000 000
1624 Teamorganisering av sykepleiertjenesten - Helse og omsorg	- 275 000	- 660 000	- 660 000	- 660 000
Sum Felles Helse og omsorg	- 1 403 000	- 1 880 000	- 1 880 000	- 1 880 000
Pleie og omsorg				
1554 Endret beregningsgrunnlag for langtidsplass.	- 50 000	- 50 000	- 50 000	- 50 000
1611 Velferdsteknologi HT1 HT2	185 000	370 000	370 000	370 000
1618 Optimalisering av bemanning som følge av velferdsteknologi.	- 200 000	- 400 000	- 400 000	- 400 000
1628 Vakansestyling - helse og omsorg	- 337 500	-	-	-
1630 Reduksjon tilsvarende 3 årsverk - pleie og omsorg	- 562 500	- 1 350 000	- 1 350 000	- 1 350 000
Sum Pleie og omsorg	- 965 000	- 1 430 000	- 1 430 000	- 1 430 000
Helse				
1420 Reduksjon legetjenester tilsvarende 1 årsverk	- 500 000	- 1 000 000	- 1 000 000	- 1 000 000
1496 Samlokalisering av ROP tjenesten	- 500 000	- 1 000 000	- 1 000 000	- 1 000 000
1499 Fra leid til eid - Løkta - flytting av aktivitet til egne lokaler	- 110 000	- 240 000	- 240 000	- 240 000
1501 Feriestengt legekantor i Valnesfjord	- 200 000	- 200 000	- 200 000	- 200 000
1559 Reduksjon i tjenestevolum tilsvarende 3,5 årsverk i Rus- og psykisk helsetjeneste	- 1 000 000	- 1 930 911	- 1 930 911	- 1 930 911
1560 Optimalisering takstbruk legekantor	- 350 000	- 350 000	- 350 000	- 350 000
1563 Reduksjon i tjenestevolum tilsvarende 4 årsverk i miljø og habiliteringstjenesten	- 750 000	- 1 800 000	- 1 800 000	- 1 800 000
1626 Samlokalisering av legetjenesten	-	-	- 550 000	- 550 000
Sum Helse	- 3 410 000	- 6 520 911	- 7 070 911	- 7 070 911
NAV				
1625 Optimalisering av bemanning NAV	- 100 000	- 100 000	- 100 000	- 100 000
1627 Vakansestyling - NAV	- 200 000	-	-	-
Sum NAV	- 300 000	- 100 000	- 100 000	- 100 000
Sum tiltak Helse og omsorg	- 6 078 000	- 9 930 911	- 10 480 911	- 10 480 911

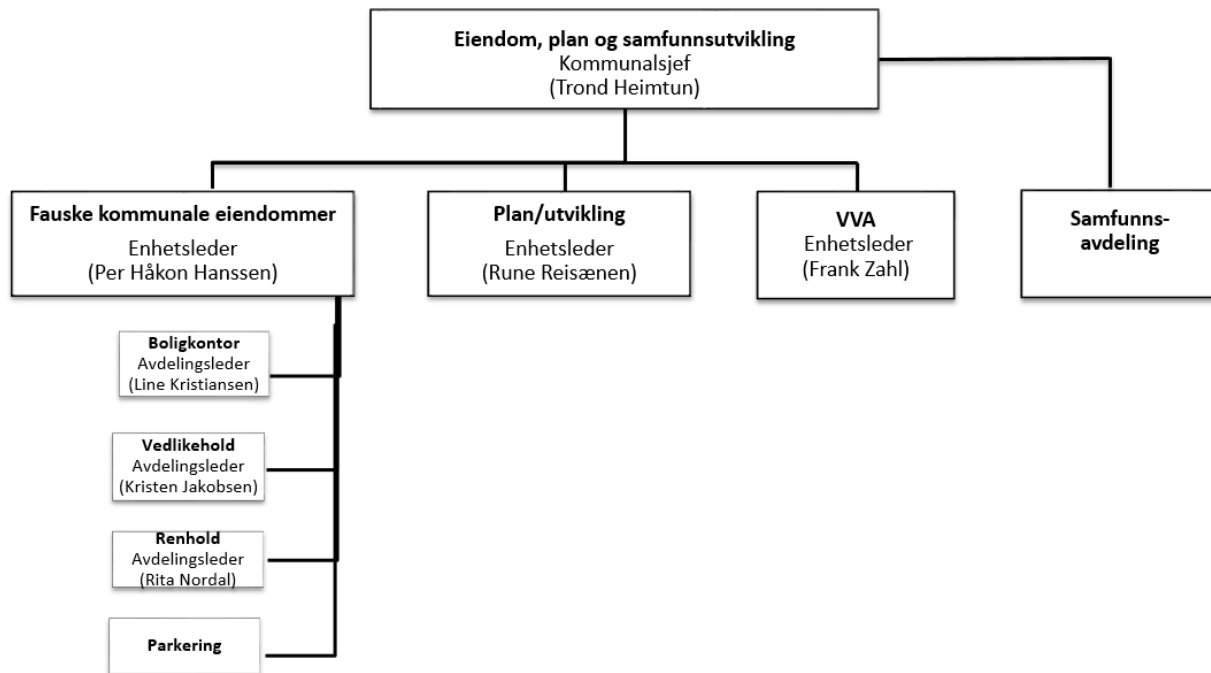
9.2.5 Utredninger i planperioden

- Ny administrativ struktur Helse og omsorg
- Strategisk arealforvaltning - total bygningsmasse
- Storkjøkken, drift og organisering

9.3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling

9.3.1 Administrativt organisering

Figur 24 – Oversikt over organisasjonen per 1. november 2021

9.3.2 Hva har skjedd siden sist? Jf. budsjett- og økonomiplan 2021-2024

Samhandlingsområdet Eiendom, plan og samfunnsutvikling har hatt et krevende år i forhold til en del utskiftninger av personell, samt det nødvendige fokuset på omstilling.

Den høye aktiviteten og utskiftninger av personell på saksbehandlernivå, fører til at det er vanskelig å være ajour i forhold til leveranser, spesielt på byggesak og planarbeid. Med den stadig større etterspørselen fra etablerere, er prioriteten å kunne levere underlag til disse slik at mulige nye arbeidsplasser kan komme til Fauske. Det jobbes systematisk med nyrekruttering, og i september var alle stillinger besatt både i plan og byggesak, og produksjonen er i rute. Ventetiden er dermed liten.

Større fokus på at Fauske kommune skal kunne gi bedre tjenester innen landbruk og skogbruk, har medført at det har vært gjennomført en spørreundersøkelse blant næringene, der man etterspurte hva Fauske kommune kunne bli bedre på. I undersøkelsen ble det gitt uttrykk for mye positive tilbakemeldinger, men også en del merknader til forbedringer. Dette gir viktig informasjon og god evaluering når tjenesten skal bli bedre – ut fra de forutsetninger som kommunen har. Fagdager er også under planlegging for ytterlig å bedre samhandlingen mellom næringene og kommunen.

Det er opprettet en Samfunnsavdeling som sorterer rett under kommunalsjef for Eiendom, plan og samfunnsutvikling. Stillingene som samfunnsplanlegger og folkehelserådgiver bekler rollene med implementering av kommunens planverk, og sørge for at planverkene inneholder de "riktige røde tråder". Dette er dokumentasjon for at politiske vedtak blir fattet med grunnlag i god politisk forankring, og at de er knyttet til allerede vedtatte planer. Kommuneplanens samfunnsdel er overbygningen av det kommunale planverk, som gir føringer inn det øvrige planverk.

Tilrettelegging av nye boligfelt, og salg av næringseiendom er prioriterte oppgaver. Det har vært, og det arbeides suksessivt videre med å få til dette. Så langt synes det å ha gitt resultater av arbeidet i form av salg av attraktive eiendommer og boligfelt. Dette er nødvendig å få til for å være en attraktiv kommune for tilflytting, næringsetablering og bosetting. Fauske kommune har kapasitet til å ta imot tilflyttere ettersom det er ledig kapasitet både i skoler og barnehager.

Oppsummert så jobbes det i samhandlingsområdet med å drifte de viktige tjenestene som ligger i tjenesteporteføljen. Samtidig er det kontinuerlig fokus på å gi effektive og gode tjenester som er tilpasset det nivået av ressurser som er tilgjengelig, samt at det er nødvendig å ha god kostnadskontroll gjennom året.

9.3.3 Utfordringer og muligheter i planperioden

Kommunens rolle som langsiktig samfunnsutvikler dreier seg bl.a. om steds- og sentrumsutvikling, næringsutvikling, miljø og folkehelse, friluftsliv og kultur. Viktigste virkemidler er beslutninger om arealbruk og utbyggingsmønstre, utbygging av infrastruktur og tilpasning og utvikling av kommunale tilbud innenfor forsvarlige økonomiske rammer, slik at de samsvarer med de samfunnsutfordringer som følger av utviklingstrekk internasjonalt, nasjonalt og regionalt. Samfunnsutviklerrollen er ikke minst avhengig av evnen til å drive god og effektiv planlegging og mulighetene for aktiv oppfølging av dette arbeidet. Dette forutsetter også at kommunen har tilstrekkelig kompetanse og ressurser både til samfunns- og arealplanlegging, næringsarbeid, miljøvern, nettverksbygging og etablering av gode samarbeid.

Det oppleves at det stilles mange og høye forventninger til kommunens rolle, særlig innen næringsutvikling, inkludering, omsorgstjenester og stedsutvikling. Forventninger til kommunens innsats kan være sammensatte, og variere fra område til område, og fra tjeneste til tjeneste.

Endring i befolkningen

Til tross for at innbyggertallet forventes å være relativt stabilt, vil vi fremover se en stor økning av aldersgruppen 75 år og eldre. Samtidig vil vi oppleve en stor nedgang av innbyggere under 67 år. Med en økende andel eldre blir det enda viktigere for oss å fremme helse og forebygge sykdom i den yrkesaktive delen av befolkningen. Det blir viktig med en god dialog mellom kommuneorganisasjonen og kommunens innbyggere for å holde folk friskere *lengre*.

Bolig og boligsosialt arbeid

Når det kommer til boliger og boligutvikling, vil vi fremover måtte belage oss på ei endring i etterspørsel. Hvilke boligtyper som bygges i dag, bør forsøke å svare til framtidens boligbehov. Leiligheter med livsløpsstandard, eller som er klargjort for velferdsteknologi, kan løse en del av fremtidens utfordringer knyttet til en aldrende befolkning. Samtidig vil ikke boliger alene være nok for å håndtere økningen av omsorgs- og pleiebehov. Også boligens beliggenhet vil være sentral i hvordan vi makter å løse oppgavene som venter. Dette er et viktig ledd i Fauske kommunes strategi for å kunne tilrettelegge både for tilflytning, men også i større grad gi befolkningen mulighet å bo hjemme lengre.

Det er interesse fra utbyggere med å kunne tilby nye og funksjonelle boliger, der prinsippet rundt "trygghetsboliger" vil være et veldig godt alternativ for å kunne bo hjemme, også med omsorgsbehov. En slik dreining vil også kunne avta kommunens behov for å bygge omsorgsboliger i en viss grad, men heller være åpen for at slike løsninger kan gjøres.

Befolkningsendringene i Fauske vil kreve at innbyggerne i enda større grad enn før planlegger sin egen alderdom. Tendensen blant dagens pensjonister viser at flere og flere ønsker en «lettere» bolig, med enkel adgang til daglige gjøremål. Dette kommer blant annet frem av en lokal undersøkelse gjennomført våren 2021, hvor temaet «Bolig (felles boligløsninger, tilgjengelighet og funksjonalitet)» ble stemt frem som spesielt viktig for kommunen å fokusere på videre fremover. Det holder med andre ord ikke å bare stille boligtomter og areal til rådighet; det kreves langsiktig samfunnsplanlegging for å imøtekomme ønsker og behov.

Når det gjelder kommunale boliger så vi vet at det er et behov for flere bemannede boliger, og for ulike bolig-kategorier. Det er en økende andel av unge voksne som mangler bo- evne, og rus- og psykiatri-feltet er sterkt voksende. Utfordringer beskrives å være mer komplekse nå enn før. Videre har Fauske en høy andel uføre, og trenden er stigende. Disse faktorene bør påvirke hvordan vi planlegger for fremtiden. En stor del av de kommunale boligene er av en kategori at de er lite funksjonelle, og dekker i liten eller ingen grad det behovet som er til universell utforming. Det jobbes derfor med løsninger i forhold til å dreie den boligsosiale tenkingen i en mer helhetlig kommunal tenking. Prosjektet som er i regi av Statsforvalteren og Husbanken er et verdifullt bidrag til å tenke fremover og satse på en riktig boligstruktur på kommunale boliger.

Boligprisene har økt i Norge. Det betyr at de med liten egenkapital vil møte utfordringer når de skal etablere seg på boligmarkedet. Dette bør virke inn på kommunens boligpolitikk, og forme tjenesteleveransen når det kommer til økonomiske bistandsbehov.

Stedsutvikling

Statistikken viser at det er flere som pendler ut av kommunen, enn som pendler inn. I 2019 var pendlingsbalansen på -692 personer. Pendling ut av Fauske kan handle om at tilgang til arbeidsplasser og studier primært ligger i nabokommuner. Et brukertilpasset kollektivtilbud er et viktig bidrag til at folk kan bli boende i Fauske. Grupper av befolkningen som ikke har bil, og da særlig ungdom og eldre, kan nå offentlige kontorer, servicetilbud og fritidstilbud. Samtidig kan det være en viktig forutsetning for å ha et sosialt liv utenfor hjemmet, treffe kjente og bidra til bolyst, og økt folkehelse.

Det bør være et prinsipp at boligbygging og utvikling av nærmiljøer skjer rundt kollektivknutepunkt. Disse knutepunktene bør være forbundet med et omfattende og sammenhengende gang- og sykkelvegnett som stimulerer til aktivitet, og gjør personbilen mest mulig overflødig. Dette vil både bidra til økt fysisk aktivitet og bedre bomiljø. Syklister, gående og brukere av andre transportformer som innebærer fysisk aktivitet, svarer på mange av utfordringene vi i dag ser i kommunens befolkning, og bør gis høyest prioritet i utvikling og vedlikehold av lokal infrastruktur.

Omstilling over år

Samhandlingsområdet har vært gjennom store kutt sett i forhold til størrelsen på området. Mye har vært helt nødvendig for å kunne drive en effektiv og rasjonell tjeneste, men i forhold til de forventninger som stilles, er det nå slik at man kan påregne at nivået på leveransene vil gå ned. Det registreres også at positiv trend på sykefravær i noen grad har endret seg, og er inne i en mer negativ utvikling. Om dette skyldes omstillingen i seg selv er usikkert da trender gjennom året viser noe sammenheng fra tidligere år.

- Statlige føringer?
 - Klimameldingen (elektrifisering av bilpark)
 - Krav til autorisert landmåling
 - Landbruk - klima og miljøperspektiv
- Hva jobbes det med i samhandlingsområdet ift. omstilling?
 - Samhandlingsområdet jobber målrettet med hensyn på omstilling, der behov og tjenestenivå må balanseres for å finne en skalering av tjenestene som skal utføres. Alle kuttvedtak på stillinger som ble vedtatt i 2021-budsjettet ble oppnådd som planlagt. Det jobbes videre med omstrukturering for å se på ytterligere reduksjoner i størrelsesorden 2-3 stillinger i samhandlingsområdet i 2022. Det gjennomføres flytting av 0,5 stilling på boligkontoret til Startlån/etableringstilskudd og nedtrekk på 1 stilling på vedlikehold/drift. Det er gjennomført 0,6 mer nedtrekk enn tidligere foreslått i enheten.
 - Omstrukturering og effektivisering av planarbeidet i Samfunnsavdelingen med hensyn på Folkehelse, der det vil settes fokus på oppgaveglidning på tvers av samhandlingsområdene. Det er flere tverrsektorielle oppgaver som det er behov for å få løst, herunder ny lovpålagt oppgave som barnekoordinator, kriminalitetsforebyggende tjenester (SLT), og behov for økt samhandling med frivilligheten for å bidra med innsats og kapasitet inn i kommunale tjenester. Saken krever nærmere utredning for å kunne omstrukturere dette planarbeidet.
 - På planavdelingen er det personell som skal pensjonere seg, konkret i en 50 % stilling. I forbindelse med oppgaver som Fauske kommune har liten eller ingen kapasitet på, er det ønskelig å skaffe kompetanse innen jus som erstatning, men da i 100 % stilling. Dette vil medføre at kommunen kan fokusere mer på ulovlighetsoppfølging, samt også kunne bidra med juridisk kompetanse inn i planavdelingen og byggesak. En slik rolle vil kunne medføre at det er mindre behov for bistand fra kommuneadvokaten på enkelte juridiske betraktninger rundt byggesak og planarbeid. Med de økte inntekter og inntekt fra meglerpakker, synes tiltaket så langt å gi en plusseffekt per år, samt at

inntekspotensialet er større enn antatt i tiltaket. Dette er pågående arbeid som må defineres nærmere.

- Viktige utredningsprosjekter som vil ha betydning for fremtidig drift?
 - Utredning nedsalg og omstrukturering av kommunale boliger, utført i 2021 og vil danne gode føringer for arbeidet i 2022.
 - Utredning av privatisering av renhold. Utredningen tar utgangspunkt i at det er gjort et godt arbeid med effektivisering der det er tatt bort 3,6 stillinger på renhold. Avdelingen har mindre sykefravær, og det vil være gjenstand for videre evaluering av tjenesten i 2022.
 - Utredning av samarbeid/samarbeidsformer mellom de nærmeste kommuner, herunder landbruk, skogbruk, planarbeid eller andre relaterte oppgaver. Driftsmessige konsekvenser må ligge til grunn for effektivisering og/eller besparelser.

9.3.4 Innarbeidede driftstiltak

Tabell 23 – Innarbeidede driftstiltak Eiendom, plan og samfunnsutvikling

Tiltak	2022	2023	2024	2025
Felles Eiendom, plan og samfunnsutvikling				
1621 Reduksjon av stillinger i samhandlingsområdet Eiendom, plan og samfunnsutvikling	- 81 880	- 491 280	- 491 280	- 491 280
1518 Folkehelseuka i Fauske kommune nedskaleres eller avskaffes	- 50 000	- 50 000	- 50 000	- 50 000
Sum Felles Eiendom, plan og samfunnsutvikling	- 131 880	- 541 280	- 541 280	- 541 280
Eiendom				
1361 Avstenging av areal brukt til parkering bak SKS - regulert lekeplass	- 100 000	- 100 000	- 100 000	- 100 000
1485 Hjemmehavn kaileie årspris- Endring betalingsregulativet	- 10 000	- 10 000	- 10 000	- 10 000
1486 Utleie av parkeringsareal i utfartsområder i sommerhalvåret	- 15 000	- 15 000	- 15 000	- 15 000
1619 Lørdagsparkering	- 350 000	- 350 000	- 350 000	- 350 000
Sum Eiendom	- 475 000	- 475 000	- 475 000	- 475 000
Plan og utvikling				
1362 Utmelding fra Utmarkskommunenenes sammenslutning USS	- 56 250	- 56 250	- 56 250	- 56 250
1366 Vaktordning med telefonvakt for vilt - Interkommunalt samarbeid	- 14 500	- 35 000	- 35 000	- 35 000
1568 Optimalisering av datagrunnlag (matrikkelføring)	- 100 000	- 200 000	- 200 000	- 200 000
Sum Plan og utvikling	- 170 750	- 291 250	- 291 250	- 291 250
Sum tiltak Eiendom, plan og samfunnsutvikling	- 777 630	- 1 307 530	- 1 307 530	- 1 307 530

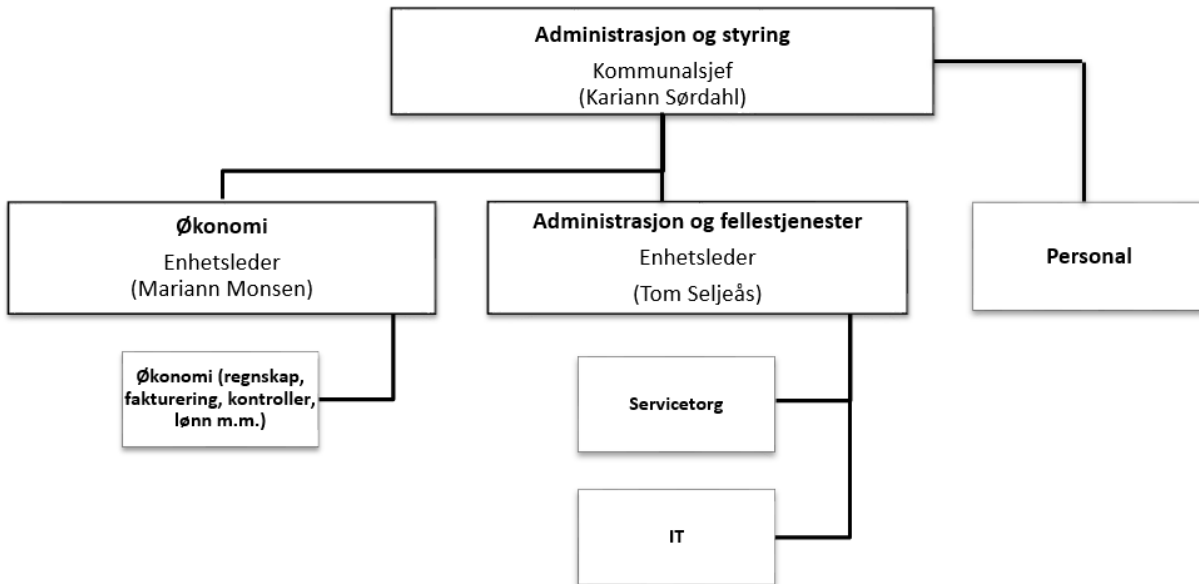
9.3.5 Utredninger i planperioden

- Utredning salg kommunale boliger
- Utredning privatisering av renhold

9.4 Administrasjon og styring

9.4.1 Administrativ organisering

Figur 25 – Oversikt over organisasjonen per 1. november 2021

Det vurderes å endre navn på samhandlingsområdet, og endringen vil i så fall skje i løpet av 1. tertial 2022.

9.4.2 Hva har skjedd siden sist? Jf. budsjett- og økonomiplan 2021-2024

1. februar 2021 ble det opprettet et nytt samhandlingsområde Administrasjon og styring. Det nye samhandlingsområdet består av to enheter, Administrasjon og fellestjenester og Økonomi. Personalfunksjonen er en del av fellesområdet til det nye samhandlingsområdet. Omorganiseringen har medført at det er redusert med én lederstilling fra det som tidligere inngikk i kommunedirektørens stab. I stedet for én HR-sjef og én økonomisjef, er det nå én kommunalsjef. Det nye samhandlingsområdet skal levere fellestjenester på tvers av de øvrige samhandlingsområdene.

Organisering av arbeidet med digitalisering er lagt til omstillingsprosjektet, men samhandlingsområde Administrasjon og styring har en viktig rolle som bidragsyter i dette arbeidet. Omstillingsarbeidet i dette samhandlingsområdet handler i stor grad om digitalisering og automatisering av tjenester og arbeidsprosesser. I løpet av 2021 legges det bl.a. til rette for at stort sett alle typer utsendelser fra området kan skje elektronisk til de innbyggerne som har valgt å få informasjon i digitale kanaler. Arbeid med økt kvalitet og standardisering i tjenestene er et annet fokusområde for omstilling i det nye samhandlingsområdet.

På økonomiområdet jobbes det kontinuerlig med å øke kvaliteten i regnskapet, og det jobbes med lederstøtte og bedre økonomioppfølging i alle samhandlingsområdene. Samtidig pågår det en tettere integrering mellom lønn og regnskap, ved at lønningskontoret organisatorisk ble plassert under enhet økonomi da det nye samhandlingsområdet ble dannet.

Servicetorget går gjennom endring i sine oppgaver, og her er balansen mellom lovpålagte og ikke-lovpålagte oppgaver i fokus. Nytt telefonsystem vil gi muligheter for endret tjenestevolum, og her vil publikum merke endringer i løpet av 2022.

IT er også en del av digitaliseringsarbeidet, men drift av virksomhetskritiske systemer er prioritert. Samtidig har det vært sett på videre samarbeid med Bodø kommune på IT-avtaler både på drift og konsulenttjenester m.m. Dette har vist seg vanskelig å realisere, slik at nye måter for å effektivisere kommunens IT-drift må identifiseres. Arbeidet med evaluering av driftsform og tjenestenivå er påbegynt i 2021 og vil bli videreført i 2022.

9.4.3 Utfordringer og muligheter i planperioden

IKT

Innenfor alle kommunens enheter innføres og utvikles stadig flere IT-baserte tjenester. Økende kompleksitet, større krav til tilgjengelighet, og samspill mellom tjenestene gjør at intern kompetanse ikke er tilstrekkelig til å løse disse oppgavene med kommunens egne ressurser. De fordelene en økt digitalisering innenfor enhetene gir, medfører økt kompleksitet og kostnader innenfor IKT.

IT utfordres på økt behov for tilgang utenfor kommunens interne nett. Ekstern tilgang stiller krav til sikkerhet, kapasitet og stabilitet, og flytting av tjenester ut i «skyen» blir nødvendig for å møte etterspørselen etter tilgjengelighet og funksjonalitet. Kritiske tjenester innenfor helse, omsorg og teknisk drift vil bli vurdert satt ut til eksterne leverandører for å få sikrere driftsmiljøer og nødvendig tilgang til spisskompetanse.

IT-avdelingen har gjennom 2021 påbegynt arbeidet med å legge til rette for en endret driftsform. Dette ved en detaljert gjennomgang av de varer og tjenester avdelingen kjøper, og reduksjon av tjenester og langsiktige avtaler. I løpet av 2022 vil en overgang til kjøp av flere tjenester i stor grad kunne dekkes av besparelsene ved å avvikle drift i egen regi, men det må på sikt påregnes merkostnader til drifts- og skytjenester.

Innkjøp

Basert på begrenset intern kompetanse og ressurser, må innkjøp i Fauske kommune i stor grad baseres på et fortsatt interkommunalt samarbeid.

Endret tjenestenivå i SIIN og foreløpig ukjente vilkår for deltakelse i samarbeidet gjør at kommunen må dekke sine innkjøpsbehov ved økt intern ressurs eller gjennom en annen type interkommunalt samarbeid.

Innkjøp til Fauske kommune vil primært skje gjennom flerårige rammeavtaler. Av disse vil det fortsatt være ressursbesparende, og en kvalitetssikring, å etablere de fleste avtalene gjennom felles avtaler med

andre kommuner. Alternative modeller for organisering av innkjøp framover vil bli vurdert i samarbeid med andre kommuner med samme behov.

Generelt er kompetanse og erfaring med gjennomføring av større anskaffelser lav i mindre kommuner. Sammen med de mest relevante kommuner å samarbeide med, bør ivaretagelse av en begrenset del av avtaleporteføljen vurderes kjøpt som tjeneste.

Oppfølging av vedtak om å se på innkjøpsområdet, er pågående.

Serviceorget

Erfaringene etter en lang periode med koronapandemi, har vist en omstillingsevne hos publikum som har redusert behovet for et bemannet servicetorg.

Post- og arkivtjenesten ligger i Serviceorget som har ansvar for kommunens sak- og arkivsystem. Forholdet mellom innbyggerne og forvaltningen skal være preget av åpenhet og tillit. Post- og journalsystemet er digitalisert, og postlistene er i fulltekst. En stadig større mengde arkivverdige materiale krever en prioritering av arkivtjenesten. Reduksjon av tjenestenivå i serviceorget vil bidra til nødvendig styrking av kommunens arkivtjeneste. Større muligheter til digitalisering og automatisering har redusert behovet for et bemannet servicetorg, og stenging vil være naturlig å se for seg relativt raskt.

Digitalisering skal legge til rette for økt produktivitet i saksbehandlingen. Det siste året er det tatt i bruk løsninger for å sende og ta imot brev digitalt via sak- og arkivsystem. Bruk av elektronisk signering og utvidet bruk av digitale skjema utredes. Informasjon til brukerne og brukervennlige løsninger vil være avgjørende for om ansatte og publikum vil ta i bruk de nye elektroniske rutiner og løsninger som skal erstatte tjenesten slik vi kjenner den i dag.

Serviceorget skal jobbe ut fra følgende: God kommunikasjon, god informasjon og god dokumentasjon.

Økonomi

Økonomienheten har ansvar for lønn, regnskap, fakturering, innfordring og eiendomsskatt. I tillegg bidrar enheten med ressurs og kompetanse i arbeidet med budsjett/økonomiplan og økonomisk rapportering. Enheten vil også i 2022 ha sterkt fokus på digitalisering av oppgavene. Dette vil effektivisere tjenestene og frigjøre arbeidstid til andre oppgaver. Fleksibel fakturering og digital fakturadistribusjon er iverksatt i 2021. I 2022 vil også innfordringsarbeidet digitaliseres ytterligere, bl.a. gjennom å ta i bruk SvarUt. Ytterligere digitalisering av lønnsgrunnlag, automatisk avlesing vannmålere, og leverandørfaktura på automatisk kontrollflyt er andre områder det vil bli jobbet med i 2022.

Å øke kvaliteten på regnskapsdata er også et prioritert område for å bidra til at økonomisk beslutningsgrunnlag til ledere på ulike nivå blir så godt som mulig. Dette må skje i samarbeid med merkantilt personale og ledere ute i samhandlingsområdene. Økonomienheten vil også i 2022 jobbe med å avdekke ikke-lovpålagte oppgaver som utføres for andre uten godtgjøring. Økonomienheten, sammen med øvrige tjenesteområder i samhandlingsområdet Administrasjon og styring, vil i løpet av året reforhandle avtalene med Fauna, RKK og Fauske kirkelige fellestråd mht. tjenesteleveranser.

I 2022 vil økonomienheten videreføre arbeidet med å styrke økonomistyringskompetansen ute i samhandlingsområdene, med særlig fokus på Helse og omsorg. Opplæring og lederstøtte vil være prioriterte oppgaver. Controlleren vil også framover være en viktig ressurs inn i omstillingsprosjektet med utredningskapasitet.

Økonomienheten jobber videre med å effektivisere rutiner, rydde i register og ta i bruk funksjonalitet for å klargjøre organisasjonen for å kjøre anbudsprosess for anskaffelse av nytt ERP-system. Dagens økonomi- og HRM-system har integrasjon med svært mange fagsystem. Slik integrasjon kompliserer en anbudsprosess fordi også alle fagsystem må være involvert i en slik prosess. Organisasjonen har ikke kapasitet eller kompetanse til å kjøre anbud uten et betydelig forarbeid. Vakanser i 2021 har medført at dette må skyves ut i tid.

I økonomiplanen er det lagt inn ressurser for å foreta retaksering av alle eiendommer iht. krav i eiendomsskatteloven om retaksering hvert 10. år. Arbeidet må ferdigstilles innen 01.01.2025 med mulighet for ett års utsettelse. Kommunen er avhengig av å kjøpe kapasitet og kompetanse, i tillegg til egen stab, for å få gjennomført denne jobben. Det er lagt til grunn økt eiendomsskatt som følge av retaksering bl.a. som følge av økning i verdier på boliger og fritidseiendommer i Fauske kommune de siste årene.

Personalkontoret

På personalområdet er kapasiteten tatt ned med nesten 40 % fra våren 2020 til våren 2021. Den økonomiske situasjonen til Fauske innebærer at det må kuttes mange årsverk inntil kommunen er ute av ROBEK. Personalkontoret må derfor påregne å utføre oppgavene innenfor de stillingene som er besatt ved utgangen av 2021. Når kapasiteten ved personalkontoret er redusert med 1,5 årsverk, innebærer det at oppgaver som tidligere ble utført nå ikke blir gjort, eller de blir gjort i mindre omfang. Fauske kommune står i en krevende omstilling som berører mange ansatte, og det tilsier at kapasiteten ved personalkontoret burde vært økt. Når kapasiteten i stedet er redusert, innebærer det en risiko for at ansatte, ledere og tillitsvalgte i organisasjonen ikke opplever å få den støtte fra personalkontoret som de forventer å få. Knapphet på ressurser medfører at det må prioriteres hvilke oppgaver som skal utføres og hvilke som skal settes i bero. Risikoen for at det gjøres feil øker, da personalkontoret ikke vil ha kapasitet til å være involvert i alle saker i tilstrekkelig grad. Dette er konsekvenser som følger med redusert bemanning, og er en utfordring vi vil se på mange områder når tjenestevolumet må reduseres for å skape en drift som er i tråd med kommunens inntektgrunnlag.

Økt digitalisering bidrar imidlertid til at tidsbruken på enkelte manuelle oppgaver kan reduseres i 2022. Frigjort tid kan benyttes på oppgaver som ikke er utført i 2021 på grunn av manglende kapasitet. Økt digitalisering bidrar dermed til at noen flere oppgaver kan løses i 2022 innenfor dagens bemanning.

Sykefravær medfører en kostnad for Fauske kommune, og for å bidra til å redusere disse utgiftene foreslås det en utredning om sykefravær. En slik utredning vil også være en del av oppfølgingen av forvaltningsrevisjonen som nå pågår om sykefraværsoppfølgingen i Fauske kommune.

I budsjettet for 2022 foreslås det reduksjon i ulike velferdsordninger for kommunens ansatte. Personalkontoret vil i 2022 fortsette dette arbeidet ved å gjennomgå ulike arbeidstidsordninger i kommunen.

I budsjettet for 2022 foreslås det reduksjon i ulike velferdsordninger for kommunens ansatte. Personalkontoret vil i 2022 fortsette dette arbeidet ved å gjennomgå ulike arbeidstidsordninger i kommunen.

9.4.4 Innarbeidede driftstiltak

Tabell 24 – Innarbeidede driftstiltak Administrasjon og styring

Tiltak	2022	2023	2024	2025
Felles Administrasjon og styring				
1558 Avvikling av vakant stilling ved personalkontoret	- 560 000	- 560 000	- 560 000	- 560 000
1589 Redusere omfang markering av 25 års tjeneste	- 80 000	- 80 000	- 80 000	- 80 000
1592 Markering av runde dager utgår	- 30 000	- 30 000	- 30 000	- 30 000
1609 Fjerne 5 lokale feriedager for ansatte over 62 år	- 150 000	- 150 000	- 150 000	- 150 000
1614 Kommunen dekker ikke deltakelse i "Ti på topp" for ansatte	- 40 000	- 40 000	- 40 000	- 40 000
1637 Reduksjon av ca. 2,5 årsverk fordelt over samhandlingsområdet	- 625 000	- 1 250 000	- 1 250 000	- 1 250 000
Sum Felles Administrasjon og styring	- 1 485 000	- 2 110 000	- 2 110 000	- 2 110 000
Administrasjon og fellestjenester				
1612 Reduksjon i tjenestevolum - stenge servicetorget	- 375 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000
Sum Administrasjon og fellestjenester	- 375 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000
Økonomi				
1507 Reforhandling avtaler om tjenesteleveranser til eksterne	- 30 000	- 60 000	- 60 000	- 60 000
1542 Retaksring av eiendommer - eiendomsskatt	-	800 000	800 000	- 1 200 000
Sum Økonomi	- 30 000	740 000	740 000	- 1 260 000
Sum tiltak Administrasjon og styring	- 1 890 000	- 1 870 000	- 1 870 000	- 3 870 000

9.4.5 Ikke innarbeidede driftstiltak

Tabell 25 – Ikke innarbeidede driftstiltak Administrasjon og styring

Tiltak Administrasjon og styring	2022	2023	2024	2025
1395 Økt frikjøp tillitsvalgte tilsvarende 0,4 årsverk	235 000	-	-	-
Sum tiltak	235 000	-	-	-

9.4.6 Utredninger i planperioden

- Sykefravær
- Gjennomgang av alle arbeidstidsordninger i kommunen
- Innkjøpsamarbeid med andre kommuner
- Ny perspektivanalyse
- Effektivisering av kommunens bilhold

9.5 Kommunedirektørens stab

9.5.1 Hva har skjedd siden sist?

Fra 1. februar 2021 består kommunedirektørens stab av kommunedirektør, formannskapssekretær og prosjektleder for omstillingsprosjektet.

Omstillingsprosjektet har en varighet på to år frem til utgangen av 2022. Omstillingsprosjektet er finansiert med 50 % skjønnsmidler fra Statsforvalteren. Prosjektet har også fått skjønnsmidler til å anskaffe porteføljestyringssystemet Induct.

9.5.2 Utfordringer og muligheter i planperioden

Kommunesektoren forvalter fellesskapets midler og vi har ansvar for mange tjenester av stor betydning for folks liv. Vi er avhengige av tillit fra innbyggerne. Internkontrollen er en del av kommunens styring og ledelse. Den hjelper oss å holde orden i eget hus. Fra 1 januar 2021 gjelder nye regler for internkontroll i kommunene. De nye reglene tydeliggjør at god internkontroll er et ledelsesansvar og kommunedirektøren er ansvarlig for internkontrollen. Internkontroll er veldig komplekst og inkluderer nesten alt som foregår i kommunene. Med bakgrunn i de nye bestemmelsene vil kommunedirektøren i 2022 ha stort fokus på å etablere et helhetlig system for internkontroll i Fauske kommune.

Kommunedirektøren ønsker å styrke samhandlingen mellom kommuneorganisasjonen og innbyggerne. Et systematisk arbeid for bedre innbyggerdialog planlegges derfor påbegynt i løpet av 2022.

Når omstillingsprosjektet avsluttes etter 2022, ønsker kommunedirektøren å videreføre arbeidet gjennom et nytt prosjekt med digitalisering som hovedfokus. Det vil bli søkt om skjønnsmidler til et slikt prosjekt.

9.5.3 Innarbeidede driftstiltak

Det er ikke foreslått tiltak for Kommunedirektørens stab.

9.5.4 Utredninger i planperioden

- Styrket internkontroll
- Metodisk tilnærming for god og effektiv innbyggerdialog
- Realisering av verdier fra kommunale aksjeposter
- Videreføring av omstillingsprosjektet (digitalisering) og ny søknad om skjønnsmidler i 2023

9.6 Politikk

Under politisk virksomhet utbetales møtegodtgjørelse, frikjøpsdager og fastgodtgjørelse til medlemmer og varamedlemmer av politiske utvalg. Tapt arbeidsfortjeneste dekkes også her. Kontingent til Salten Regionråd, kontingent til Salten Kontrollutvalgsservice, kommunalt tilskudd til tros- og livssynssamfunn, tilskudd til nærmiljøutvalg og støtte til politiske partier ligger under politisk virksomhet. Over formannskapetets disposisjonskonto dekkes støtte til 1. mai-arrangement og støtte til TV-aksjonen.

9.6.1 Innarbeidede driftstiltak

Kommunedirektøren har ikke forslått driftstiltak på politikkområdet.

9.6.2 Utredninger i planperioden

- Politisk struktur og godtgjøring utredes i forkant av neste kommunevalg

10. Investeringer

10.1 Ordinære investeringer

Tabell 26 – Investeringer 2022–2025 (i kr)

Prosjekt/område	Tidligere bevilget	2022	2023	2024	2025
Fra leid til eid (flytting av enheter)	30 000 000				
Blålysbygg (Samlokalisering tekniske tjenester)	145 000 000				
Velferdsteknologi	11 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Riving/sanering gamle bygninger	12 200 000				
Utvikling næringsareal	2 000 000				
Rassikring Farvikbekken	11 700 000				
IT-utstyr	9 150 000		2 000 000	2 000 000	2 000 000
Investering veier	7 000 000				
Grunnundersøkelser m.m. Fauske sentrum	3 900 000				
Relokalisering storkjøkkendrift, Helsetunet	1 000 000				
Byggskade svømmehallen	3 825 000				
Garasje i Sulitjelma til brøyteutstyr	500 000				
Diverse planarbeid	625 000				
Sikring bygg Sulitjelma	2 000 000				
Ombygging relokalisering ROP		650 000			
Ladepunkter for elbil, egenandel		500 000			
Prosjektering kommunale boligtomter Sjøheia		800 000			
Sum ekskl. VA (inkl. mva.)	237 275 000	3 450 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000
Mva. kompensasjon	47 455 000	- 530 000	- 700 000	- 700 000	- 700 000
Korreksjon mva.komp blålysbygg	2 000 000				
Bruk av investeringsfond	-	- 800 000			
Annet tilskudd	-				
Salg av fast eiendom	- 42 952 000				
Investeringstilskudd husbanken	-				
Nye lån ekskl. VA		- 2 120 000	- 2 800 000	- 2 800 000	- 2 800 000
Vann årlig		7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
Avløp årlig		3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Nytt silanlegg Erikstad	88 000 000				
VA Blålysbygg	46 700 000				
Sum VA		10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Nye lån VA		- 10 000 000	- 10 000 000	- 10 000 000	- 10 000 000
Nye formidlingslån Husbanken		- 40 000 000	- 40 000 000	- 40 000 000	- 40 000 000
Sum nye lån		- 52 120 000	- 52 800 000	- 52 800 000	- 52 800 000
Egenkapitaltilskudd KLP		2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Annen finansiering (salg eiendom)		- 2 500 000	- 2 500 000	- 2 500 000	- 2 500 000

10.2 Om investeringsprosjektene

10.2.1 Investeringer som foreslås finansiert i 2022

- **Velferdsteknologi:** Det foreslås å sette av midler til finansiering av overvåkning og trygghetsskapende løsninger ved Helsetunene og hjemmebaserte tjenester. Investering i velferdsteknologi vil bidra til å redusere det økte behovet på bemanningssiden i noen grad. Investeringsbehovet inkluderer pasientvarslingsanlegg, personalalarmer, bevegelsessensorer og fall-alarm samt videreføring av utrulling elektroniske låser og innkjøp av trygghetsalarmer. Prosjektet er i regi av Helse og omsorg, samhandlingsområdet Eiendom, plan og samfunnsutvikling bistår med byggeteknisk kompetanse.
- **Relokalisering av Rus- og psykisk helsetjeneste:** Fra Diplomgården og Postveien til Moveien (tidligere institusjon). Tjenesten foreslås flyttet snarest mulig, det må gjøres en del mindre ombygginger som skal gjøres med eget personell. Tiltaket vil være et positivt bidrag inn i drift, med sparte kostnader på leie av bygg. Estimerte kostnader er satt engangskostnader på kr 650 000 inkl. mva. Lånebeløpet vil være dekket i løpet av første hele driftsår i form av besparelser.
- **Ladepunkter for elbil:** Det er ønskelig å benytte seg av siste året med klimasatsmidler til etablering av leddepunkter for elbiler, herunder tjenestebiler. Estimert egenandel er kr 500 000 inkl. mva. Initiativet vil kunne legge til rette for en større grad av elektrifisering av kommunal bilpark.
- **Areal i Sjøheia:** For å imøtekomme framtidig boliggetterspørrel er det ønskelig å tilrettelegge for boligbygging på ferdig regulert areal i Sjøheia. Estimert prosjektkostnad er kr 800 000, som finansieres av tomtefondet.

10.2.2 Investeringer som er finansiert tidligere år

Nedenfor følger en kort beskrivelse av pågående investeringsprosjekter som videreføres med investeringsmidler bevilget tidligere år. Lånemidlene foreslås videreført til 2022.

- **Blålysbygget:** Blålysbygget har blitt en del forsinket i forhold til setningsforløpet i byggetomt. Oppstart bygg var avhengig av at setningene som forbelastningen skulle ivareta, kom innom de forutsetninger som ligger til grunn for geoteknisk vurdering. Grunnarbeider er godt i gang og prosjektet videreføres som planlagt.
- **Fra leid til eid:** Det jobbes videre med å oppfylle kommunalt vedtak om å gå fra leid til eid bygningsmasse. Det forventes at dette arbeidet vil medføre minimalt gjenstående leiekontrakter i leide bygg. Intern flytting fra leid bygningsmasse til tomme kommunale bygg vil fortsette i 2022, samt prosjekt som det arbeides med i forhold til relokalisering/ombygging til kjøkken inn i Helsetunet. Prosjektet videreføres i 2022, men er ikke fullfinansiert.
- **Riving/sanering av gammel bygningsmasse:** Det gjenstår fremdeles Paviljong 5, 7 og 9 ved Helsetunet. Disse er i utgangspunktet foreslått revet for å gi plass til omsorgsboliger. Sistnevnte prosjekt har kommet inn i en fase der man skal se i et videre perspektiv i forhold til å analysere

nærmere det konkrete behov for omsorgsbolig. Dette kan medføre en endring i forhold til hva kommunen må rive av disse paviljongene. Paviljongene er likevel med videre i vurderingen i 2022.

- **Utvikling næringsareal:** Det har vært jobbet mye med etablering av nytt og attraktivt næringsareal over flere år. Noe er ferdig regulert, mens mye areal er under regulering. Reguleringsformål har vært fra detalj-/volumhandel til industriformål. Fauskes beliggenhet gjør at kommunen er attraktiv for etablering, og det er derfor viktig å ha tilgjengelige næringsareal. Noe av kostnadene tas over eget budsjett.
- **Rassikring Farvikbekken ved Vestmyra skole:** Prosjektet har gått over flere år og har vært svært utfordrende å finne riktig løsning for å sikre både områdestabilitet mot Vestmyra skole, og samtidig finne en god sikring mot bebyggelse i Kirkeveien. Løsningen er nå landet og prosjektet er planlagt oppstart våren 2022 med ferdigstilling i løpet av sommer 2022.
- **Grunnundersøkelser Fauske med omegn:** Det er avsatt midler til grunnundersøkelser i forhold til kvikkleireproblematikk. Det er utarbeidet en god oversikt over behov for grunnboring, dette blir utført i løpet av vinter/vår 2022.
- **Investering kommunale vegger:** Moen bru, tidligere vedtatt MNOK 1,5 , prosjektet er under arbeid i forhold til avståelse av grunn.
- **Sikring av vegg og rehabilitering av fasader Fauskebadet (byggskade svømmehallen):** Prosjektet er i gang og forventes ferdigstilt i løpet av vår/sommer 2022.
- **Avtale Fauske videregående, knusing av steinmasser:** Prosjektet er under arbeid og vil avsluttes i løpet av 2022.
- **Diverse planarbeid:** Bussholdeplass sentrum, er ennå under avklaring med Nordland fylkeskommune. Det er dialog mellom fylkeskommunen og Statens vegvesen om saken for å få en endelig og god løsning. Leiesum betales i dag av Nordland fylkeskommune.
- **Etablering av garasje ifb. salg av Sagatun:** I forbindelse med at Sagatun ble solgt ble garasjen også med i salget. Det er vedtatt å bygge ny garasje for brøyteutstyret, finansiert med deler av salgssum. Garasjen planlegges å bygges i løpet av vår/sommer 2022.
- **Sanering og sikring av industribygg i Sulitjelma:** Prosjektet er omtalt tidligere, og det har vært gjennomført en tilstandsrapport for å få oversikt over skadesituasjonen og utbedringer som må gjøres. Prosjektet videreføres i 2022, prosjektet har ikke en klar kostnadsoversikt ennå.
- **Relokalisering av storkjøkkendrift:** Husleieavtalen der storkjøkkenet er lokalisert i dag går ut 31.12.2024. Statlige føringer gir incentivmidler til å relokalisering storkjøkkenet i institusjon. Sett ut fra vedtak om å gå fra leid til eid samt at det vil gi økonomiske fordeler samt bedre synergi i tjenesten. Det er avsatt midler til prosjektering av tiltaket i langtidsplanen.
- **IT-utstyr:** Av disponibelt investeringsbudsjett etter 2021, er bare en liten del av investeringene gjennomført med bakgrunn i en påbegynt evaluering av driftsform og tjenestenivå. Allerede avsatte investeringsmidler er tilstrekkelig for å sikre nødvendig kvalitet i nettverk og serverpark for å opprettholde forsvarlig drift i Fauske kommune i 2022. Til tross for en gradvis overgang til kjøp av driftstjenester for de mest kritiske systemer, og flytting av IT-tjenester i skyen, vil det være behov for videre investeringer for de tjenester som fortsatt vil driftes lokalt. Disse vil komme i 2023 og videre utover i langtidsplanperioden. Det foreslås å fortsette anskaffelsen av nye PC-er til lærere og elever innenfor allerede avsatte investeringsmidler til IT-utstyr i skolen.

10.3 Investeringer som ikke er innarbeidet i kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan

- **Trafikksikkerhetstiltak:** Det foreligger politisk vedtak om å søke trafikksikkerhetsmidler i 2022. Søknaden inneholdt 3 tiltak, der Fauske kommune fikk støtte til ett tiltak som omhandlet bygging av gang- og sykkelveg på Erikstad. Tildelte midler er på 1,6 mill. kr. Tiltaket må også finansieres med egenandel, denne er på kr 400 000.
- **Innkjøp av en elektrisk bil til vaktmestertjenesten:** Fauske kommunale eiendommer har redusert antall biler de siste 3 årene. Det er nå et ønske å kjøpe en ny bil for å ivareta forsvarlig drift av kommunal bygningsmasse, anslag utgift kr 480 000. I tråd med tiden og ønske om å delta i et grønt skifte er det ønske om en elektrisk varebil. Fauske kommunale eiendommer har vist evne til å beholde driftsbiler lenge med godt vedlikehold i egenregi og har dermed ikke så store utgifter på eide biler. Dette tilsier at utgift ved å eie blir lavere enn ved å lease.
- **Nytt utlånssystem – Fauske bibliotek:** Bemanningen på biblioteket er såpass liten at behovet for datatjenester er større enn aldri før. Systemene baserer seg mye på selvbetjening fra lånere og effektiviserer og frigjør arbeidstiden til de ansatte for andre nødvendige oppgaver. Dagens system skal avvikles og må erstattes. Anslag utgift kr 120 000.
- **Alarmanlegg Fauske idrettshall:** Fauske Idrettshall har dessverre en del uønsket besøk. Anlegget må rustes opp til en bedre sikkerhetsstandard, med bl.a. kameraovervåking og såkalt ADG (adgangskontroll). Anslag utgift kr 105 000.
- **Stadionbelysning Sandnessletta, Sulitjelma:** Lysanlegget med tilhørende stolper på Sandnessletta i Sulitjelma er delvis defekte og trenger nytt og moderne utstyr. Anslag utgift kr 650 000.
- **Komplettering AV-utstyr Fauske kino:** Fauske kino er kommunens kulturhus i overskuelig framtid og kan for rimelige midler settes ytterligere i stand til å være ramme for større og flere arrangementer. Ved å ha en ytterligere komplett portefølje av nødvendig utstyr, kan leiesatsene økes. Anslag utgift kr 150 000.
- **Nytt kunstgressdekke Fauske stadion:** Kunstgressbanen på Fauske stadion er meget slitt og trenger nytt dekke. Dette kan løses i samarbeid med frivilligheten, men varekostnaden må bæres av Fauske kommune. Anslag utgift kr 1 900 000.
- **Truck til Fauske idrettshall:** Idrettshallen har hensatt utstyr på flere nivåer som fordrer uthenting vha. truck. Man er avhengig av å kunne hente ned tunge ting fra reoler ved hjelp av gaffeltruck. Utstyret er også sentralt i forberedelser til arrangement der hallen leies ut. Anslag utgift kr 185 000.
- **Kinoprojektor Fauske kino:** Projektoren har overlevd sin forventede tjenestetid med flere år og kan, takket være gode vedlikeholdsrutiner, holde noe lengre. Men utstyret oppleves som ustabil og tolkes som et varsel om at det bør gjøres en investering i nytt og mer moderne utstyr. Anslag utgift kr 1 100 000.
- **Innkjøp av 5 interaktive skjermer barnehagene:** Barnehagene henger langt etter skolene når det gjelder digitale løsninger. Det er behov for skjermer både for å oppfylle Rammeplan for barnehagene, i tillegg til å kunne ha opplæring av personalet ved bruk av kompetansepakker. I dag er det dårlige løsninger ved bruk av gamle prosjektører, arvet fra skolene. Anslag utgift kr 185 000.

10.4 Investeringer VA-området

Tilstanden til VA-systemet i Fauske kommune er i bedring siden det er gjort et godt arbeid over mange år, samt at det har vært vilje til å satse på utskifting av gamle vann- og avløpsledninger i kommunen.

Følgende investeringer foreslås på selvkostområde VA i 2022, totalt 10 mill. kr ekskl. mva.:

- Rehabilitering vannledning Vollgata
- Rehabilitering avløp Vollgata
- Rehabilitering vannledning Holstad
- Rehabilitering vannledning Erikstad
- Utskifting gamle vannkummer i Fauske
- Utskifting vaktbil VA selvkost - vannområde, elektrisk bil

10.5 Egenkapitaltilskudd KLP

Medlemmer i KLP plikter å betale egenkapitaltilskudd i den utstrekning det er nødvendig for å gi selskapet tilfredsstillende soliditet. Tilskuddet fastsettes i forhold til premien og beregnes av KLPs styre for det enkelte kalenderår.

Egenkapitalinnskuddet skal føres i investeringsregnskapet som kjøp av andeler og kan ikke lånefinansieres. I økonomiplanperioden foreslås egenkapitaltilskuddet finansiert med salg av næringsseiendom. Egenkapitalinnskuddet har de siste årene ligget på rundt 2,3-2,6 mill. kr. For 2022 er egenkapitaltilskuddet budsjettert med 2,5 mill. kr, jf. tabell 26 ovenfor.

10.6 Husbankens videreføringsslån

Låneopptak til startlån gjennom Husbanken skal føres i investeringsbudsjettet. Denne ordningen er i hovedsak selvfinansierende, og medfører ingen utgifter eller inntekter til kommunen da utgiftene dekkes av låntakerne. Fauske kommune har administrative kostnader i forbindelse med forvaltningen av ordningen.

Det er stor pågang etter startlån. Rammen for 2022 foreslås videreført på samme nivå som budsjett 2021. Dersom kommunen mottar mer i avdrag på utlån enn betalte avdrag til Husbanken, settes differansen av til videre utlån påfølgende år. Ekstraordinære innbetalinger kan kommunen benytte til nytt utlån eller til nedbetaling av gjeld i Husbanken.

Figur 26 – Husbankens videreformidlingslån (i kr)

	Budsjett	Økonomiplan			Budsjett 2021
	2022	2023	2024	2025	
Utlån	40 000 000	40 000 000	40 000 000	40 000 000	30 000 000
Bruk av lån	-40 000 000	-40 000 000	-40 000 000	-40 000 000	-30 000 000
Avdrag på lån	5 400 000	5 700 000	6 300 000	6 800 000	3 000 000
Mottatte avdrag på utlån	-5 400 000	-5 700 000	-6 300 000	-6 800 000	-3 000 000
Netto	0	0	0	0	0

Kommunen budsjetterer i tillegg 1,5 mill. kr til etableringstilskudd. Dette var tidligere finansiert av Husbanken, men er fra 2020 et kommunalt ansvar.

11. Vedlegg

Vedlegg 1 – Betalingsregulativ

Vedlegg 2 – Innarbeidede driftstiltak

Vedlegg 3 – Ikke innarbeidede driftstiltak

Vedlegg 4 – Interkommunalt samarbeid

Vedlegg 5 – Fauske kirkelige fellesråd

Vedlegg 6 – Fauna KF

Vedlegg 7 – Salten regionråd

Vedlegg 8 – Salten brann

Vedlegg 9 – KOSTRA-analyse

Tabeller og figurer

Tabell 1 – Netto driftsresultat og akkumulert merforbruk/disposisjonsfond 2021-2040	12
Tabell 2 – Økonomisk oversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-6	14
Tabell 3 – Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 første ledd	15
Tabell 4– Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 andre ledd	16
Tabell 5 – Bevilgningsoversikt investering etter budsjett og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd.....	19
Tabell 6 – Rammetilskudd og skatt 2022	21
Tabell 7 – Kraftinntekter 2022.....	22
Tabell 8 – Eiendomsskatt 2022.....	23
Tabell 9 – Finansielle måltall	27
Tabell 10 – Utvikling resultat.....	27
Tabell 11 – Akkumulert mer-/mindreforbruk	28
Tabell 12 – Oversikt gjeld	28
Tabell 13 – Bundne og ubundne fond	31
Tabell 14 – Forslag til bevilgninger over næringsfondet i 2022	39
Tabell 15 – Tiltak innarbeidet i kommunedirektørens forslag til budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025	45
Tabell 16 – Årsak til avvik prognose 2021 og konsekvensjustert budsjett 2022.....	47
Tabell 17 – Rekrutteringsbehov 2022 og 2023.....	49
Tabell 18 – Sykefravær per 3. kvartal.....	50
Tabell 19 – Endring i antall ledere i perioden 2017-2021	53
Tabell 20 – Innarbeidede driftstiltak Oppvekst og kultur	59
Tabell 21 – Ikke innarbeidede driftstiltak Oppvekst og kultur	60
Tabell 22 – Innarbeidede driftstiltak Helse og omsorg	69
Tabell 23 – Innarbeidede driftstiltak Eiendom, plan og samfunnsutvikling.....	74
Tabell 24 – Innarbeidede driftstiltak Administrasjon og styring	79
Tabell 25 – Ikke innarbeidede driftstiltak Administrasjon og styring.....	79
Tabell 26 – Investeringer 2022–2025 (i kr).....	82
Figur 1 – Tiltaksplan i ROBEK.....	10
Figur 2 – Illustrasjon av KØB-modellen «Kommunaløkonomisk bærekraft»	26
Figur 3 – Finansutgifter per 2. tertial 2021.....	29
Figur 4 – Fordeling fast og flytende rente	30
Figur 5 – Utvikling likviditet per oktober 2021.....	30
Figur 6 – Prognose – utvikling likviditet 2022	31
Figur 7 – Ulike scenarier for befolkningsframskrivninger i Fauske for perioden 2020 – 2040, kilde SSB	32
Figur 8 – Forventet gjenstående levetid for kvinner og menn født i 2018, Fauske og Norge, kilde SSB	33
Figur 9 – Typer av husholdninger i Fauske, kilde SSB.....	34
Figur 10 – Endret utgiftsbehov som følge av demografi	34
Figur 11 – Sysselsatte kvinner og menn, Norge og Fauske, kilde SSB.....	36
Figur 12 – Oversikt over hva kommunens innbyggere jobber med (2020), kilde SSB	36
Figur 13 – Illustrasjon av tid og oppdrag i daglig drift og i pågående omstilling.....	40

Figur 14 – Framstilling av det kommunale plansystemet	43
Figur 15 – Funksjonene til de ulike deler av kommunens plansystem.....	44
Figur 16 – Sykefravær kommunal sektor.....	50
Figur 17 – Organisasjonskart Fauske kommune.....	53
Figur 18 – Oversikt over organisasjonen per 1. november 2021	54
Figur 19 – Oversikt over organisasjonen per 1. november 2021	61
Figur 20– Endret utgiftsbehov som følge av demografi.....	63
Figur 21 – Netto driftsutgifter per innbygger til kommunehelse sammenlignet med KOSTRA-gruppe 2 og Nordlandskommuner i tilsvarende KOSTRA-gruppe	66
Figur 22 – Netto driftsutgifter per innbygger til Pleie og omsorg sammenlignet med KOSTRA-gruppe 2 og Nordlandskommuner i tilsvarende KOSTRA-gruppe	67
Figur 23 – Netto driftsutgifter per innbygger til sosialtjenester sammenlignet med KOSTRA-gruppe 2 og Nordlandskommuner i tilsvarende KOSTRA-gruppe	68
Figur 24 – Oversikt over organisasjonen per 1. november 2021	70
Figur 25 – Oversikt over organisasjonen per 1. november 2021	75
Figur 26 – Husbankens videreformidlingslån (i kr).....	87